

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ*SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI PROGRAMI

DİVAN-I YÂVER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasemin OKUTAN

TEMMUZ - 2009

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ*SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI PROGRAMI

DİVAN-I YÂVER

Yasemin OKUTAN

Karadeniz Teknik Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü’nce
Bilim Uzmanı (Edebiyat)
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tez’dir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 16.06.2009

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 09.07.2009

Tezin Danışmanı : Prof. Dr. Ali ÇELİK

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Ahmet DOĞAN

Jüri Üyesi : Prof. Dr. M. Alaaddin YALÇINKAYA

Enstitü Müdürü : Doç. Dr. Haydar AKYAZI

TEMMUZ - 2009

TRABZON

0. SUNUŞ

00. Önsöz

Eski Türk edebiyatı sahası içinde ismi tezkirelerde veya diğer kaynaklarda geçen, henüz hakkında herhangi bir inceleme yapılmamış pek çok şair vardır. Hasan Yâver de bu şairlerden biridir. Bu çalışmada, Hasan Yâver Bey'in Divan'ının transkripsiyonlu metninin hazırlanması amaçlanmıştır. Divan'ın tespit edebildiğimiz tek nüshası İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Bu nüshadan hareketle hazırladığımız çalışma iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde, şairin hayatı, eserleri ve edebî kişiliği ele alınmıştır. İkinci bölümde çalışmamızın asıl gayesini oluşturan transkripsiyonlu metne yer verilmiştir. Metin oluşturulurken ilmî eserlerde kullanılan transkripsiyon sistemi kullanılmıştır. Uygulanan transkripsiyon sisteminde, Arap-Fars alfabesinde bulunup da yeni Türk alfabesinde bulunmayan harfler şöyle gösterilmiştir: ء (ʾ), ث (ṡ), ح (ḥ), خ (ḫ), ذ (ẓ), ص (ṣ), ض (ẓ), ط (ṭ), ظ (ẓ), ع (ʿ), غ (ġ), ق (q), ك (k). Farsça “vâv-ı mâ'dûle (~) biçiminde gösterilmiştir. Vezin ve anlam gereği yapılan eklemeler parantez içinde gösterilmiştir. Metinde, tüm çabalarımıza rağmen, okunamayan kelimeler üç nokta ile gösterilmiştir. Eserin daha kolay anlaşılması için bu bölüme bir de sözlük eklenmiştir.

Çalışmalarım esnasında beni yüreklendiren, desteğini esirgemeyen; ancak ömrü vefa etmediği için çalışmamı, danışmanlığında sonlandıramadığım değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Ahmet Hilmi İMAMOĞLU'nu rahmetle, saygıyla ve özlemlerle anıyorum. Hocamın vefatının ardından danışmanlığımı üstlenen Prof. Dr. Ali ÇELİK'e; transkripsiyonlu metnin tashihinde büyük bir özveriyle bana yardımcı olan hocam Doç. Dr. Muhsin KALKIŞIM'a; karşılaştığım güçlüklerin aşılmasında yardımını esirgemeyen Arş. Gör. Mücahit KAÇAR'a sonsuz minnet ve şükranlarımı sunarım.

Trabzon, Temmuz 2009

Yasemin OKUTAN

01. İçindekiler

Sayfa Nr.

0. SUNUŞ	III
00. Önsöz	III
01. İçindekiler	IV
02. Özet	V
03. Summary	VI
04. Tablolar Listesi	VII
05. Transkripsiyon Alfabeti.....	VIII
06. Kısaltmalar Listesi	IX
GİRİŞ	1-3

BİRİNCİ BÖLÜM

1. HASAN YÂVER'İN HAYATI, ESERLERİ, EDEBÎ KİŞİLİĞİ.....	4-37
10. Hayatı.....	4
11. Eserleri.....	7
110. Divan.....	7
111. Kitâb-ı Fenniye-i Eş'âr.....	22
112. Sıhhatnâme.....	23
12. Edebî Kişiliği.....	23

İKİNCİ BÖLÜM

2. TRANSKRİPSİYONLU METİN.....	38-186
3. SONUÇ.....	187-188
YARARLANILAN KAYNAKLAR.....	189-190
SÖZLÜK.....	191-206

EK

ÖZGEÇMİŞ

02. Özet

XVIII. yüzyıl Divan şairlerinden Enderunlu Hasan Yâver Bey'in Divan'ının transkripsiyonlu metninin hazırlandığı bu çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Yâver'in hayatı, edebî kişiliği ve eserleri hakkında bilgi verilmiştir.

Asıl adı Hasan olan Yâver İstanbul'da H.1179 tarihinde doğmuştur. Yâver, Osmanlı Devleti'nde XV. Yüzyıl ortalarından itibaren medrese dışında en önemli eğitim kurumu olan Enderun'da yetişmiş ve bu kurumun en üst kademesi olan Hâne-i Hassa'ya ulaşmış, Mevlevî tarikatına mensup bir divan şairidir. Kendisinden söz eden kaynaklarda değerli bir divan şairi olarak anılmakta ve “şâir-i mâhir” olduğu belirtilmektedir.

Divan'ında ağırlıklı olarak gazel türünü tercih etmiş, gazellerinin büyük bir çoğunluğunda da âşıkane tarzı benimsemiştir. Şiirlerinde toplumsal yaşayışın izleri oldukça sınırlıdır. Divan edebiyatının klasik konuları manzumelerinde önemli bir yer tutar. Sade, akıcı bir dille yazmış olduğu şiirlerinde Mahallîleşme Akımı'nın etkilerini görmek mümkündür.

Şairin Divan'ı dışında “Sihhatnâme” ve “Kitâb-ı Fenniye-i Eş'âr” isimli iki eseri daha tespit edilmiştir. Bu iki eser mesnevî tarzında olup aruzun “müfte'ilün müfte'ilün fâ'ilün” kalıbıyla yazılmıştır. Yâver, “Sihhatnâme” adlı eserinde yakalandığı hastalıktan söz etmiş, sağlıklı kalabilmek için uyulması gereken kurallardan bahsetmiştir. “Kitâb-ı Fenniye-i Eş'âr” adlı eserde de iyi şiir yazabilmek için uyulması gereken kuralları anlatılmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde de Divan'ın metnine yer verilmiş, eserin daha kolay anlaşılması için metnin sonuna sözlük eklenmiştir.

03. Summary

This study, in which the transcribed text of Divan written by Hasan Yâver, one of the writers of Divan Literature educated at Enderun in the eighteenth century, consists of two parts. The Information about his life, his literary personality and his works were revealed in the first part.

Yâver whose original name is Hasan was born in Istanbul in 1179. He was a Divan poet, a member of Mevlevî Sect being educated at Enderun (Palace School), that held an important role from mids of the fifteenth century after madrasah, and reaching the top status that was called Hâne-i Hassa. In the sources about him, he was referred to as an important Divan poet and was called as “master of poetry”.

In his Divan, he preferred usually genre of gazel, and used Divine Love motifs in most of his gazels. It is hard to see the traces of social life in his works. Classical subjects of Divan Literature had an important place in his poems. Also, it is possible to see the effects of local movement in his poems simply and fluently written.

Apart from his Divan, two more works called “Sihhatnâme” and” Kitâb-ı Fenniye-i Eş’âr” were written by him. These two were in the type of Mesnevî and their rhyme-scheme written in the shape of “müfte’ilün müfte’ilün fa’ilün”. Yâver mentioned the disease he had and some precautions that must be taken to be healthy in “Sihhatnâme”. He explained the required principles of how to write good poetry in his “Kitâb-ı Fenniye-i Eş’âr”.

The text of Divan is included in the second part and at the end of the text a dictionary is available for the readers to comprehend it easily.

04. Tablolar Listesi

<u>Tablo Nr.</u>	<u>Tablonun Adı</u>	<u>Sayfa Nr.</u>
1	Divan'daki Gazellerin Son Harflerine Göre Sayıları.....	9
2	Divan'daki Gazellerin Beyit Sayıları.....	10

05. Transkripsiyon Alfabeti

ا (آ)	a, ā	ش	ş
ا (أ)	a, e, ı, i, u, ü	ص	ş
ء	’	ض	z, d
ب	b	ط	ţ
پ	p	ظ	z
ت	t	ع	’
ث	s	غ	g
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	q
ح	h	ك	k, g
خ	ħ	كف	ñ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v (o,ö,u, ü,ū)
ژ	j	ه	h (a, e)
س	s	ى	y (ı, i, ĩ)

Vâv-ı ma’dûle “ ~ ” şeklinde gösterilmiştir.

06. Kısaltmalar Listesi

age.	: adı geçen eser
C.	: Cilt
Ü	: ukurova Üniversitesi
G.	: Gazel
H.	: Hicri
hzl.	: Hazırlayan
Hz.	: Hazreti
K.	: Kaside
M.	: Miladi
mm	: Milimetre
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
Müs.	: Müstezâd
Nr.	: Numara
s.	: Sayfa
TDK	: Türk Dil Kurumu
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TKAE	: Türk Kùltürü Araştırma Enstitüsü
Yay.	: Yayınları

BİRİNCİ BÖLÜM

1. HASAN YÂVER'İN HAYATI, ESERLERİ, EDEBÎ KİŞİLİĞİ

10. Hayatı

Mevcut kaynaklara göre, edebiyatımızda Yâver mahlasını kullanan iki şair bulunmaktadır. Bunlardan birincisi Enderun'da yetişmiş olan Hasan Yâver Bey, diğeri de kaynaklarda Trabzonlu olarak zikredilen Yâver Efendi'dir. Metnini neşrederek incelediğimiz Divan'ın Enderunlu Hasan Yâver'e ait olduğu kesindir. Zira Hasan Yâver Bey hakkında bilgi veren kaynaklarda şiirlerine örnek olarak gösterilen gazel örneklerinin tümü elimizdeki Divan'da da mevcuttur.

Kaynaklarda, Trabzonlu Yâver hakkında çok fazla bilgi mevcut değildir. Sadece Fatin'in Tezkire-i Hâtimetü'l-Eş'âr'ında; Trabzon'da dünyaya geldiği, İstanbul'a gelip bir müddet Divan-ı Hümayun kalemine devam ederek bazı vezirlerin divan kitabeti memuriyetiyle bazı yerlerin tahrirat kitabeti hizmetini gördükten sonra rütbe-i Hâcegânîyi kazanarak yine tahrirat kitabeti hizmetiyle Yanya'ya gittiği ve orada vefat ettiği yazılıdır.⁵ Fatin, Trabzonlu Yâver'in birçok şiiri olduğunu da belirterek bir gazelini eserine almıştır.

Sicill-i Osmânî'de ise Trabzonlu divan katiplerinden bir şair olduğu ve Abdülmecid Han zamanında vefat ettiği belirtilmektedir.⁶ Tuhfe-i Nâilî'de⁷ de Sicill-i Osmânîdeki bilgiler tekrar edilmekte ve şairin bir gazeline yer verilmektedir.

---

⁵ Davud Fatin Efendi, Tezkire-i Hâtimetü'l-Eş'âr, İstanbul, 1283 / 1867, s. 456

⁶ Mehmed Süreyyâ, Sicill-i Osmânî, Yayına Hazırlayanlar: Nuri Akbayar, Seyit Ali Kahraman, C.5, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 1996, s. 233.

⁷ Mehmet Nâil Tuman, Tuhfe-i Nâilî: Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri, hzl. Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı, C.2, Bizim Büro Yayınları, Ankara, 2001, s. 1211.

Hasan Yâver Bey hakkında bilgi veren kaynakların sayısı beştir. Hasan Yâver hakkındaki en önemli kaynaklar Esad Mehmed Efendi'nin Bağçe-i Safâ-endûz'u⁸ ile Enderunlu Mehmet Âkif'in Mir'at-ı Şi'r⁹ isimli eserleridir. Mir'at-ı Şi'r oldukça ağıdalı süslü ve ağır bir üslupla yazılmış olmakla birlikte Bağçe-i Safâ-endûz ile içerik olarak aynı bilgileri vermektedir. Mir'at-ı Şi'r'de şairin üç gazeline yer verilmiştir; ancak Bağçe-i Safâ-endûz'da şiir örneği bulunmamaktadır. Şairin hayatı hakkında aşağıda verilecek olan bilgiler, bu iki kaynaktan özetlenmiştir.

Yâver'in asıl ismi Hasan'dır. Babası, Sultan III. Mustafa zamanında önce Kiler-i Hassa Kethüdâsı, daha sonra da Hazine-i Hümayun Kethüdâlığına yükselerek Silahtar olan Abdurrahman Ağa'dır. Hasan Yâver, H.1179/M.1765 senesinde, İstanbul'da doğmuştur. Babasının H.1184/M.1770'te vefat etmesinden sonra, Enderun'da 12 kişiden oluşan Bıçakçı taifesine dahil edilerek H.1204/M.1789 tarihinde Hâne-i Hassa'ya ulaşır.

Önceleri "Pertev" mahlasını kullanan şair, yine büyük bir şair olup kendisiyle aynı mahlası kullanan Pertev Paşa'dan edebiyat ve Farsça dersleri alırken hocasının isteği üzerine, şiirlerinin karışmasını engellemek için "Yâver" mahlasını almıştır. Mir'at-ı Şi'r'de, Mevlevî tarikatına mensup olduğu da vurgulanmıştır. Aynı eserde "...tab'-ı latîf u mizâc-ı nezâket-redîf ile mümtâz-ı akrân ve ser-firâz-ı sühan-verân etvâr-ı pesendîdesi ve ahlak-ı hamîde ile muttasîf bir mîr-i maârif..." ifadeleriyle, yaşlıları arasında yaratılışının güzelliği ve nazik mizacıyla seçkin bir yer edindiği ve söz söyleyenler arasında da övgüye değer davranışları ve güzel ahlakıyla öne çıkan bir arif insan olduğu belirtilerek şairin şiir yeteneği övülmüştür.¹⁰

Diğer kaynaklardan Tuhfe-i Nâilî'de Enderunlu olduğu, Silahtar Abdurrahman Ağa'nın oğlu olup H.1179/M.1765 tarihinde doğduğu zikredilmekte ve bir gazeli örnek olarak verilmektedir.¹¹ Şeyhülislâm Ârif Hikmet Bey'in Tezkiretü's-Şuârâ isimli eserinde

⁸ Rıza Oğraş, Esad Mehmed Efendi ve Bağçe-i Safâ- endûz'u : İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin, Emirdağ Ofset Tesisleri, 2001, s. 263.

⁹ Mehmet Kılıcı, Enderunlu Mehmet Akif, Mir'at-ı Şi'r, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana , 2001, s. 39.

¹⁰ Kılıcı, age, s. 41

¹¹ Mehmet Nâil Tuman, age., s. 1211.

haklarında bilgi vermeyi düşünüp de ömrü yetmediği için tanıtamadığı şairlerden birisi de Yâver'dir. Eserin sonundaki şairler listesinde Yâver'in ismi karşısına 1179 yazılmıştır.¹² Bu onun bütün kaynaklarda verilen hicri doğum tarihidir.

Târih-i Atâ'da da kendisinden “Şâir-i Mâhir Kilârî Rikabdâr Yâver Hasan Beg” diye bahsedilmekte ve üç gazeliyle birkaç mısraı verilmektedir.¹³

Yâver'in hayatından bahseden kaynaklardan edindiğimiz bilgiler ışığında, babasının kim olduğu ve hangi görevde bulunduğu, kendisinin doğum tarihi, bağlı olduğu tarikat, Enderun'da aldığı vazifelerin neler olduğu ve şairlik yeteneği hakkındaki yorumlar dışında bir bilginin mevcut olmadığı görülmüştür.

---

¹² M. Nuri Çınarcı, Şeyhülislâm Ârif Hikmet Bey'in Tezkiretü'sh-Şuârâsı ve Transkripsiyonlu Metni, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 2007, s. 117.

¹³ Tayyazâde Ataullah Ahmed Atâ Bey, Târih-i Atâ, C.4, Basiret Matbaası, İstanbul, 1918, s. 358.

11. Eserleri

110. Divan

Çalışmamızın konusu olan Divan'ın ulaşılabildiğimiz tek nüshası İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Divan, Yâver'in "Kitâb-ı Fenniyye-i Eş'âr" ve "Sihhatnâme" adlı eserleriyle birlikte 84 varaklık bir mecmua içinde bulunmaktadır. Mecmuada ilk sırada Divan yer almaktadır. Divan'ın nüsha tavsifi şu şekildedir:

Arşiv Numarası : T. 5458
 Varak : 56
 Boyut (Dış-İç) : 219 x 128 mm
 Satır : 13
 Yazı Türü : Talik

Yâver, Divan'ın iç kapağında Mesnevî'yi şerh eden ünlü mutasavvıf Ankaravî İsmail Efendi'nin adını zikreder:

"li-cenâb-ı şârih-i Mesnevî
 Ankaravî İsmâ'îl Efendi "

Devamında da Ankaravî İsmail Efendi'ye ait olan 1. ve 3. mısraları Türkçe, 2. ve 4. mısraları ise Arapça olan mülemma niteliğinde bir kıtaya yer verir:

Şît-i nâya didiler ba' zen haram ba' zen helâl

Müstedillün halluhu fî dîni aşhâbü's-şagaf

Gel Rüsûhinin sözün tut gir semâ' a ' aşık ol

Key tekûnu beyne ehlü'l- aşkı min ehli's-şeref

Eski edebiyatta divan tertibinde esas olan, şiirlerin kronolojik sıraları değil şekil bakımından teşkil ettikleri kategorilerdir. Şairin şiirleri, nazım şekil ve nevileri yanında bir kısmının öncelik tanınan muhtevalarına göre sınıflandırılarak Divan'da yer alırlar. Hiyerarşiye göre şair konu bakımından, cemiyetçe benimsenmiş değerler sisteminde en önce zirveyi teşkil eden uluhiyet makamından başlayarak diğer üst makamlardan kendisine doğru kademe kademe gelen bir sırayı takip eder. Şairin şahsının merkez olduğu manzumelere gelmeden önceki şiirler muhteva bakımından kendisinden üst makamları temsil eden şahsiyetler etrafında dışa yöneliktir.¹⁴

Yâver Divanı'ndaki manzumelerin nazım şekilleri, muhteva bakımından sıralamalarını da içine alacak biçimde şu şekildedir:

Münacat: Şair değerler silsilesinin en üst makamı olarak “Münacât Be-dergâh-ı Kâdiyü'l-Hacât” başlığını taşıyan manzumesiyle Allah'a yönelir. Münacat iki beyittir. Nazım biçiminde yazılmıştır.

Rubai: Rubai, derkenarda yer almakla birlikte münacat muhtevalı olduğu için ikinci sıraya alınmıştır.

Naat: Yâver'in Divanı'nda beş naat bulunmaktadır. Bunlardan üç tanesinin nazım biçimi kasidedir. Kasidelerin beyit sayıları sırasıyla beş, yedi, beş'tir. Üçüncü naat-ı şerif derkenarda yer almaktadır. Naat-ı şeriflerin iki tanesi “Kıt'a Der Na't-ı Şerîf” başlığıyla yer almakla birlikte kafiye düzenine bakıldığında manzumelerin kıta değil nazım olduğu görülmektedir.

İstimdâd: “Der-İstimdâd-ı Hazret-i Mevlânâ” başlığıyla Divan'da yer almaktadır. Kaside nazım biçimiyle yazılmıştır. Dokuz beyittir.

Gazel: Çoğunlukla, divanlarda en çok kullanılan nazım biçimi olup Yâver'in Divanı'nda da aynı durum söz konusudur. Divan'da toplam 219 manzume bulunmaktadır. Bunların 204'ü gazeldir.

¹⁴ TDV İslam Ansiklopedisi, C.9, İstanbul, 1994, s. 397.

Gazeller divanlarda son harflerine göre sıralanırlar ve şairler divanlarında her harften şiir bulunmasına gayret ederler. Yâver'in Divanı'nda "p" ve "c" harfleri dışındaki bütün harflerle gazel yazılmıştır. 112. gazel müstezâddır. Aşağıdaki tabloda Divanı'ndaki gazellerin son harflerine göre sayıları verilmiştir.

Tablo: 1
Divan'daki Gazellerin Son Harflerine Göre Sayıları

Harf		Gazel Sayısı	Harf		Gazel Sayısı
Elif	ا	25	Sad	ص	1
Bâ	ب	6	Dad	ض	1
Pe	پ	0	Tı	ط	1
Te	ت	8	Zı	ظ	1
Se	ث	1	Ayn	ع	1
Cim	ج	0	Gayn	غ	1
Çim	چ	2	Fe	ف	1
Ha	ح	1	Kâf	ق	4
Hı	خ	1	Kef	ك	14
Dal	د	2	Lam	ل	6
Zel	ذ	2	Mim	م	14
Ra	ر	26	Nun	ن	19
Ze	ز	9	Vav	و	4
Sin	س	1	He	ه	22
Şın	ش	5	Ye	ی	25

Tablodan da görüleceği üzere Yâver, en çok "ra ر" harfiyle biten gazeller yazmıştır. Bunun dışında sırasıyla en çok "Elif ا", "Ye ی", "He ه", "Nun ن", "Mim م" ve "Kef ك" harfleriyle biten gazeller kaleme almıştır.

Gazellerin beyit sayısı genellikle beş ile dokuz arasındadır. Fakat Türk edebiyatında beşten az beyitli gazellerle dokuzdan çok beyit sayısı olan gazellere de rastlanmaktadır. Yâver'in gazellerini beyit sayısı açısından incelediğimizde, Divan

edebiyatı geleneğine uyduğunu ve gazellerinin büyük bir çoğunluğunda beyit sayısının beş olduğunu görmekteyiz.

Aşağıdaki tabloda Yâver'in gazellerindeki beyit sayıları görülmektedir.

Tablo: 2
Divan'daki Gazellerin Beyit sayıları

Gazel Sayısı	Gazelerde Beyit Sayısı											
	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	16	18
204	-	196	4	1	-	1	-	-	-	-	1	1

Bazı gazelerde şair matla beytindeki bir mısraı gazel içinde tekrar kullanır. Gazellerin matla beytindeki mısraların birisi gazel içerisinde tekrarlanırsa buna **redd-i matla** denir. Yâver'in Divanı'nda redd-i matlanın 12 örneği mevcuttur. 16, 19, 59, 95, 115, 126. gazelerde matla beytinin ikinci mısraı maktanın ikinci mısrası; 55, 77, 127, 138, 139, 160. gazelerde matla beytinin birinci mısraı makta beytinin ikinci mısraı olarak tekrarlanmıştır.

Aşağıdaki gazelde matla beytinin ikinci mısraı makta beytinin ikinci mısraı olarak tekrarlanmıştır.

(Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün)

- 1 Olur günden güne efzün fiğân u âh u vâveylâ
Beni bu hâle koymuşken baña rahm eylemez hâlâ
- 2 O tîr-endâz ğamze kim 'aceb çeşmiñ midir bilmem
Olur her bir nigâhından cigerde şerhâlar peydâ

- 3 Ferāgat itmege tedbīr arar ūhum līkin
Naşıl tedbīr naşıl temkīn alur aşıda āh ammā
- 4 İnanma i timād itme raīb-i bed-menişdir o
Dürūĝ-ı maşlahat-āmiz içündür sözleri canā
- 5 Ana bakmaĝa yodur t katım Yāver gibi bi'llāh
Beni bu hāle oymuşken bana ram eylemez hālā (G.19)

Aşāĝıdaki gazelde matla beytinin birinci mısraı makta beytinin ikinci mısraı olarak tekrarlanmıştır.

(Fā ilātün Fā ilātün Fā ilātün Fā ilün)

- 1 Her açan kim aĝladıp uşşāını cānān güler
Bülbülün giryān idip şankim gül-i andān güler
- 2 Gülse eşk-i çeşmimi gördükde ol dil-ber ne var
Kühlarda cūlar aĝlar kebk-i kühsārān güler
- 3 Güldürür uşşā-ı zārı şev-i aş-ı dil-berān
Şem -i bezmiñ sūzuna pervāneler pinhān güler
- 4 Jālelerle dīdesi nemnāk olunca gülleriñ
ahaha ile gülistān içre şān mürĝān güler
- 5 Yāverā hāl-i gül ü bülbül gelür hep yādıma
Her açankim aĝladıp uşşāını cānān güler (G.55)

Bir şairin daha önce söylenilmiş bir gazelle aynı vezin ve kafiyede ve o gazeli andıracak bir üslupla yeni bir gazel yazmasına **tanzîr etme**, bu şekilde yazdığı gazele de **nazîre** denir. Yâver'in Divanı'nda iki tane nazire gazel vardır. Yâver bu gazellerini, kendisi gibi Enderun şairlerinden olan Nedîm ve Râif'in gazellerine nazîre olarak yazmıştır.

Aşağıdaki gazel Nedîm'in şiirine nazîredir:

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Pek de bî-hüde degildir nâle-i şebgîrimiz
Nâ'il-i vaşl olmağa vâbestedir tebdîrimiz
- 2 Kec-nümâlık varsa bende cânıma kaçıt it begim
İki kat olsun elinde kâmet-i şimşîrimiz
- 3 Tâk-ı ebyât-ı metînim çerha reşk-endâz iken
Sâye-riz olmaz zemîne kûbbe-i taşvîrimiz
- 4 Âteş-i âhım yaqar eş'ârımıñ ma' nâsını
Yoğsa ma' nâyı mu' aqqad eylemez taqrîrimiz
- 5 İddi'â-yı tayy-ı maẓmûnıla olsun Yâverâ
Seyr-i hûbân-ı Nedîmiñ şi'rine tanzîrimiz (G.83)

Aşağıdaki gazel de Râif'in gazeline nazîredir:

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Hânçer-i ser-tîr-i ğamzen dilde yalman gösterir
Lîk zâhirde ne zaħm u yara ne kıan gösterir

- 2 Geh helāk eyler tegāfūl ile hemçün Azrāīl
Geh nigāh-ı rūḥ-baḥṣīñ derde ... gösterir
- 3 Hey`et-i ḥüsnile memlū olmasın mı cān u dil
‘Aks-i mir`at-ı ruḥuñ gön̄lümde cānān gösterir
- 4 Āh kim bilseñ ne zālildir ne kāfirdir o şūḥ
Zulm ider ‘āşığa hem kendin peşimān gösterir
- 5 Bu cihān bir özge gülşendir ki baksañ Yāverā
Nice ‘ar‘ ar nice biñ serv-i ḥırāmān gösterir
- 6 Kaşd-ı tanzīr-i zemīni mīr-i Rāif eylesem
Kilk-i şı‘ rim kendisin nālān u giryān gösterir (G.66)

Bütün beyitlerde aynı konunun işlendiği gazellere **yek-âhenk gazel** denir. Yâver Divanı’nda sayısı az olmakla birlikte bu tür gazeller de mevcuttur. Aşağıdaki “gözlerin” redifli gazelin tüm beyitlerinde sevgilinin gözlerinden ve âşığa tesirinden söz edildiği için yek-âhenk gazele örnektir.

(Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün)

- 1 Pek güzel bakışlıdır pek ... gözleriñ
Dīde-i âfetle varsa âşinādır gözleriñ
- 2 Vādī-i hicrāna vaşl itdi hep rāhım benim
Bir bakışda semt-i vaşla reh-nümādır gözleriñ
- 3 Taḫ-ı mihrāb-ı dü-ebrū içre şon kandildir
Hem mey içmez hem yine ser-hōş-edādır gözleriñ

- 4 Dem-be-dem h n-ı dilimden neş'e-y b olma dadır
Sevdiğim mest-i m d m olsa sez dır g zleri 
- 5 Y ver-i dil-h na ğamze veş ider ba s-i hir s
Gerçi c n  c n-fez dır ğam-zid dır g zleri  (G.111)

Aşağıdaki yek- henk gazelde de Hz. Peygamber'e duyulan sevgi ve  zlem işlenmiştir.

(F ' il t n F ' il t n F ' ilün)

- 1 K meti ey serv-i İrem Muştafa
Ru ları g l gonce-i fem Muştafa
- 2 H yli zam n  asret-i r yu  ile
Çekmedeyim mi net   ğam Muştafa
- 3  Aşık olaldan beri d d ri na
Ağlamadan ben gülemem Muştafa
- 4 Ğayrı yeter ra ma gel inş fa gel
Lu fu  ile eyle kerem Muştafa
- 5 Niceye dek ğayra nev ziş idip
Y veri ne cevri ( ) sitem Muştafa (G.191)

Gazelerde en çok işlenen tema aşktır. Bunun yanı sıra sevgilinin güzelliği, çekiciliği, ona duyulan  zlem ve sevgilinin yaptığı kötü davranışların ıstırabı da anlatılır. Bunun dışında, i ki alemleri, şarabın zevki, baharın verdiği neşe, talihin iyi ve kötü cilveleri, aşkın mutluluk ve sıkıntısı sık sık işlene konulardır. Dinle ilgili düşünceler, tasavvuf, ham sofularla alay, hayat, dünya ve ahiret hakkındaki hikmetler de gazelerde konu edilmiştir.

Aşkın verdiği mutluluğu, sıkıntıyı, sevgiliden yakınmayı, sevgiliye karşı yakarışları duygulu bir biçimde anlatan gazellere **âşıkane gazel**, içkiyi, hayata karşı kayıtsızlığı, yaşamaktan zevk almayı konu olarak işleyen gazellere **rindâne gazel**, kadını ve ten zevklerini anlatan gazellere **şûhâne** gazel, tasavvuf düşüncesinin hakim olduğu gazellere **sûfiyâne** gazel, düşünce yönü ağır basan yol göstericiliği ön planda olan gazellere de **hikemî gazel** adı verilir.

Yâver, gazellerinin tamamına yakınıni âşıkane gazel tarzında yazmıştır. Divan'ında bir tane de hikemî tarzda yazılmış gazel vardır.

Hikemî tarzda yazmış olduğu aşağıdaki gazelin her beytinde hayata dair öğütler yer almaktadır.

(Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün)

- 1 Muştalâh sözler ile şi' re hâlâvet gelmez
Tab' a taşîl-i ' ulûmile selâset gelmez
- 2 Hırşıla mâl yığiyub itmekledir şanduk
Her fûrû-mâye gedâ-çeşme kanâ' at gelmez
- 3 Ne kadar olsa dahı ' ilm ü hünerde mâhir
Ser-nigûn tali' olan kimseye devlet gelmez
- 4 Şaymayan âhîret u dînini bî-ğayret olur
Vâsi' ü'l mezhebe hiç ' ar u hamiyet gelmez
- 5 Dergeh-i Hâkka varıp yalvara gör ey Yâver
Devr-i ebvâb idersen saña ' izzet gelmez (G.78)

Bir kişiyi övmek için yazılan şiirlere methiye denir. Methiyeler genellikle kaside biçiminde yazılırlar; ancak öteki nazım biçimleriyle yazılmış methiyeler de bulunmaktadır. Yâver'in Divanı'nda gazel nazım biçimiyle yazılmış bir tane methiye bulunmaktadır.

(Mef' ūlü Fā' ilātü Mefā' ilü Fā' ilün)

- 1 Bir zāt-ı bî-mu' ādili medh itmek istemiş
Vaşf-ı güzīdesiyle bula nazmı gāyeti
- 2 Ol zāt-ı ber-güzīn-i semāhat qarīne kim
Destiñde buldu cūd u ' aṭāyā nihāyeti
- 3 El-Ḥaḫḫ semāhatıla şecā' atla mişli yoḫ
Vaşfi olma lāyıkınca ne mümkün mürüvveti
- 4 Zāl-i zamāna ḡālib muṭlaḫ vüçühla
Ya' ni Cenāb-ı Rüstem Aḡanın şecā' ati
- 5 Bin cānı olsa girmege meydān-ı cengine
Behrām-ı kūr olsa da itmez cesāreti
- 6 Medḫ u şenāsı ile geh ben itdim iştigāl
Düşdü zebānı kiltime da' vāt-ı ḫidmeti
- 7 Allah ' ömr ü devletin itsin füzün-ter
Bulsun kemāl-i ' izziyle iḫbāl u devleti (G.202)

Yukarıda da belirtildiği gibi Yâver'in Divanı'ndaki gazellerin hemen hemen tamamı âşıkane tarzda yazılmıştır. Bu gazellerde sevgilinin güzelliği, âşığın çektiği sıkıntılar sevgilinin cevri ü cefâsı, rakibe hakaretler, felekten şikâyet gibi birçok konu değişik

gazelerde ifade edilmiştir. Aşağıda bahsedilen konulara dair birkaç gazel örnek olarak alınmıştır.

Sevgilinin güzelliği ile âşığı büyülemesi, ona acı vermesi, âşığın sevgilinin cefâ ve eziyetinden mutluluk duyması:

(Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün)

- 1 Āh kim neyledi ol dil-ber-i tennâz baña
Çeşm-i maḥmûru güzel ğamzesi ğammâz baña
- 2 İhtiyârımla kazandım seniñ ' aşkıñ cânâ
Ne kadar cevri u cefâ eyleriseñ az baña
- 3 Nâz u refârı da eyler dil ü cânım meftûn
Yalnız çeşmi degil siḥr u füsûn-sâz baña
- 4 İşte ḥûn oldu dilim ğamzeleriñ zaḥmından
Merḥamet itmeyesin ey nigeh-i nâz baña
- 5 Giceler tâ-be-seḥer nâleler itdim Yâver
Āh feryâd-ı hezâr olmadı dem-sâz baña (G.3)

Sevgilinin acımasızlığı ve âşığa yüz vermemesi:

- 1 Āh kim ol nâzenînim mihrbân olmaz baña
Cânımı alır benim ârâm-ı cân olmaz baña
- 2 Öyle olmuş kim ḥayâli çeşm-i dilde mürtesim
Kande bakşam ol mehiñ şekli nihân olmaz baña

3 Merh ametsiz böyle z lim hi görülmüş m  ‘ aceb
Zahm-ı dil p r-h n ike  merhem-res n olmaz ba a

4 Firkatinde dağlarla s nemi zeyn eyledim
Sensiz ey nev-reste seyr-i g lsit n olmaz ba a (G.11)

5 Ketm ider esr r-ı ‘ aşkı söylemez bir ferde hiç
Y ver-i n lendeni  h li ‘ ay n olmaz ba a

Sevgilinin acımasızlığı, rakibe sataŐma:

1 Olur günden güne efv n fiğ n u  h u v veyl 
Beni bu h le koymuşken ba a ra m eylemez h l 

2 O t r-end z g mze kim ‘ aceb eŐmi  midir bilmem
Olur her bir nig hi ndan cigerde Őerh lar peyd 

3 Fer gat itmege tedb r arar Ő hum l kin
Naşıl tedb r naşıl temk n  alur ‘ aŐı da  h amm 

4 İnanma i‘ tim d itme ra ıb-i bed-menişdir o
D r g-ı maŐla at- m z içündür sözleri can 

5 Ana ba mağa yoğdur t ‘  atım Y ver gibi bi’ll h
Beni bu h le koymuşken ba a ra m eylemez h l  (G.19)

Sevgiliye ulaŐamama, talihten Őik yet:

1 Cünbiş itse cümle ‘  lem ben yine mi netdeyim
V Őil olsa y ra her kes ben yine  asretdeyim

- 2 Çalı‘im çalı‘ degildir kimseden āh eylemem
Fikr idip baht-ı siyāhım dāimā hayretdeyim
- 3 āresiz derdim benim yār oldığıçün neylesin
Āşikārı ketmi güç ben bir ‘aceb hāletdeyim
- 4 Bir dağıkā ben seni hātırdan ihrāc eylemem
Ben dağı zannım budur kim hātır-ı devletdeyim
- 5 Hāl-i vāşıfdır nümüne hālime Yāver benim
Kāle gelmez sırr olunmaz özge keyfiyetdeyim (G.125)

Terkīb-i Bend: Divan’da, “Terkīb-i Bend-i Āşıkāne” başlığıyla bir terkīb-i bend yer almaktadır. Adından da anlaşılacağı üzere āşıkane tarzda yazılmış olan bu terkīb-i bend beş bentten oluşmaktadır. Bentlerin her birinde vasıta beytiyle birlikte beş beyit bulunmaktadır.

Tahmīs: Divan’da “Tahmīs-i Gazel-i Merhūm Nedīm”, “ Tahmīs-i Gazel-i MİR-i Nedīm Ez-Tāze Gūyān-ı Enderūn u Hümāyūn” ve “Tahmīs-i Gazel-i Seyyīd Pertev Efendi” başlıklarıyla üç tahmīs bulunmaktadır. Birinci tahmīs Lāle Devri’nin ünlü şairi Nedīm’in:

Ben olsam bir de mutrıb bir de taraf-ı cūy-bār olsa
Hoş imdi bir de farzā bir cūvān-ı şıvekār olsa

beytiyle başlayan gazelinin her beytine üçer mısra eklenerek yazılmıştır. Altı bentten oluşmaktadır. İkinci tahmīs Nedīm adlı bir Enderun şairinin gazelinin her beytine üçer mısra eklenerek yazılmıştır ve beş bentten oluşmaktadır. Üçüncü tahmīs ise Yāver’in hocası Seyyīd Pertev Efendi’nin bir gazelinin her beytine üçer mısra eklenerek yazılmıştır ve beş bentten oluşmaktadır.

Murabba: Yâver Divanı'nda âşıkane tarzda yazılmış, dört bentten oluşan bir tane murabba-yı müzdevic bulunmaktadır.

Tarih: Divan'da iki tane tarih bulunmaktadır. Bunlardan 1210 tarihli olanı hamam tamiri ve Kiler-i Hassa'nın genişletilmesi üzerinedir ve dokuz beyittir. Diğeri yeni yıl üzerinedir ve 1212 tarihlidir. Muhtevasında Sultân III. Selim Han'a övgü vardır. On iki beyittir.

Hasan Yâver, toplam 219 manzumesinde 16 değişik aruz kalıbı kullanmıştır. 99 manzume ile en çok remel bahrinde şiir yazmıştır. Bunu 94 manzume ile hezec bahri izlemektedir.

En çok kullandığı kalıp, remel bahrinde “Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün” kalıbıdır. Bu kalıpla 59 şiir yazmıştır. Bunu, hezec bahrinde “Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün” kalıbıyla yazdığı 47 şiir izlemektedir.

Divan'da, nazım türlerine göre kullanılan kalıplar aşağıda gösterilmiştir:

Hezec Bahri

- 1- mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün
  - 3 Kaside
  - 41 Gazel
  - 1 Tahmîs
  - 2 Tarih
- 2- mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ûlün
  - 1 Nazım
  - 11 Gazel
- 3- mef'ûlü mefâ'îlün mef'ûlü mefâ'îlün
  - 1 Kaside
- 4- mef'ûlü mefâ'îlü mefâ'îlü fe'ûlün

30 Gazel

1 Tahmîs

5- mef' ûlü mefâ' ilün fe' ûlün

2 Gazel

6- mef' ûlü mefâ' ilü mefâ' ilü fe' ûlün

mef' ûlü fe' ûlün

1 Müstezâd Gazel

Recez Bahri

1- müstef' ilâtün müstef' ilâtün

1 Gazel

Remel Bahri

1- fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

1 Nazım

57 Gazel

1 Murabba

2- fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün

5 Gazel

3- fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün

1 Nazım

27 Gazel

1 Tahmîs

1 Terkîb-i Bend

4- fe' ilâtün fe' ilâtün fe' ilâtün

5 Gazel

Muzari' Bahri

- 1- mef' ûlü fâ' ilâtü mefâ' îlü fâ' ilün
13 Gazel

Müctes Bahri

- 1- mefâ' ilün fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün
7 Gazel

Serî' Bahri

- 1- müfte' ilün müfte' ilün fâ' ilün
2 Gazel

Cedîd Bahri

- 1- fe' ilâtün mefâ' ilün fe' ilün
2 Gazel

Ahrep Kalıbı

- 1- mef' ûlü mefâ' îlü mefâ' ilün fa'
1 Rubai

111. Kitâb-ı Fenniye-i Eş'âr

Hasan Yâver'in bu eseri, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T. 5458'de bulunan Divan'ının bulunduğu nüshanın sonuna eklenmiştir. Aruzun "Müfte'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün" kalıbıyla yazılmış olan eser mesnevi tarzında olup 429 beyitten oluşmaktadır. Eserin adı hem "Hâzâ Kitâb-ı Fenniyye-i Eş'âr Nâzımuhu Yâver-i Zâr" ibaresiyle hem de 33. beyitteki şu ifadelerle belirtilmiştir:

“Kâide-i nazmı çün iş’ârdır
İsmi de Fenniyye-i Eş’ârdır”

Eser, 14 ana başlıkla bunların alt bölümlerinden meydana gelmektedir. Eserin başında “Der Zikr-i Nâm-ı Müellif” isimli kısımda kendini tanıtan Yâver, kendisinden şiirin kurallarını yazmasını rica eden bir güzel yüzünden bu eseri yazmaya başladığını belirtir. Öncelikle şiirin ehemmiyetinden bahsederek iyi şiir yazabilmek için bazı kuralları bilmek gerektiğini vurgular. Sonraki bölümlerde şiirde uyulması gereken kuralları ve bazı edebî sanatların açıklamalarını yapmaktadır. Eser, beş beyitlik “Hatime-i Kitâb” kısmıyla bitmektedir.

112. Sıhhatnâme

Yâver’in Divanı’nın bulunduğu İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi T. 5458’de kayıtlı nüshanın sonunda bulunan bu mesnevi de Yâver’in Divanı’ndan ve Kitâb-ı Fenniye-i Eş’âr’ından sonra bilinen diğer eseridir. Eserin başında kitabın ismine dair herhangi bir bilgi vermeyen şair, eser içinde de bu hususa değinmez. Divan şiiri geleneğinde bu tür şiirler genel olarak “sıhhatnâme” olarak adlandırıldığı için biz de Yâver’in bu mesnevisini “Sıhhatnâme” olarak değerlendirmeyi uygun bulduk.

“Müfteilün Müfteilün Fâilün” kalıbıyla yazılan ve 100 beyitten oluşan bu mesnevinin ilk kısmında Yâver, yakalandığı hastalıktan bahsetmekte ve şifa verdiği için Allah’a şükretmektedir. İlerleyen beyitlerde ise sağlıklı kalabilmek için uyulması gereken tıp kurallarından bahseden şair, özellikle çok yemek yemenin kişiye verdiği maddi ve manevi zararları vurgular.

12. Edebî Kişiliği

XVIII. yüzyılın ikinci yarısında yaşayan Hasan Yâver, Enderun’da eğitim görek zamanla Hâne-i Hassa’ya ulaşan bir divan şairidir. Hayatı hakkında bilgi edindiğimiz kaynaklardan Mir’at-ı Şi’r’de: “...şâ’ir-i mezbûr dahi bu kâ’ide-i külliyeye ri’âyet ve târîk-i mezbûrda rabt-ı peyvend-i muhabbet itmegin eser-i rûhâniyyet-i hazret-i pîr mess-i kem-‘ayâr nazmına iksir olup rûz be rûz şi’r-i rengîn ve asâr-ı dil-nişîni mânend-i zer-i hâlisü’l-

‘ayâr meskûk-ı sikke-i i’tibâr ve manzûr-ı nazar-ı kimyâ eser-i ulu’l-ebâr olarak müddet-i kalîle mürûrında bir nâ-dîde- zuhûr şâir-i nâmdâr...”¹⁵ ifâdeleriyle, Hazret-i Pîr yani Mevlânâ’nın ruhaniyyetinin yardımıyla şiirinin kıymet kazandığı ve kendisinin çok kısa bir zaman içerisinde meşhur bir şair olduğu belirtilerek şairlik yeteneği övülmüştür.

Divan şiirinin tefahür geleneğine uyan Yâver, kendini usta bir şair olarak görmekte ve zahmetsizce, hiç sıkıntı çekmeden yazdığı gazellere nazire yazabilecek bir şairin bulunmayacağını söyleyerek şairliğini mübalağalı bir biçimde över:

Bî-tekellûf dinilen Yâver-i zârın ğazelin
Gele tanzîr ide bir şâ’ir-i mâhir nerede (G.177 / 5)

Divan’daki gazellerin çokluğunu dikkate alırsak Yâver’e “Bir gazel şairidir.” diyebiliriz. O, şiirlerini gazel tarzında yazmasının sebebinin şu şekilde belirtir:

Ṭarz-ı ğazelden itmesi âġâz Yâveriñ
Zeyl iylemek imiş meger añlandı niyyeti (G. 201 / 5)

Şiiriyle alay eden sevgiliye ise istifham sanatını kullanarak şair olduğunu hatırlatır:

Niçün eş’ârını tezyîf idersin
Seniñ Yâver kuluñ şâ’ir deġil mi (G.189 / 5)

Herkesçe beġenilen ve hayat macerasını anlatan şiirlerinin unutulmamasını, daima hatırlanmasını ister:

Olurken Yâveriñ eş’ârı bir bir cümle manzûruñ
Benim bu serġüzeştim bir kitâb olsun da kalsın mı (G. 193 / 5)

---

¹⁵ Kılıcı, age., s. 41.

Yâver'in şiirleri sade, samimi, duru ve akıcıdır. Sade olan şiirlerinin mana bakımından derin olması için Allah'tan yardım ister:

Ne kadar sâde ise Yâver-i zârîñ süḥanı

Ḥōşca ta'bir ideyim ḥüsn ü edā vir yā Rabb (G. 26 / 5)

Şair, akıcı şiirlerinin sevgiliye sunulmasının onunla yakınlaşmaya sebep olacağı inancındadır.

Şi'r-i selîsiñ yārāna arz it

Yâver olur ol bādî-i ülfet (G. 38 / 5)

Yâver'e göre, eşi benzeri görülmemiş nitelikte, herkesin beğenebileceği şiirler yazmak hiç de kolay değildir:

İḥtirā'-ı şi'ri Yâver sen kolay zanneyleme

Herkesin ṭab'ınca eş'âr söylemek gāyet de güç (G.42 / 5)

İsmi dünyada sonsuza dek anılacak şairler, aşka malik olanlardır:

Her kim ola şā'ir-i aşḥāb-ı aşḳ

Nāmı cihān içre begim yād olur (G. 64 / 4)

Yâver, kendisini en güzel anlatanın şiirlerinde kullandığı mazmunlar olduğunu söyler::

Begim baḳ diḳḳat it bu şi'rimiñ mazmūn-ı ebyātı

Lîsān-ı ḥālile Yâver kuluñ ḥālin beyān eyler (G. 73 / 5)

Kişi ölçülü, manalı sözlerini şiirleri için, hikmet içeren sözlerini de eserleri için saklar:

Suħan-sencān olan güftārını eş‘ār için şağlar

Kelām-ı hikmet-āmīzin kişi āşār için şağlar (G. 72 / 5)

O, sözlerinin yumuşaklığını aşkın ona öğrettiği edebe bağlar:

‘Aşqıñ edeb-āmūz olalı Yāvere cānā

Elfāz-ı mülāyim ile zeyn oldu zebānım (G. 130 / 5)

Sevgilinin aşkıyla yazdığı gazellerin bir gün divan olacağı inancındadır:

Ġazeller ihtirā‘ itdiñ belī ‘aşqıyla cānāñ

‘Aceb Yāver seniñ de bir kitāb olmaz mı āşārıñ (G. 110 / 5)

Şair, ah ateşi nedeniyle şiirlerinin anlamının karışık bir hâle geldiğini ifade eder:

Āteş-i āhım yağar eş‘ārımıñ ma‘nāsını

Yohsa ma‘nāyı mu‘aqqad eylemez taqrīrimiz (G. 83 / 4)

İlmî terimler kullanarak veya ilim tahsil ederek şiir yazılamayacağı kanaatindedir:

Muştalah sözler ile şi‘re ḥalāvet gelmez

Ṭab‘a taḥşīl-i ‘ulūm ile selāset gelmez (G. 78 / 1)

Ona göre, şiirleri rakipsizdir, eşi benzeri yoktur:

Ṭāğ-ı ebyāt-ı metīnim çarḥa reşk-endāz iken

Sāye-rīz olmaz zemīne ḳubbe-i taşvīrimiz (G. 83 / 3)

Şiir elbette sanatlı ve sağlam olacaktır. Sanatlı olan şiirin aynı zamanda vezin, mana ve üslup açısından da sağlam olacağını istifham ve iştikak sanatlarını kullanarak ifade eder:

Yâver ne ‘aceb olsa metîñ şi‘r-i muşannâ‘

Lâzım mı degil şi‘rde şan‘at ile metânet (G. 37 / 5)

Şiirin sanatlı ve sağlam olması gerektiğini belirten Yâver, şiirlerinde daha çok aşağıdaki edebî sanatları kullanmıştır .

Teşbih:

Şîve vü reftâr idişi ol şehiñ

Şanki hemân âb-ı revândır baña (G. 5 / 3)

‘Arz ider mihr ü mehi ruḥları nûreyni baña

İki âhû görünür siḥr ile ‘ayneyni baña (G. 10 / 1)

Dâne-i ḥâliyle ol virmezdim evvelce firîb

Mürğ-i dil şayd eyleyen gisûya oldum mübtelâ (G. 15 / 2)

O serv-endâm olan ḳaddiñ ḳatı mevzûndur cânâ

Lebiñ bir bâde-i şâfî ruḥun gül-gündur cânâ (G. 21 / 1)

O zülf-i ḥam nec(i)mde âşiyân itmişken olmuşdur

Kebûter-vârî mürğ-i dil yine âvâredir cânâ (G. 22 / 4)

Ağlarım ben çeşm-i giryânım elinden zâr zâr

İtdi lü’lû gibi eşk-i dür-nişârımdan cüdâ (G. 23 / 3)

Başda reng-â-reng ü reng-âmîz ser-pûş levend

Bu müsellemlerle pek ḥoş-edâdır lâleler (G. 49 / 7)

İstiare:

Zerrece gelmez ferāḥ ey mäh-ı mihr-ārā baña

Ḥasret-i rüyuñ ile zindān olur dünyā baña (G.6 / 1)

Öyle olmuş kim ḥayāli çeşm-i dilde mürtesim

Ḳande baḳsam ol mehiñ şekli nihān olmaz baña (G. 11 / 2)

‘Ayb olunmaz itsem efgān ḳumrı-i gū gū gibi

Saña oldum āh ey serv-i çemānım mübtelā (G.16 / 3)

Şarşar mı anı āh benim şarşar-ı āhım

Nev-reste fidāndır daḥı Allāha emānet (G. 37 / 4)

Teşhis:

Lisān-ı ḥalle anlar saña dā’im şalat eyler

Yüzerken ḳa‘r-ı deryāda semekler yā Resūla’llāh (K. 3 / 3)

Şeh Selīmiñ Yāverāsā hep du‘ā-ḥānı olup

Ḳılsa ol şāha açıp destin sezādır lāleler (G. 49 / 9)

Mübalāḡa:

Nāzenīnim nār-ı dūzaḥdan eşedir firḳatiñ

Derd-i firḳat çekmedense ölmek ehvendir baña (G.1 / 4)

Her daḳıḳa seni görsem de firāḳ el virse

Yine biñ yılca gelir ḥāşılı mābeyni baña (G. 10 / 3)

Ġamıñ uyutmuyor ey şūḥ Yāveri bir şeb
Virir mi nāleleri bilmem ızırāb saña (G.12 / 5)

‘ Aceb bilmem dökünmez mi gözümde eşk-i ḥasretle
Dü-çeşmim çifte ḥavz olmuş aḳar fevvāredir cānā (G. 22 / 2)

Baḥr-i eşkim eylerim her-dem temāşa Yāverā
Çeşm-i giryānım benim deryāya itmez iltifāt (G. 32 / 5)

Ḳatre ḳatre yaşıma raḥm itmiyorsun sevdiğim
Seyl-i eşkim āh kim baḥr-i sefīd olsun da gör (G. 62 / 3)

Tezad:

Pāy-māl olmağile buldu şeref Yāver-i zār
Zillet-i ‘ aşḳı virir ‘ izzet-i dareyni baña (G.10 / 5)

Yāverā buldu ḥarābātda ābād anı
Dil-i vīrānında mi‘ mārā ider istiğnā (G. 18 / 5)

İnanma i‘ timād itme ne kāfir kişidir ol şūḥ
Vişāliñ va‘ d ider gerçek gibi ammā yalan söyler (G. 63 / 2)

Telmih:

Görenler Yūsufuñ ḥüsnuñ bütün hep yedlerin kesdi
Seni görse kesilir hep yürekler yā Resūla’llāh (K. 3 / 2)

Cāygāhım Ḳaysveş kūh u beyābān oldu āh
Neyledi gördün mü ey Leylāveşim sevdā baña (G. 6 / 4)

Olsa Loğman u Felâṭun çâre-sâzı neylesün
Derd-i ‘aşkıñ olmayınca bir devâsı vâkı‘â (G.7 / 2)

Bulsa çok mu yine mevtîsi hayat
Ne var ol ‘İsi-i Meryem geliyor (G. 53 / 2)

Biri tākāt götürmez pençe-i ‘aşkla degil Behrām
Bu meydân-ı muḥabbetden nice biñ pehlivân geçmiş (G. 89 / 12)

Tenasüb:

Öyle deryâ-nüş-ı şahbâ-yı mey-i ‘aşkıım ki ben
Neş’e virmez sâkıya destîñdeki şahbâ baña (G. 6 / 2)

Sâkı piyâleyi mey ile ben pür isterim
Şahbâ getir ki neş’e tamām olmadı baña (G. 9 / 4)

Hüsn-i Talil:

Eger peyk-i şabâ ile nesim-i luṭfuñ olmazsa
Açılmaz göncenin lebb ü dehâni yâ Resûla’llâh (K. 2 / 4)

Tecâhül-i Ârif:

O tîr-endâz gamze kim ‘aceb çeşmiñ midir bilmem
Olur her bir nigâhıñdan cigerde şerhalar peydâ (G. 19 / 2)

Tevriye:

H̄'āba varsa gözlerin şemşirin itmez der-niyām
Tîğ-ı gamzeñ bir ẓazākār olduğun bilmez miyiz (G. 75 / 3)

Cinas:

Zahm-ı müjgān-ı ciger-süz ile pür-yāra gönül
Kıpılır hayf yine 'aşkla her yāra gönül (G. 117 / 1)

XVIII. yüzyılda mahallîleşme akımının da etkisiyle, şairlerin divanlarındaki kelime hazinelerinde değişiklik ortaya çıkmış, Arapça ve Farsça kelimeler terk edilmeye atasözleri ve deyimler divanlara girmeye başlamıştı. Mahallîleşme akımının izlerini, Yâver'in şiirlerinde de görmek mümkündür.

Şairin şiirlerinde toplumsal yaşayışa dair örnekler oldukça sınırlıdır. Aşağıdaki beyitte her dönemde toplumsal bir yara olarak ortaya çıkan rüşvetten söz etmektedir:

Īrād-ı mu' ayyeni gibidir
Rüşvet bu zamāne-i kibāriñ (G.107/4)

Toplumsal konulara çok az değinmesine rağmen, şiir dilinin sadeliği, şiirlerinde kullandığı deyimler Mahallîleşme akımından etkilendiğine delildir. Yâver'in Divanı'nda kullanılan bazı deyimler şunlardır:

aşka düşmek:

Düşürdüñ 'ālemi 'aşka terahhumuñ yokdur
Fütāde haqqını ister nedir cevāb saña (G.12 / 3)

aklını almak:

Meczûb idiyor bir güzeliñ cezbe-i ʿaşkı
Aldı benim ʿaqlım ile izʿânımı yâ Rabb (G. 27 / 4)

Allah aşkına:

Hâlimi bildir gönül ol yâra Allah ʿaşkına
Hayli demdir teşneyim didâra Allah ʿaşkına (G.173 / 1)

ateşe düşmek:

Ben ʿaşka giriftâr olalı âteşe düşdüm
Suzân idiyor cismimi bu nâr-ı muhabbet (G. 33 / 3)

Allaha emanet:

Şarşar mı anı âh benim şarşar-ı âhım
Nev-reste fidandır dağı Allâha emânet (G. 37 / 4)

boynuz takmak:

ʿĀşıkânıñı alıp zevk u şafâya gidicek
Didi ağıyâr ki tağdın mı o qarneyni baña (G.10 / 4)

başın üstünde yeri var:

Dâğ-ı muhabbetiñ başım üstünde var yeri
Olsun ser-i raķīb-i deniden ırağ dâğ (G. 95 / 4)

baştan çıkarmak:

Ejder gibi dem çekmededir ‘ aşık-ı zāra
Ol zūlf-i siyeh-tārını başdan çıkarınca (G. 175 / 2)

baştan aşmak:

Baħr-ı eşkiñ cūş kılmış başdan aşmış ğavṫası
Yāverā n’oldu saña ğāyet yamān gördüm seni (G.197 / 5)

canını almak:

Āh kim ol nāzenīnim mihrbān olmaz baña
Cānımı alır benim ārām-ı cān olmaz baña (G.11 / 1)

can yakmak:

Ne cānlar yakdığını ol āfetiñ dil-gīr olandan şor
Naşıl siħr itdigin ‘ uşşāķına teşhīr olandan şor (G.56 / 1)

ciğer kebab olmak:

Girişme mest-i nigāhın beni ħarāb idiyor
Seniñ bu āteş-i ‘ aşkıñ ciğer kebāb idiyor (G.59 / 1)

canından usanmak:

Mevlādan utanmaz
Cāniñdan uşandıñ (Mūs. / 3)

can evi:

Cān evine geldi müjeñ yāresi

Bildim anı yoꝓdur anıñ çāresi (G. 198 / 1)

dağlara düşmek:

Ṭağlara düşmek muꝓarrerdir ne çāre Yāverā

Āh kim bir gözleri āhūya oldum mübtelā (G. 15 / 5)

dile gelmek:

Bir ʿaceb hālet-fezādır kim beyān mümkin degil

ʿĀşq geldikde dile rübāh-ı kūhu şīr ider (G.54 / 4)

el açmak:

Şeh Selīmiñ Yāverāsā hep duʿ ā-ḥʿānı olup

Ḳılsa ol şāha açıp destin sezādır lāleler (G.49 / 9)

elinden tutmak:

Ṭut elinden reh-ber ol fenn-i maʿ ārif semtine

Ṭıfl-ı endek-sāliñi sen mekteb-i ʿ irfāna çek (G.102 / 2)

gam yemek:

Geçer ḥışm u ğazabdan şanma sen ol iffet-i ser-keş

Kül olduñsa ne ğam yirsin yine üfler ider āteş (G. 88 / 1)

gam çekmek:

Nüş-ı mey idip giryeñ için gam mı çekersin
 Handân idecek miydi seni cām-ı muhabbet (G. 35 / 3)

gözüne uyku girmemek:

Teşrîfîñi rü'yâda dil-i zâra işitdim
 Düşmez gözüme her gice uyku haberim yok (G. 98 / 4)

gün görmek:

Zerrece gün göremez hasret-i dîdârîñ ile
 Zulmet-i gamda kodu Yâveri zindân-ı firâk (G.100 / 5)

hasret çekmek:

Yanayım yakılayım derd-i firâkıñla seniñ
 Hasretiñ ben çekeyim halkla sen ülfetde (G. 137 / 3)

hatıra gelmek:

Şâneye reşk iderek şimdi gelür hâtıra
 Perçem-i fikriyle Yâver çäk çäk olmağ baña (G. 8 / 5)

kan ağlamak:

Firâk-ı yâra şabr itmez dem-â-dem dîde kan ağlar
 Begim hasretkeş-i dîdârîñ olmuşdur hemân ağlar (G.57 / 1)

kırıp geçirmek:

Ser-‘ asker itdi ğamze-i ceng-āveri ‘ Alī

Ƙırdı geçirdi hışmla ‘ ālemleri ‘ Alī (G. 190 / 1)

sıkıntı çekmek:

Çekdiği cevr ü sitemdir dil-rübālardan anıñ

‘ Āşıkıñ ƙadrin bilir bir mihr-bān ister gönül (G.112 / 2)

yüz sürmek:

O benim pādşehimdir ben anıñ bendesiyim

Ol mehiñ pāyine yüz sürmek ise ƙande baña (G.4 / 2)

yüz sürmek:

Gülşen-i bāğ-ı İremdir ravza-i şāh-ı cihān

Ĥākine yüz sürmegiçün dil-güşādır lāleler (G. 49 / 8)

yanıp yakılmak:

Yanayım yağılayım derd-i firākıñla seniñ

Ĥasretiñ ben çekeyim ĥalkla sen ülfetde (G. 137 / 3)

zindan olmak:

Zerrece gelmez ferāḥ ey māh-ı mihr-ārā baña

Ĥasret-i rüyuñ ile zindān olur dünyā baña (G. 6 / 1)

Kendisinden bahseden kaynaklarda usta bir şair olarak değerlendirilen Yâver'in edebî kişiliğini şiirlerinden yola çıkarak tespit etmeye çalıştık. Yâver bazı beyitlerinde şairliğini abartılı bir biçimde övmekle beraber şairliği ile ilgili mübalağadan uzak gerçekçi tespitler de yapmıştır. Aşkın en önemli tema olduğu şiirlerini daha çok gazel nazım biçimiyle ve sade bir dille yazmıştır. Divan edebiyatı geleneğinin kendisine sunduklarını söyleyişi kolay ve akıcı bir üslupla ifade etmesi Hasan Yâver'in en önemli özelliğidir.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TRANSKRİPSİYONLU METİN

1b Münâcât Be-dergâh-ı Kâğiyü'l-Hâcât

(Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ülün)

1 Meded senden ilâhî 'âcizâne
Gedâ-yı müstemend-i bî-kesâne

2 Olursa senden olur lutf u ihsân
Kuluñ Yâver ğarîb-i nâ-tüvâne

Rubâ' î²²

(Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilün Fa')

1 Yâ Rabb dil-i maḥzūnumu mesrūr eyle
Envâr-ı ilâhî ile pür-nūr eyle

2 Oldum ise ben her ne kadar da 'âsî
'İşyânımı 'afv eyle reh-i maġfūr eyle

---

²² Derkenar

Na‘ t-1 Şerif

1

(Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün)

1 Eñ evvel ‘ âşıkıñ olmuş Hudâdır yâ Resûla’llâh

Ki soñra ‘ âşıkânıñ enbiyâdır yâ Resûla’llâh

2 Cemâl-i bâ-kemâliñ tâb-ı mihri olsa ‘ aks-endâz

Riyâz-ı cennete behcet-nümâdır yâ Resûla’llâh

3 Şeb-i târik-i hicrânında da bî-nûr qalmam ben

Hayâliñ qalbime nûr u ziyâdır yâ Resûla’llâh

4 Nizâr u zâr u nâlân ise de redditme luğf eyle

Saña cân u dil-i zârım fedâdır yâ Resûla’llâh

5 ‘ İnâyet kıl efendim Yâveriñ ‘ işyânına bakma

2a Cenâbından kulun pür-ilticâdır yâ Resûla’llâh

Na‘ t-1 Şerif

2

(Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün)

1 İder ihyâ kelâmıñ mürdeganı yâ Resûla’llâh

Sözün nuğk-ı Hudâdır bildim anı yâ Resûla’llâh

- 2 Şalâtile selâmiñ hep zâlâm-ı zenbi maḥv eyler
İder rüşen ḳulüb-ı mü 'minâtı yâ Resûla'llâh
- 3 Duyup bûy-ı gül-i rûyuñ gelen bülbül bu gülşende
Kesilmez ḥaşre dek âh u fiğânı yâ Resûla'llâh
- 4 Eger peyk-i şabâ ile nesîm-i luṭfuñ olmazsa
Açılmaz ḡoncenin lebb ü dehânı yâ Resûla'llâh
- 5 Dil-i pür-süzuma dūzaḥ eger kim vâḳıf olsaydı
Cehennem nârı yaḳmaz mücrimânı yâ Resûla'llâh
- 6 Ma' âzallâh eger dūzaḥda ḳalsaydım bu âteşle
Mu' azzeb eylemezdi ' âşiyânı yâ Resûla'llâh
- 7 Şefâ' ât eyle luṭfuñdan anı şâd eyle maḥşerde
Kuluñ Yâver ḡarîb-i nâ-tüvânı yâ Resûla'llâh

3²³

(Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün)

- 1 Dönerler şevḳiñ ile nüh felekler yâ Resûla'llâh
Şalat eyler saña gökde melekler yâ Resûla'llâh
- 2 Görenler Yûsufuñ ḥüsnüñ bütün hep yedlerin kesdi
Seni görse kesilir hep yürekler yâ Resûla'llâh

- 3 Lisān-ı halle anlar saña dā'im şalat eyler
Yüzerken ka' r-ı deryāda semekler yā Resūla'llāh
- 4 Der-i devlet-meābıña kuluñ da intisāb itse
Olur hāşıl nice yüzbiñ dilekler yā Resūla'llāh
- 5 Şefi' olmaz iseñ rüz-ı cezāda Yāver-i zāra
Şirāṭ üzre geçemez ol emekler yā Resūla'llāh

Ḳıṭ'a Der-Na't-ı Şerif

4

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Ey şeh-i peygamberān vey faḥr-i 'ālem Muştafā
Ey Ḥudāniñ nūr-ı zātından mücessem Muştafā
- 2 Yāver-i bī-çāregānsın Bāiş-i Ğufrānsın
- 2b Ey şalātile selāmı farz u elzem Muştafā

Ḳıṭ'a Der-Na't-ı Şerif

5

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1 Seniñ ey şāh-ı rusul cümle kelāmıñ ḥaḳdır
Āsmānile zemīn olsa muṭi' elyaḳdır

- 2 Nazar-ı rahmetiñ ey H̄azret-i Maḥbūb-ı H̄udā
Anadan hem babadan ümmetiñe eşfaḫdır

Der-İstimdād-ı H̄azret-i Mevlānā

(Meḫ ūlū Meḫā'īlūn Meḫ ūlū Meḫā'īlūn)

- 1 Dergāhiña geldim ben yā H̄azret-i Mevlānā
Luṭf eyle meded senden yā H̄azret-i Mevlānā
- 2 Ben bī-kes ü bī-tābım var mı benim aḫbābım
Zāḫırde yoḫ esbābım yā H̄azret-i Mevlānā
- 3 Sen kān-ı mürüvvetsin erbāb-ı şefā' atsin
Sulṭān-ı velāyetsin yā H̄azret-i Mevlānā
- 4 Nuṭḫuñ ise Raḫmānī pūr-neş'e-yi rūḫānī
Āgāh ider insānı yā H̄azret-i Mevlānā
- 5 Efgende-i nālānıñ bīmārī-i hicrānıñ
Hiç bulmadı dermānıñ yā H̄azret-i Mevlānā
- 6 Her vaḫt-i seḫergāhım ' ayyūḫa çıkar āhım
Yanmışdı cigergāhım yā H̄azret-i Mevlānā
- 7 Dil ' ālem-i ḫasretde her dem ... u miḫnetde
Ḳılsañ beni vuşlatda yā H̄azret-i Mevlānā
- 8 Dil bülbül-i nālāndır gülşen baña zindāndır
Dīdemden aḫan ḫandır yā H̄azret-i Mevlānā

- 9 Yāver gibi bīmārım bir derde giriftārım
 ‘Uşşāk-ı dil-efgārım yā Hāzret-i Mevlānā

Ġazeliyyāt-ı Hārfü’l-Elif

1

(Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün)

- 1 Dāğ dāğ-ı ‘aşkla bu sīne gül-şendir baña
 Hār hār-ı ğamla dil pür-süz-ı külhendir baña
- 2 Berg-i gülden cāme-h’ābım olsa cāna hār olup
 Mūy-ı ser-tā-pā-yı cismim nevk-i sūzendir baña
- 3 Bir niġāhım ol ... itdi vahşet-pişe āh
 Āh kim kendi niġāhım dağı düşmandır baña
- 4 Nāzenīnim nār-ı dūzağdan eşedir firqatīñ
 Derd-i firqat çekmedense ölmek ehvendir baña
- 5 Yāverā mātem gülüdür verd-i ħandān yārsız
 Nāle vü feryād-ı bülbül şavt-ı şivendir baña

2

(Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün)

- 1 Berg-i gülden olsa cāmem hār-ı firqatdır baña
 Bāğ-ı cennet sensiz ey gül nār-ı ħasretdir baña

- 2 Ülfetiñ mümkün degildir vaşlını itmem ümīd
Nā-ümīd olmağ dağı bir gūne rāhatdır baña
- 3 Āhsız bir kerre ārām idemem hicriñle ben
Derd ü ğam çünkim ezelden āh-ı kısmetdir baña
- 3b** 4 El-amān kesme dirīğ itme nigāh-ı hışmını
Zahm-ı tīğ-ı çeşm-i şūhuñ dağı ni‘ metdir baña
- 5 Yāver-i bīmār-dil gibi nedendir ey hekim
Hiç devā itmez eşer bilmem ne hikmetdir baña
- 3**
- (Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün)
- 1 Āh kim neyledi ol dil-ber-i tennāz baña
Çeşm-i maḥmūru güzel ğamzesi ğammāz baña
- 2 İhtiyārımla kazandım seniñ ‘ aşkıñ cānā
Ne kadar cevri u cefā eyleriseñ az baña
- 3 Nāz u refārı da eyler dil ü cānım meftūn
Yalnız çeşmi degil sihr u füsūn-sāz baña
- 4 İşte hūn oldu dilim ğamzeleriñ zahmından
Merḥamet itmeyesin ey nigeḥ-i nāz baña
- 5 Giceler tā-be-seḥer nāleler itdim Yāver
Āh feryād-ı hezār olmadı dem-sāz baña

4

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1 Bir nigāh eyledi ol dilber-i nāzende baña
 'Aqlımı alur iken eyledi bir ḥande baña
- 2 O benim pādşehimdir ben anıñ bendesiyim
 Ol mehiñ pāyine yüz sürmek ise ḳande baña
- 3 Nuşḥ u pendiñ beni tekdīr idiyor pek nāşih
 Ḥāl-i dil böyle iken virme keder sen de baña
- 4 Öyle rüsvāy idiyorkim beni bu miḥnet-i 'aşḳ
 Gülüyor ḥālime 'ālem acırım ben de baña
- 4a 5 Yāverā çünki ben üftādesiyim dil-dārīñ
 N'ola dirlerse eger 'āşık-ı efgende baña

5

(Müfte' ilün Müfte' ilün Fā' ilün)

- 1 Hemçü perī şanki nihāndır baña
 Gelmiyeli ḥayli zamāndır baña
- 2 Ğamzeleri zaḥmından ḥaste dil
 Mihr-i ruḥu sīnede cāndır baña
- 3 Şīve vü reftār idişi ol şehiñ
 Şanki hemān āb-ı revāndır baña

4 Dīde-i gūyāsınıñ ol āfetiñ
Her müjesi tiġ-i zebāndır baña

5 Yāre kızan deyü hemān Yāverā
Dīde-i dāġım nigerāndır baña

6

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

1 Zerrece gelmez ferāḥ ey māh-ı mihr-ārā baña
Ḥasret-i rūyuñ ile zindān olur dünyā baña

2 Öyle deryā-nūş-ı şahbā-yı mey-i 'aşkıım ki ben
Neş'e virmez sākıyā destiñdeki şahbā baña

3 Devlet-i 'aşkıñda ben kâf-ı kanā'at beklerim
Öyle bir müstaġniyim ki reşk ider 'anķā baña

4 Cāygāhım Qaysveş kūh u beyābān oldu āh
Neyledi gördün mü ey Leylāveşim sevdā baña

5 Sāyesinde ḥ'āb u rāḥat mı görür Yāver 'aceb
'İşve-gerlik eylese ol kāmēt-i zībā baña

4b

7²⁴

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Esmerü'l-levniñ olur şirîn edası vâkı' â
Pek güzel semt-i Hicâzîñ dil-rübâsı vâkı' â
- 2 Olsa Loğman u Felâtun çâre-sâzı neylesün
Derd-i 'aşkıñ olmayınca bir devâsı vâkı' â
- 3 Serserî vü derbeder olmak muğarrerdir hele
Öyle şüh-ı pür-cefânîñ mübtelâsı vâkı' â
- 4 Cân feda eyler imiş herkes metâ' -ı vuşlata
Ben ħarîdâr olmadım yokdur bahâsı vâkı' â
- 5 Bî-vefâ bir dil-rübâ dirler idi gerçek imiş
Yâvere yok ğayriye vardır vefâsı vâkı' â

8

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Oldu 'âdet derdiñ ile derdnâk olmağ baña
Süz-i hicrânîñla cânâ süznâk olmağ baña
- 2 Sîne-i şâfiñ temâşasıyla mecnûn olmuşum
Bu ğam-ı 'aşkıñla azdır sîne-çâğ olmağ baña

---

²⁴ Derkenar

- 3 Pençe-i cevriñ beni ğāyet ile itdi zebūn
Çoğ görünmez derdile böyle helāk olmağ baña
- 4 Zīr-i pāyīñ belki bu taqrīb ile būs eylerim
Dergehinde iktizā eyler ki hāk olmağ baña
- 5 Şāneye reşk iderek şimdi gelür hātıra
Perçem-i fikriyle Yāver çāk çāk olmağ baña

9

(Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün)

- 1 Hayfā o nāzenīn ise rām olmadı baña
Göñlümce āh neyl-i merām olmadı baña
- 2 İtdi sükūt hāl-i perişānımı görüp
Bilmem niçün ki fetḥ-i kelām olmadı baña
- 3 Ben neş'e-yāb-ı cām-ı leb-i la' liñ olalı
Mey-hānelerde zevk-ı devām olmadı baña
- 4 Sāķī piyāleyi mey ile ben pūr isterim
Şahbā getir ki neş'e tamām olmadı baña
- 5 Yāver dilim o şūḥa gidip kaldı gelmedi
Bād-ı şabā ilen de peyām olmadı baña

10

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 5a 1 'Arz ider mihr ü mehi ruḥları nūreyni baña
İki āhū görünür sihr ile 'ayneyni baña
- 2 Maṭlab u maḳşad-ı dil sensin efendim sensin
Virseler istemezem devlet-i kevneyni baña
- 3 Her daḳīka seni görsem de firāḳ el virse
Yine biñ yılca gelir ḥāşılı mābeyni baña
- 4 'Āşıḳānıñ alıp zevḳ u şafāya gidicek
Didi aḡyār ki ṭaḳdın mı o ḳarneyni baña
- 5 Pāy-māl olmaḡile buldu şeref Yāver-i zār
Zillet-i 'aşḳı virir 'izzet-i dareyni baña

11

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Āh kim ol nāzenīnim mihrbān olmaz baña
Cānımı alır benim ārām-ı cān olmaz baña
- 2 Öyle olmuş kim ḥayāli çeşm-i dilde mürtesim
Ḳande baḳsam ol mehiñ şekli nihān olmaz baña
- 3 Merḥametsiz böyle zālīm hiç görülmüş mü 'aceb
Zaḡm-ı dil pür-ḥūn ikeñ merhem-resān olmaz baña

- 4 Fırqatinde dağlarla s̄nemi zeyn eyledim
Sensiz ey nev-reste seyr-i gülsitān olmaz baña
- 5 Ketm ider esrār-ı ʿ aşkı söylemez bir ferde h̄ç
Yāver-i nālendiñ ḥāli ʿ ayān olmaz baña

12

(Mefāʿ ilün Feʿ ilātün Mefāʿ ilün Feʿ ilün)

- 1 Çün oldu laḥt-ı dilim puḥte bir kebāb saña
Benim sirişk-i dü-çeşmim pür-şarāb saña²⁵
- 5b** 2 Yoluñda çünki seniñ ḥāk-i pāydır ʿ uşşāk
Neden düşer ʿ acebā böyle ictināb saña
- 3 Düşürdüñ ʿ ālemi ʿ aşka teraḥḥumuñ yokdur
Fütāde ḥaḳḳını ister nedir cevāb saña
- 4 Henüz mest ... o d̄ideler maḥmūr
Baḳındı neyledi māhım bu rütbe h̄āb saña
- 5 Ğamiñ uyutmuyor ey şūḥ Yāveri bir şeb
Virir mi nāleleri bilmem ıztırāb saña

---

²⁵ Vezin hatalı

13

(Meʿ ūlū Fāʿ ilātū Mefāʿ ilū Fāʿ ilün)

- 1 ʿ Aşkıñ rehiñde cân u dil üftâdedir saña
Hayli zamân bende vü dil-dâdedir saña
- 2 Mürğ-i revân lâne-i dâğ-ı derûndan
Pervâne bâl açdı vü âmâdedir saña
- 3 Nâ-refte râh-ı semt-i vefâ esb-i nâzına
Güyâ ʿarîk-i cevri de bir câddedir saña
- 4 Bağ tîğ-i ğamzeler saña ey dil ne iş keser
Bu iltifât bir nigeh-i sâdedir saña
- 5 Yâver gibi teşekkür ider var mı cevriñe
Ağyâr ... ğâlîni şekvâdadır saña

14

(Feʿ ilâtün Feʿ ilâtün Feʿ ilâtün Feʿ ilün)

- 1 ʿ Āşıkım âşık efendim saña ey yâr saña
Eylerim râz-ı nihân-ı dili ikrâr saña
- 2 Derd-i ʿ aşkıyla görüp künc-i ğamında ğaste
O ʿabîb-i dil ü cân itmedi tîmâr saña
- 6a 3 Yine pek serserî-i vâlih u ser-gerdânsın
Yine sihr itdi mi ol dîde-i seḫḫâr saña

4 Seni pek çok severim bu da güneş mi ‘acebâ
İtdigim cürmümü ben eylemem inkâr saña

5 Kendi hâliñde gezerken niçün olduñ böyle
Yâverâ neyledi gör ülfet-i dil-dâr saña

15

(Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilün)

1 Āh kim bir âfet-i dil-cûya oldum mübtelâ
Çeşmi bir sehhâra vü cādûya oldum mübtelâ

2 Dâne-i hâliyle ol virmezdim evvelce firîb
Mürğ-i dil şayd eyleyen gisûya oldum mübtelâ

3 Bir nefes mümkün değil olmak cemâlerinden cüdâ
Sayeveş bir dil-ber-i meh-rûya oldum mübtelâ

4 Sünbül-i reyhân gibi gâhî nihân geh âşikâr
Zîr-i fesde zülf-i ‘anber-bûya oldum mübtelâ

5 Tağlara düşmek muqarrerdir ne çâre Yâverâ
Āh kim bir gözleri âhûya oldum mübtelâ

16

(Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilâtün Fâ’ ilün)

1 Bir fedâkâra kazârâ oldu cânım mübtelâ
Mübtelâ oldu bu cân-ı nâ-tüvânım mübtelâ

- 2   Girye vü zār-ı dem-ā-demden bu nā-bīnālīga
Hem-çü Ya' kûb oldu çeşm-i hûn-feşānım mübtelā
- 3   'Ayb olunmaz itsem efgān kumrı-i gū gū gibi
Saña oldum āh ey serv-i çemānım mübtelā
- 6b**   4   Şaklamam rāzım bütün 'ālem duyarsa ğam degil
Hāşılı oldum saña nev-res fidānım mübtelā
- 5   Hānümān-ı şabrımı yağmāya virdim Yāverā
Bir fedākāra kazāra oldu cānım mübtelā

17

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1   Çekdiğim derd ü elemden haberin var mı şabā
Ta' n-ı aġyār u sitemden haberin var mı şabā
- 2   Gerçi kim gonce-güşā la' llerini duydum hep
'Aceb ol gonce-i femden haberin var mı şabā
- 3   Bād-ı āhım yine bādī mi perīşanlığına
Zülf-i pür-pīçiş ü hamdan haberin var mı şabā
- 4   Kūy-ı dil-dāra türāb olmağa hasret-keş imiş
Gülşen-i bāğ-ı İremden haberin var mı şabā
- 5   Yāvere var mı 'aceb niyyeti teşrīfe yine
Meded ol kân-ı keremden haberin var mı şabā

18

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1 Yalınız yār dil-i zāra ider istignā
Dil ise yāra vü aġyāra ider istignā
- 2 Bā' iş dest-res-i vuşlat iken bezl-i sirişk
Çeşmimiz nağdini işāra ider istignā
- 3 Çāre-sāz olmaġa kaşdı o řabīb-i cānıñ
Dilimiz derdini izhāra ider istignā
- 4 Seng ü ħāk-i ser-i kūyuñ ile me'lūf olalı
Serimiz ... ider istignā
- 7a 5 Yāverā buldu ħarābātda ābād anı
Dil-i vīrānında mi' māra ider istignā

19

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Olur günden güne efzūn fiġān u āh u vāveylā
Beni bu ħāle koymuşken baña raġm eylemez ħālā
- 2 O tīr-endāz ġamze kim 'aceb çeşmiñ midir bilmem
Olur her bir nigāhıñdan cigerde şerhalar peydā
- 3 Ferāġat itmeġe tedbīr arar şūhum seni līkin
Naşıl tedbīr naşıl temkīn ħalur 'aşıġda āh ammā

- 4 İnanma i' timād itme raķīb-i bed-menişdir o
Dürüg-ı maşlahat-āmiz içündür sözleri cānā
- 5 Ana bakmağa yoķdur tād katım Yāver gibi bi'llāh
Beni bu hāle koymuşken baña raķm eylemez hālā

20

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1 Ben idersem leb-i cān-baķşın için cānı fedā
Hele sen eyleme bu ' aşık-ı nālānı fedā
- 2 Ol siyeh-zülf-i semen-būyu hayāl eylerisem
Çeşm-i giryānım ider h' āb-ı perişānı fedā
- 3 Gerdeni tavķ-ı muhabbetle muķayyed olalı
İtmedi mürğ-i dilim serv-i hırāmānı fedā
- 4 Terk-i āh eyleme mümkün mi efendim ' uşşāķ
' Andelībān ide mi nāle vü efğānı fedā
- 5 Eyledim ben daķı nā-mümkin iken ey Yāver
7b Havf-ı aģyār iderek meclis-i cānānı fedā

21

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 O serv-endām olan ķaddiñ ķatı mevzūndur cānā
Lebiñ bir bāde-i şāfī ruķun gül-gündur cānā

- 2 Muqavves ebruvāniñ fikri bükdü kâmet-i şabrim
Cigergâhim müjen zaḥmı ile pür-ḥündur cānā
- 3 Ne tedbīr idebilsin ‘ aql u fikrim yoḡiken başda
Dil ü cānim o çeşm-i fitneye meftündür cānā
- 4 Seniñ ol künc-i ğamda ḥüzn-i ‘ aşkıñ ile üftāden
Görürse iltifātıñ yā naşıl memnündür cānā
- 5 Nigāh-ı iltifāt-ı luḡfuña mazḥar iken Yāver
Ne ḥikmetdir anı gördüm ki ben maḥzündür cānā

22

(Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün)

- 1 Uruldum tīr-i müjgāna dilim pür-yāredir cānā
Amān gel virme ruḥşat ğamzeñe ḥün-ḥāredir cānā
- 2 ‘ Aceb bilmem dökünmez mi gözümde eşk-i ḥasretle
Dü-çeşmim çifte ḥavz olmuş aḡar fevvāredir cānā
- 3 Egerçi tarz-ı tavrıñ şūfiyāne gösterir ammā
Nigāh-ı çeşm-i mestiñ ise pek seḥḥāredir cānā
- 4 O zülf-i ḥam nec(i)mde āşiyān itmişken olmuşdur
Kebüter-vārī mürġ-i dil yine āvāredir cānā

- 5 Ferāmuş eylediñ hiç şormadıñ sen Yāver-i zārı
Ne rütbe derd-i ‘ aşkıñla seniñ bi-çāredir cānā

23

(Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün)

- 8a 1 Ez-każā oldum ne çāre nazlı yārımdan cüdā
Olmadım bir lāhza hayfā āh u zārımdan cüdā
- 2 Bir göñül vardı yanımda ol da gitdi yār ile
Künc-i ğamda oldum āhır ğam-güsārımdan cüdā
- 3 Ağlarım ben çeşm-i giryānım elinden zār zār
İtdi lü’lü gibi eşk-i dūr-nişārımdan cüdā
- 4 Meskenimde bir civāna mübtelā olmuşdum āh
Eyledi āhır beni dār u diyārımdan cüdā
- 5 Bāğ-ı hüsnüñ yād idip bülbül mişāli ağlarım
Olmuşum Yāver gibi ol gül-‘ izārımdan cüdā

24

(Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün)

- 1 İtdirir mi işini herkese tedbīr-i każā
Ne murād itse ider ādeme taqdīr-i każā
- 2 Ben seniñ ‘ aşık-ı dīdārıñ olup qalmışiken
Metn-i hüsnüñ yine şerh itmede tefsīr-i każā

- 3 Müjeniñ zaḥmı görünmez beni ol pāreledi
Harem-i cānıma geçdi amān ol tır-i kazā
- 4 Ez-kazā ‘aşkına düşdüm seniñ ammā bilmem
Çeşm-i mestiñde mi ğamzeñde mi teshīr-i kazā
- 5 Halka t’alīm idiyorken reh-i zühdü Yāver
Vādī-i ‘aşka düşürdü beni taqđır-i kazā

25

(Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün)

- 8b 1 Ketm idersen sırr-ı ‘aşkı rāygān olmaz mı yā
Sen bu keyfiyetdesin ḥālīñ ‘ayān olmaz mı yā
- 2 İztırāb-ı dilden eyler dem-be-dem cūş u ḥurūş
Eşk-i çeşm-i ḥasretim āb-ı revān olmaz mı yā
- 3 Hicr-i ruḥsārīñla cānā çehresi ‘aşıklarīñ
Nār-ı firqatden şolup berg-i ḥazān olmaz mı yā
- 4 Şerḥa şerḥa yāreler açdıñ aqıddım sīneme
Dāğlarla sīnemiz çün gülsitān olmaz mı yā
- 5 Meclis-i rindāna gelse Yāverā şıķlet olup
Zāhidiñ her şoḥbeti halka girān olmaz mı yā

Ġazeliyyât-ı Ĥarfü'l-Bâ

26

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Faḫr ile faḫr ideyim ḳalbe ğınâ vir yâ Rabb
Ḳâmet-i ḫâlîme cesbân-ı ḳabâ vir yâ Rabb
- 2 Ḥasret-i yâr eleme eyledi dil-ḫaste beni
Kerem it derdime vaşlıyla devâ vir yâ Rabb
- 3 Künc-i ğamda ḳatı çoḳdan beridir ğam-ĝindir
Dil-i maḫzûnuma luṭfuñla şafâ vir yâ Rabb
- 4 Bî-vefâlıḳla mişâl olsa sezâdır bi'llâh
Sen o hercâ'î vü bî-raḫma vefâ vir yâ Rabb
- 5 Ne ḳadar sâde ise Yâver-i zârîñ süḫanı
Ḥöşca ta'bir ideyim ḫüsn ü edâ vir yâ Rabb

27

(Meḫ'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün)

- 1 Dûzaḫda ḳoma firḳatile cânımı yâ Rabb
Çekdirme baña ḫasret-i cânânımı yâ Rabb
- 9a 2 Söndürmege bir vechle çâre bulamam ḫiç
Sînemde olan âteş-i süzânımı yâ Rabb

- 3 Sensin idecek bendeñe imdād u i'ānet
Kimden bulayım derdime dermānımı yā Rabb
- 4 Meczūb idiyor bir güzeliñ cezbe-i 'aşkı
Aldı benim 'aqlım ile iz'ānımı yā Rabb
- 5 Yāver gibi luṭfuñ umarım kesmem ümīdim
'Afv eyle benim cürmle 'iṣyānımı yā Rabb

28

(Mef'ülü Mefā'ülü Mefā'ülü Fe'ülün)

- 1 Kārım benim āh ile fiḡān eyleme yā Rabb
Seyl-āb-ı sirişk-i ābı ḡan eyleme yā Rabb
- 2 Bu bād-ı semūm-ı tef-i sūz-ı cigerimle
Gül-berg-i ruḡ-ı yārı ḡazān eyleme yā Rabb
- 3 Ben her ne ḡadar 'āsī vü mücrim de olursam
Setr eyle benim 'aybım 'ayān eyleme yā Rabb
- 4 Oldu dil ü cān ḡamze-i cānānla mecrūḡ
Tīr-i tīḡ-i aḡyāra niṣān eyleme yā Rabb
- 5 Bir kimseyi bār-ı ḡam-ı hicrān u sitemle
Yāver gibi bī-tāb u tūvān eyleme yā Rabb

29

(Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün)

- 1 Hazān-ı bāğ-ı dilimde bahār olur mu 'aceb
O gül-nihalle zevk-i hezār olur mu 'aceb
- 2 Niyāz-ı buse iderken o gonce-i femden
'Aceb bu giryelerimde medār olur mu 'aceb
- 9b 3 Selāmeti bula mı baħr-ı ğamda keŧtī-i dil
Bu kulzüm-i yem-i 'aŧka kenār olur mu 'aceb
- 4 Őabāħ-ı haŧre deĝin dil kalır mı kim bī-hūŧ
Őabūħ-ı neŧ'e ile bī-ħumār olur mu 'aceb
- 5 Hemān gider tıramaz semt-i yāra dil-i Yāver
Göñül didikleri ŧeyde karār olur mu 'aceb

30

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Nāliŧ-i efgānıma mürĝ-i ħoŧ-elħāndır sebep
Ŧinemiñ ŧad çākine gül-berg-i ħandāndır sebep
- 2 Göñlümün pür-ŧürī-i meftūnlugun ŧanma teħī
Ĝamze-i ĝammāzıñ ile çeŧm-i fettāndır sebep
- 3 Āteŧim iħfā iderdim ħalka itmezdim 'ayān
Cān u dille yanmaĝa bu nār-ı hicrāndır sebep

- 4 Sen beni ta' yīb idersin zāhidā bilmem niçün
Halkā rüsvāy olmama hep yine cānāndır sebab
- 5 Sen niçün sa' y eylemezsın ma' rifet taḥṣīline
'İzzet ü 'ārına Yāver 'ilm ü 'irfāndır sebab

31

(Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün)

- 1 Füsūnu yāda gelir eyleyince niyyet-i ḥ'āb
O āhuvāne nigāh itdi çeşmi ḥasret-i ḥ'āb
- 2 Düşünmeden gice gündüz cihānı görmez olur
Olur mu 'āşık-ı zārīñ gözünde rāḥat-ı ḥ'āb
- 3 Huzūra ḥasret olur tā-şabāḥ-ı ḥaşr gözüm
Eger ki düzd-i nigāhı iderse gāret-i ḥ'āb
- 10a 4 O gice gözleri kem düş görür mü 'aceb
İderse dīde-i merdüm-şikārı rağbet-i ḥ'āb
- 5 Sürür-ı vaşlla şeb-zindedār olur Yāver
Derinde dīdelerim hīç ider mi minnet-i ḥ'āb

Ġazeliyyât-ı Harfû't-Tâ

32

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Serv ıaddiñ seyr iden tûbâya itmez iltifât
La' l-i gül-fâmıñ gören şahbâya itmez iltifât
- 2 Nâz iderse 'âşık-ı zârıñ saña şanma tehî
Vaqt olur Mecnûn dahı Leylâya itmez iltifât
- 3 Birbiriyle ceng ider 'âşıklarıñ ey mehveşim
Çeşm-i mestânıñ senin ğavġâya itmez iltifât
- 4 Nâzeninim taġlara düşdüm ğam-ı 'aşkıñla ben
Dide-i ahûlarıñ şahrâya itmez iltifât
- 5 Baġr-i eşkim eylerim her-dem temâşa Yâverâ
Çeşm-i giryânım benim deryâya itmez iltifât

33

(Me' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün)

- 1 Düşdü dil-i bî-tâbıma efkâr-ı muġabbet
Düşmenlerim olmaya giriftâr-ı muġabbet
- 2 Ĥatın gelicek düşmenle dostunu bilirsin
Herkes saña şimdi ider izhâr-ı muġabbet

- 3 Ben 'aşka giriftâr olalı âteşe düşdüm
Suzân idiyor cismimi bu nâr-ı muḥabbet
- 10b 4 Cân naḫdin alıp kâle-i vaşlıñ virecekmiş
Senden baña oldu yine bāzâr-ı muḥabbet
- 5 Yâver gibi mehcūr olalı âh o gülümden
Dîdemden aḫar ḫan ile enhâr-ı muḥabbet

34²⁶

(Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün)

- 1 Derûnunda keder tütma ğam-ı cānānıñı ḫōş tüt
Şafâ-yı ḫâtır istersen hân-ı yārānıñı ḫōş tüt
- 2 Enîs-i ... âmān olmadır bādî-i rüsvâyî
Ver ezelden teḫāşî eyle nām u şānıñı ḫōş tüt
- 3 Eñ evvel meşrebinde mezḫebinde vüs'at it peydā
Her emrinde mutî' ol dil-ber-i fettānıñı ḫōş tüt
- 4 Duketme māl-i emvālîñi itlāf-ı izā' atle
Te'emmül eyle şarf it servet ü sāmānıñı ḫōş tüt
- 5 Ne bulduñ ğayrilerle itdigiñ bu üns ü ülfetden
Biraz da ey cefâ-cū Yâver-i nālānıñı ḫōş tüt

---

²⁶ Derkenar

35

(Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün)

- 1 Yoğlar beni her gün ğam u ālām-ı muğabbet
Derd-i dilim oldu baña ikrām-ı muğabbet
- 2 Sen ' aşğa düşüp derdine dermān mı ararsın
Merg ü ecel olmaz mı ser-encām-ı muğabbet
- 3 Nüş-ı mey idip giryeñ için ğam mı çekersin
Handān idecek miydi seni cām-ı muğabbet
- 4 Bir cür' a cāmı bize degmez tūtalım kim
La' l-i lebiñ olmuş mey-i gül-fām-ı muğabbet
- 5 Yāver seher-i vaşla çıkarmaz beni tālī'
Şem' -i dilimi rüşen ider şām-ı muğabbet

36

(Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün)

- 1 Kaddiñ var iken kāmēt-i tūbāya ne minnet
La' liñ var iken bāde-i hamrāya ne minnet
- 2 Cān-dādelik ey āfete tarz-ı niğeh-āmūz
Rāhiñda seniñ ' aşık-ı şeydāya ne minnet
- 3 ' Ālem tūtalım şūğ-ı cihān ile pür olmuş
Sen kim olasın ğayrı dil-ārāya ne minnet

- 4 Gāhice temāşā-yı leb-i baḥre giderdim
Şimden gerü bu eşkle deryāya ne minnet
- 11a 5 Ta' yīb olunur mu cedel-i ğayr ile Yāver
Ol şūḥ için aġyār ile ğavġāya ne minnet

37

(Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün)

- 1 ' Aks eylese mir'āt-i cemālindeki ḥālet
Eylerdi helāk kendisini dīde-i āfet
- 2 Mānend-i kıyāmet dile bir ğulgule virdi
Bir velvele-ārā-yı cihān ḳadd-i kıyāmet
- 3 Hūsn-i ḥaṭṭına şafḥa-ı ruḥsārına söz yok
Taşvīrini yazmış ne güzel ḥāme-i ḳudret
- 4 Şarşar mı anı āh benim şarşar-ı āhım
Nev-reste fidāndır daḫı Allāha emānet
- 5 Yāver ne ' aceb olsa metīn şī' r-i muşanna'
Lāzım mı degil şī' rde şan' at ile metānet

38²⁷

(müstef'îlâtün müstef'îlâtün)

- 1   Çalbe toğunca mihr-i muhabbet
Geldi berâber derdile miḥnet
- 2   Cânım seni âh pek sevdi ğâyet
Vaşlıñ bize âh olmaz mı kısmet
- 3   Bir çeşm-i âhû bir kadd-i dil-cû
Yoğ mişli yâhû bir böyle âfet
- 4   Eyler cihâni fitneyle ihlâk
Hışm-ı nigâha gel virme ruşat
- 5   Şi' r-i selisiñ yârâna arz it
Yâver olur ol bâdi-i ülfet

39

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1   Her ne ḥâletdir kim olmuş âfet-i hürân mest
Ġamzeler ser-ḥōş-ı ' işve hem yine müjgân mest
- 2   İbtizâr-ı nâzile ser-ḥōş iderdi ' âlemi
Neyleyim güftâr-ı nâzı olmasa yârân mest

---

²⁷ Derkenar

- 3 Bezm-i dilde ‘ayş u nūş-ı yārı eylerken ḥayāl
... āb içre gördüm sīnem içre cān mest
- 4 Bezm-i dilde yād-ı la‘liñ ile dil mey-nūş iken
‘Aks-i mir’āt-i ḳadeḥde görmüşüm cānān mest
- 5 Sen bu nāz u şīve-i güftār ile ey nāzenīn
11b Olmasın mı meclisiñde Yāver-i ḥayrān mest

Ġazel-i Ḥarfū’s-Şā

40

(Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fa’ülün)

- 1 Olmaz mı niyāzım ‘aceb iḥsānına bā’iş
Güyendeligim sebzi-i büstānına bā’iş
- 2 ‘Āşıqlarıñ ḳaṭre-i nīsān-ı sirişki
Gülzār-ı cemāliñ gül-i ḥandānına bā’iş
- 3 Ḥüb olduĝu bu şehri ferīñ āb u hevāsı
Olmuş gibi gül-ḳehre-i ḥübānına bā’iş
- 4 ‘Aks itdigidir tāb u teb-i sūz-ı derūnum
Ol sīm-tenin sīne-i ‘uryānına bā’iş
- 5 Yāver sana ḳul olduĝu bi’llāh efendim
Olmaz mı seniñ şöhretine şānına bā’iş

Ġazeliyyât-ı Harfû'l-Çîm

41

(Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fa' ülün)

- 1 Hîç la' l-i revân-bahşîñ ' ayân eylemediñ hîç
Bir kerre bize luţf-ı nihân eylemediñ hîç
- 2 Şem' -i ruḥ ile gerçi ki yandıñ şeb-i vuşlat
Pervâne gibi sen de figân eylemediñ hîç
- 3 Dil mülketin itdiñ ... ' aşkla sūzan
İzhâr-ı şerer-pâş-ı duḥân eylemediñ hîç
- 4 Ol mūy-ı miyânıñ dime ey dil beli vardır
Bir kerre der-âgūş-ı miyân eylemedin hîç
- 12a 5 Çoḡdan beri kilik-i hüneriñ sen daḡı Yâver
... silk-i beyân eylemediñ hîç

42

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Terk-i ' aşḡ itmek de müşkil cevrine tākāt da güç
Bir nefes ol dil-rübâsız olmamız ḡâyet de güç
- 2 Hem-nişîn olmaz bizimle ol şeh-i ' âlî-cenâb
Hem-dem-i bezm-i ekâbir yâr ile ülfet de güç

- 3 Rūyunu görmek ne mümkün ol nāzikteriñ²⁸
Keşret-i ağıyardan evvel mähla şoḥbet de güç
- 4 Yār ise pek bī-vefā ‘ aşkı ise derd ü belā
Bir gedā-yı bī-nevāya böyle çok miḥnet de güç
- 5 İhtirā‘ -ı şî‘ ri Yāver sen kolay zanneyleme
Herkesin ṭab‘ inca eş‘ ār söylemek ḡāyet de güç

Ġazel-i Ḥarfū’l-Ḥā

43

(Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün)

- 1 Çaşnī-senc-i leb-i mey-gün-ı cānāndır ḳadeḥ
Anıñ içün cāy-gīr-i bezm-i rindāndır ḳadeḥ
- 2 Āf-tāb-ı rūy-ı sākī olmuş ‘ aḳs-endāz aña
Kim nazarda böyle çün mihr-i dıraḣşāndır ḳadeḥ
- 3 Meclisiñdir bāde-i telḥe ḥalāvet-baḣş olan
Firḳatiñle sevdigim gūyā ṭolu kandır ḳadeḥ
- 4 Vāyedār oldu leb-i rūḥ-āveriñden ey perī
Şanki ṭās-ı çeşmesār-ı āb-ı ḥayvāndır ḳadeḥ
- 12b 5 Her ne dem ṭutsa tehī Yāver olur bī-zīb u fer
Dest-i sākīde nigīn-i la‘ l-i rümmāndır ḳadeḥ

²⁸ Vezin hatalı

Ġazel-i Ĥarfü'l-Ĥâ

44

(Mef' ulü Fâ' ilätü Mefâ' ilü Fâ' ilün)

- 1 İtse ne var nezârem ile iftiĥâr ruĥ
Buldu benim nigâhım ile iştiĥâr ruĥ
- 2 Pûşide itdi rüyuna zülf-i siyâhımı
Her bir nigeĥden olmaya tâ şermsâr ruĥ
- 3 Gül-berg-i rüy-ı yâra müşâbih görölmedi
Bu gülsitânda gerçi görüldü hezâr ruĥ
- 4 Ĥaĥt-ı benefşe-günuna sünbüllerin döküp
Üşkûfesin çıĥardı yüze nev-bahâr ruĥ
- 5 Yâver cemâl-i yârda gördükde rüyumu
Mir'ât-ı şâfdır şanıırım tâbdâr ruĥ

Ġazeliyyât-ı Ĥarfü'd-Dâl

45

(Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün)

- 1 Eşk-i çeşmim ki ider âb-ı ruĥ-ı yâra meded
'Âteş-i 'aşkıım ider şu' le-i ruĥsâra meded

- 2 Nāza āgāz idicek ol büt-i ç̄inī-ḥüsnüm
Çeşm-i gūyāsı ider ş̄ive-i güftāra meded
- 3 Midḥatinde o kadar t̄ül-i dırāz itmeyelim
Zülf-i şeb-būyu ider nāfe-i Tātāra meded
- 13a 4 Qande bulurdu bu keyfiyyeti ger eylemese
Neş'e-i la' l-i lebiñ sāgar-ı ser-şāra meded
- 5 Baña ger itmeziseñ Yāvere luḥ it zālīm
Qalması şabra taḥammül yeter āzāra meded

46

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Gül-nihāl-i kāmētiñ ḥayret-fezā-yı serv-ḳadd
Ş̄ive-i reftārīña cānlar fedā ey serv-ḳadd
- 2 Oldu dil-efgende vü ... bīmārīñ seniñ
Olmuyor sāyeñ gibi senden cüdā ey serv-ḳadd
- 3 Bāğ-ı dilde eşk-i ḥün-ālūdile besler idim
Buldu ḳadd-i nev-resiñ neşve-nümā ey serv-ḳadd
- 4 Muntazır teşrīfiñe üftādegāniñ bekliyor
Gel ḥırām-ı nāzile itme edā ey serv-ḳadd
- 5 Qaddini itmiş dü-tā 'aşkıñla böyle var mıdır
Hāşılı Yāver gibi bir mübtelā ey serv-ḳadd

Ġazeliyyât-ı Harfû'z-Zâl

47

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Meşrebimce bir kadeh nüş eyledim ġāyet lezīz
Buldum ol demde dilimde başka bir hâlet lezīz
- 2 Tağlı tağlı ol mehiñ ġüftârımı diñleriken
Ĥalk ile Şimdengerü gelmez baña Őoġbet lezīz
- 3 Ol mehiñ mihr-i dilinde cāy-gīr olmak için
İbtidâlarda olur cānānla ũlfet lezīz
- 13b 4 Kānmadı ġün-ı dilim nüş itmeden ol mest-i nāz
Dīde-i maġmūruna gelmiŐ mey-i naġvet lezīz
- 5 Bend-i ġamdan kendini āzād için Yāver gibi
Müdmīn-i lā-ya' kıle her-dem gelir ' işret lezīz

48

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Derd-i ġasret bu dil-i Őeydāyı eyler ittiġāz
Dil ise bu āh-ı vā-veylāyı eyler ittiġāz
- 2 Ĥün-ı dil nüş itmeġe kānmaz o çeŐmānıñ seniñ
Gerçi kim maġmūrlar Őahbāyı eyler ittiġāz

- 3 Çeşm-i ahûlar ile Leylâsına nisbet ider
Kaysveş âvâre-dil şahrâyı eyler ittiḥâz
- 4 Kaddi ‘ar‘ ar bir güzel görmez ki dil meyl eylesin
Her zaman ol kâmet-i bâlâya eyler ittiḥâz
- 5 Yâverâsâ ülfet ü ünsiyyeti terk itdi dil
Nâsdan vahşet idip tenhâyı eyler ittiḥâz

Ġazeliyyât-ı Ĥarfü’r-Râ

49

(Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün)

- 1 Nâr-ı ‘aşkıñ şu‘lesidir pür-ziyâdır lâleler
Tâb-ı mihr-i rüy-ı yâra âşinâdır lâleler
- 2 Cümlesi bir peyker ü hey’etde olmuşken bedîd
Birbirine beñzemez şun‘-ı Ĥudâdır lâleler
- 3 ‘Arz-ı gül-şen eylemiş güyâ ki ḥübân-ı zamân
Sürḥ u sebzîñ câmelerle dil-rübâdır lâleler
- 14a 4 Çâk çâk-i sînesinden iltihâbın ‘arz ider
Nûr-ı bîdâri-yi şeble rûşenâdır lâleler
- 5 Dâğ dâğ olmuş derûnu nâr-ı ḥasretle yanar
Hem yine sîr-âb çün tiğ-i kazâdır lâleler

- 6 Şān nümūdār-ı riyāz-ı sebzezār-ı hūlddur
Eyle bir kerre nazār ʿibret-nümādır lāleler
- 7 Başda reng-ā-reng ü reng-āmīz ser-pūş levend
Bu müselleḡ tarzıla pek hōş-edādır lāleler
- 8 Gülşen-i bāğ-ı İremdir ravza-i şāh-ı cihān
Hākine yüz sürmegiçün dil-güşādır lāleler
- 9 Şeh Selīmiñ Yāverāsā hep duʿā-hʿānı olup
Kılsa ol şāha açıp destin sezādır lāleler

50

(Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün)

- 1 Dimem cānā dil-i ʿuşşāğ-ı zāra şefqatiñ yoğdur
Rağībāniñ ... hep sañadır ruğşatiñ yoğdur
- 2 Göñül hāl-i dil-i zārı o şāha ʿarz-ı hāl eyle
Cemāl-i pür-celāle zannım ol kim tākatiñ yoğdur
- 3 Dimāğımdan gider mi lezzet-i didāriñ ey māhım
Baña hiç bundan aʿlā nāzeninim niʿmetiñ yoğdur
- 4 Kapuñda hākim u vālī seniñ üftādeñ olmuşdur
Benim gibi hezārān mübtelāya rağbetiñ yokdur
- 5 Ne rütbe eylemiş Yāver seni meftūn ol zālīm
Bu ʿālemde anunçündür ki aşlā rāhātiñ yoğdur

51

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 14b 1   1   Çanda baqsam baña ol ruqları gül-gün görünür
                   Çāmeti serv-i sehīden dağı mevzūn görünür
- 2   2   Dil-i nā-çār olalı haste-i çeşm-i bīmār
                   Dermendiñ ne' aceb hāli diger-gün görünür
- 3   3   Beni bir rütbede müstağrıq-ı ' aşq itmiş kim
                   Aña bu halk-ı cihān cümlesi meftūn görünür
- 4   4   Nuḡka gelmekde nişār itmededir dürr-i güher
                   Ḥande-fermā olıcak lü'lü-i meknūn görünür
- 5   5   Ġayr ile cilvekünān ülfet ider de Yāver
                   Niçün ol gül-şen-i cānım baña maḥzūn görünür

52

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1   1   Ḥicāzī bir melek-sīmā güzel buğdāyī esmerdir
                   ' İzārı sebz-i ... gül-gündür bir verd-i aḥmerdir
- 2   2   Beni pek nā-tüvān itdi tecāhül-güne eṭvārīñ
                   Seniñ kārīñ teğāfüldür benim ḥālim mükedderdir
- 3   3   Taḥammül eylesin mi dil niğāh-ı çeşm-i ḥūn-rīze
                   Cigergāhımda her bir nāvek-i müjgān ḥaçerdir

- 4 Perī-zādān-ı mülk-i nāz u istignā kuluñdur hep
Leṭāfetde ten-i nāzikteriñ rūḥ-ı muşavverdir
- 5 Leb-i rengīn-i yāri Yāverā yāḫuta beñzetme
Ki ol nā-yāb u nā-dīde ‘aceb pākize gevherdir

53

(Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün)

- 1 Meded ol nūr-ı mücessem geliyor
Şavuluñ şūḥ-ı müselleme geliyor
- 15a** 2 Balsa çok mu yine mevtisi hayat
Ne var ol ‘İsi-i Meryem geliyor
- 3 Oldu ol şūḥ nemek-riz-i şütüm
Yine zaḫm-ı dile merhem geliyor
- 4 Dest-i sāḫīde gül oldu sāḡar
Revnaḫ-ı bezm-i mey-i cem geliyor
- 5 Eşḫ-i çeşmānıma nisbet Yāver
Āb-ı deryā gözüme nem geliyor

54

(Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün)

- 1 Būse-i la‘l-i lebiñ üftādeñi dil-sir ider
Līk düşnāmiñ efendim gāhice dil-gir ider

- 2 Zâhidânîñ almadın ise du‘ â-yı Һayrını
‘ Āşıkıñ da‘ vâtını al kim güzel te’sîr ider
- 3 Bâde-i la‘ l-i leb-i şîrîñ-güvârın nûş idip
‘ Āşık oldur kim dehâı yârını ... ider
- 4 Bir ‘ aceb Һâlet-fezâdır kim beyân mümkün degil
‘ Āşık geldikde dile rûbâh-ı kûhu şîr ider
- 5 Kâm-verlikde felek bir tünd-Һûdur Yâverâ
Bir karar üzre degil geh zûd u gâhî dîr ider

55

(Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün)

- 1 Her kaçan kim ağladıp ‘ uşşâkıını cânân güler
Bülbülñ giryân idip şankim gül-i Һandân güler
- 2 Gülse eşk-i çeşmimi gördükde ol dil-ber ne var
Kûhlarda cûlar ağlar kebg-i kûhsârân güler
- 15b 3 Güldürür ‘ uşşâk-ı zârı şevk-i ‘ aşk-ı dil-berân
Şem‘ -i bezmiñ sûzuna pervâneler pinhân güler
- 4 Jâlelerle dîdesi nemnâk olunca gülleriñ
Kağkaha ile gülistân içre şân mürgân güler
- 5 Yâverâ Һâl-i gül ü bülbül gelir hep yâdıma
Her kaçan kim ağladıp ‘ uşşâkıını cânân güler

56

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Ne cânlar yakdığını ol âfetiñ dil-gîr olandan şor
Naşıl sihr itdigin 'uşşâkına teşhîr olandan şor
- 2 Ne bilsin zâhid-i nādân anıñ naqş-ı dil-ârâsın
O şuhun şüretin bir kalbine taşvîr olandan şor
- 3 Felâṭunlar olur 'âciz bilinmez 'aqla ḥâlim
Benim rüsvâlıgım 'aşk içre pür-tedbîr olandan sor
- 4 Degil nân-ḥörgân gam-ḥ'ârgâniñ ekşeri bilmez
Bu 'aşkıñ mâyesin sen 'aşkla taḥmîr olandan şor
- 5 Çekilmez bir gümân-ı saḥtdır Yâver belâ-yı 'aşk
Felek ḥamyâzesin çekmiş anı bir pîr olandan şor

57

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Firâḫ-ı yâra şabr itmez dem-â-dem dîde kan ağlar
Begim ḥasretkeş-i dîdârîñ olmuşdur hemân ağlar
- 2 Tesellî itmek isterler saña yârân gelmişler
Ki bilmezler cigergâhımda zaḥm-ı ḥün-feşân ağlar
- 3 Ne rütbe yakdı ey meh-rû beni bu âteş-i 'aşkıñ
Teb-i tâb-ı muḥabbetden bu cism-i nâ-tüvân ağlar

- 16a 4 Belā-dīde olanlar hep görüp hāl-i diger-gūnum
Unutdu kendiniñ derdin benimçün ‘āşıkān ağlar
- 5 Beyāna hālini Yāver ne mümkün ol büt-i çine
Belī ifrāt-ı hüznümden yanımda tercümān ağlar

58

(Mefā‘ ilün Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün)

- 1 Cefāyı ‘āşık-ı zāra ‘ayān ‘ayān eyler
Vefāyı ğayrıya ammā nihān nihān eyler
- 2 ‘Adūya luṭf u ‘atāyı cihān cihān eyler
Baña gelince o zālīm yegān yegān eyler
- 3 Benim o şayf u şitā ‘andelib-i ...
Fiğān-ı bülbül-i şeydā zamān zamān eyler
- 4 Yeniçeri gözlüdür ki sīm-i bāzūsun
Çenār-ı dalı hep nişān nişān eyler
- 5 Eger ki küh-ı ğama eylerise ‘aks āhım
Mu‘īn olup baña Yāver fiğān fiğān eyler

59

(Mefā‘ ilün Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün)

- 1 Girişme mest-i nigāhın beni ḥarāb idiyor
Seniñ bu āteş-i ‘aşkıñ ciğer kebāb idiyor

- 2 Açılmaz oldu tekellüm idüp o gonce-femim
Görünce ‘ aşık-ı zârı hemân hicâb idiyor
- 3 Tutuldu dâm-ı hatt u müy-ı rüyüña çünkim
Girifte dil ser-i zülfünde piçtâb idiyor
- 4 Fütâdegânımı ağlatmayıp ider küşte
Benim o nazlı efendim güzel şevâb idiyor
- 16b 5 Nedir bu Yâver-i bî-cürme itdigin bî-dâd
Seniñ bu âteş-i ‘ aşkıñ ciger kebâb idiyor

60

(Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün)

- 1 Gülistân-ı dilimde cilveger serv-i hırâmandır
‘ İzârı gül gül olmuşdur ruhu bir verd-i hândandır
- 2 Nigâh-endâz-ı nâz olsa cihâni eyler âşüfte
O şühuñ fitne-i çeşm-i suhan-sâzı ne fettandır
- 3 Aña müjgâni çün i‘ râb eger kim sâye-rîz olsa
Ruhu ol hurde hatlarla şanırsın levh-i Qur’andır
- 4 Dirîğ itme amâñ ol merhem-i kâfurveş sineñ
Cigergâhim benim şad-şerha iden tîğ-i hicrândır
- 5 Katı bî-rahm imişsin böyle bilmezdim seni cânâ
Nigâh-ı merhamet kıl Yâverden ağan qandır

61

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1   Çaddiñe 'ar' ar-ı ser-keş didiler
       Zülf-i zinciriñe dil-keş didiler
- 2   Çâr-deh-i sālesin ey bedr-i ruḡum
       O vechden saña mehveş didiler
- 3   Ġamzeñe sehm-i kazā nām koyup
       Müjeñe nāvek-i terkeş didiler
- 4   Haṭṭıña mūrîş-i ekdâr-ı ḡumâr
       Lebiñe bāde-i bî-ğaşy didiler
- 5   Her yanan tâbişine çün Yāver
       Ruḡuña şu' le-i āteş didiler

17a

62

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1   Ru 'yet-i rūyuñ ile 'aşķım mezīd olsun da gör
       Ṭur hele ṭur āteş-i 'aşķım şedīd olsun da gör
- 2   Böyle mi feryād u zār eyler benim göñlüm meger
       Ḥasretiñde vuşlatıñdan nā-ümīd olsun da gör
- 3   Kaṭre kaṭre yaşıma raḡm itmiyorsun sevdiğim
       Seyl-i eşķim āh kim baḡr-i sefīd olsun da gör

4 Cān fedālar sevdiğim urbānıyan ıdveř²⁹
Ser-be-ser ıd-i viřāliñde şehid olsun da gr

5 şabr ider derd-i dilin Yāver egeri sylemez
Rāz-ı nihān-ı dili gft u şenid olsun da gr

63

(Mefā iln Mefā iln Mefā iln Mefā iln)

1 O şhun eşm-i mesti āřıa gāhı nihān syler
O hnı gānzeler tıg elde ammā kim ayān syler

2 İnanma itimād itme ne kāfir kişidir ol şh
Viřāliñ vad ider gerek gibi ammā yalan syler

3 Niğāh-ı iltifāt itdiklerin ol ketm ider ammā
İřāret itdiğın ağıār-ı dna ebruvān syler

4  zāhid mescidi terk itmez ol nev-reste tıfl ammā
Anıñ bı-gānelerle iřretin pır-i muğān syler

5 Dehānı geri kim hāmūř ol gl-gonceniñ Yāver
Lisān-ı hālle her bir aşı hemn lisān syler

---

²⁹ Vezin hatalı

64

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 17b 1 Her nigehi sihr-i nev-icād olur
Her müjesi hançer-i cellād olur
- 2 Saña fütāde olan ey serv-қadd
Қayd-ı cihāndan daһı āzād olur
- 3 Cān u dilim ey ruһu gül-i ...
Her ne vaқ(i)t görse seni şād olur
- 4 Her kim ola şā' ir-i aşһāb-ı ' aşқ
Nāmı cihān içre begim yād olur
- 5 Yāver-i āvāreniñ ' aşқın ile
Kārı hemān nāle vü feryād olur

65

(Meḫ' ulü Fā' ilātü Meḫā' ilü Fā' ilün)

- 1 Güftār-ı nāzı ol büt-i ra' nā güzel bilir
Dil-keş һırāmı қāmet-i zībā güzel bilir
- 2 ' Uşşāқ-ı dil-figārı dil-ārā güzel bilir
Mecnūn-ı mübtelāsını Leylā güzel bilir
- 3 Baғrı yanar bu ' aşıқ-ı zārıñ neler çeker
Dāғ-ı derūnu lāle-i һamrā güzel bilir

4 Her bir şadā idince virir başka yağmaya
Feryād u zārı bülbül-i gūyā güzel bilir

5 Herkes devā-yı derdi bilir mi ki Yāverā
Hāzıķ tabīb olursa müdāvā güzel bilir

66

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

1 Hānçer-i ser-tīr-i ğamzen dilde yalman gösterir
Līk zāhirde ne zaħm u yara ne kıan gösterir

18a 2 Geh helāk eyler teġāfūl ile hemçün Azrāīl
Geh niġāh-ı rūḡ-baḡşıñ derde ... gösterir

3 Hey'et-i ḡüsniye memlū olmasın mı cān u dil
'Aks-i mir'āt-ı ruḡuñ ğöñlümde cānān gösterir

4 Āh kim bilseñ ne zālimdir ne kāfirdir o şūḡ
Zulm ider 'āşıķa hem kendin peşimān gösterir

5 Bu cihān bir özge ğülşendir ki baķsañ Yāverā
Nice 'ar' ar nice biñ serv-i ḡurāmān gösterir

6 Kaşđ-ı tanzīr-i zemīni mīr-i Rāif eylesem
Kilk-i şı' rim kendisin nālān u giryān gösterir

67

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Ğamzen ile mest-i nāzım çeşm-i fettān söyleşir
Ey kemān-ebru müjeñle tīr-i müjgān söyleşir
- 2 Şanma ey Leylāveşim tenhā qalır ' aşık larıñ
Gāhice Mecnūn ile şahrā-yı mürgān söyleşir
- 3 Birbiriyle ' aşinālıklar ezelde var imiş
Dğmenimle eldeki çāk-i girībān söyleşir
- 4 Ğonceler eyler tebessüm bülbül-i şeydālara
Gülsitān-ı ' ālem içre ' andelībān söyleşir
- 5 Yāverā gördüñ mü sen meslisde olmuş leb-be-leb
Mehveşān bir yere gelmiş zār u nihān söyleşir

68

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Bāğ-ı dilde şalman serv-i dil-ārā mı gelir
Bilemem yoğsa ki bir ' ar' ar-ı bālā mı gelir
- 18b 2 Hānde-riz olmağile ol gül-i ter ' uşşāka
O tebessüm ' aceb neş'e-yi şahbā mı gelir
- 3 Hevesi zülf-i siyāhıñ ne belālar getirir
Kākülüñ fikri ile başıma sevdā mı gelir

- 4 Bu gelen rāyiḥa bŭy-ı ser-i zŭlfüñ mü ‘aceb
Cān dimāğına yāḥūd sŭnbŭl-i bŭya mı gelir
- 5 Bir zamān vaşlıñı Yāver anıñ itmişdi ḥayāl
Dil-i nā-şādıma bilmem ki o ḥulyā mı gelir

69

(Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün)

- 1 ‘Āşıkā şabr u taḥammŭl güç olur
Böyle eṭvāra taḥammŭl güç olur
- 2 Şöyle bir serv-i dil-ārā var iken
Ġayrı maḥbŭba temāyŭl güç olur
- 3 Ḥālimi söyler iken fehmi idemez
Sözü nādāna ta‘ aḳḳul güç olur
- 4 Mey-i iḳbālle pŭr-neş’e iken
Kār-ı encām-ı te’emmŭl güç olur
- 5 Evvelā ‘izzet ü rif’ atda iken
Yāverā şoñra tezellŭl güç olur

70

(Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün)

- 1 Ser-â-pâ kâmetim ol kâmet-i cânâna hasretidir
Dü-çeşmim de benim ol dîde-i fettâna hasretidir
- 2 Hârîm-i zaḥm-ı cânâ hiç ḥadengiñ olmadı vâşıl
Dil-i mecrûḥ-ı zârım nâvek-i müjgâna hasretidir
- 19a 3 Anuñçündür ider beytü'l ḥazende zâr u efgânlar
Züleyḥâ-yı dilim bir Yûsuf-ı Ken' âna hasretidir
- 4 Göñülde âteş-i hicrân u ğam pür-ḥâr ḥâr oldu
Leṭâfet gülşeninde bir gül-i ḥandâna hasretidir
- 5 Ne mümkündür o şüḥuñ vaşlını fikr eylesin Yâver
Vişâli mümteni' bir âfet-i devrâna hasretidir

71

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Bâde-i 'aşkıñla mestim bilmezem 'işret nedir
Sâkıyâ gül-çehrelerle itdigim ülfet nedir
- 2 Ḥasret-i vuşlat baña kan ağladır her şubḥ u şâm
Şorsalar bilmem yine ol yâr ile vuşlat nedir
- 3 Gerçi çeşmiñ ḥaste ammâ eylemiş ḥalkı ḥarâb
Ol nigâh-ı ḳahramâniñda olan ḳudret nedir

- 4 Bir devā bilmez misin derd-i dilim oldu füzūn
Ey ṭabīb-i cān-perver bende bu ‘ illet nedir
- 5 Sen misin üftāde eyā yoḥsa herkes böyle mi
Ḥālīñ olmuşdur perīşān Yāverā ḥikmet nedir

72

(Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün)

- 1 Sırışk-i ḥasreti çeşmim ḥayāl-i yār için şaḳlar
Nuḳūd-ı vāfirin ehl-i kerem işār için şaḳlar
- 2 Suḥan-sencān olan güftārımı eş‘ār için şaḳlar
Kelām-ı ḥikmet-āmīzin kişi āşār için şaḳlar
- 3 Raḳībāna olan çeşbān degildir ‘ aşıḳa lāyıḳ
Libās-ı nāzını ol nāzenīn aḡyār için şaḳlar
- 19b** 4 Saña ‘ aşıḳ olan cānā cihāna iltifāt itmez
Ġarībāne nigāhın ru’yet-i dīdār için şaḳlar
- 5 Nigāh-ı ḥışmını senden dirīḡ eyler kıyās itme
O bir sehm-i ḳazādır Yāver-i ḡam-ḥ‘ār için şaḳlar

73

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Ne cellād-ı kâzâdır kim bilinmez nice kan eyler
Kimin ihyâ ider gâmzeñ kimin ihlâk-i cân eyler
- 2 Beni rüsvâ-yı aşk itdiñ duyuldu ' âleme vaq' am
Raķıbiñ hâlimi bir bir cihâna dâstân eyler
- 3 Çemende ' andelîbân eyledikce nâle vü feryâd
Derûn-ı sinede cânâ dil-i zârım figân eyler
- 4 Sitemkâr olduĝun ol nâzenîniñ sen tehî şanma
Gürûh-ı ' aşıkânı cevri ile imtiñân eyler
- 5 Begim baķ diķķat it bu şi' rimiñ maźmûn-ı ebyâtı
Lîsân-ı hâlîle Yâver kuluñ hâlin beyân eyler

74³⁰

(Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün)

- 1 Yalınız şanma tarâvet ruĝ-ı hûy-gerde de var
Jâle-âlûde olan berg gül-i terde de var
- 2 Luţf-ı hõş-büyuna terciñ olur mu hâliñ
Gerçi kim bûy-ı laţif ' üd ile ' anberde de var

---

³⁰ 21b'de derkenar

- 3 Özge bir neş'e virir sāğar-ı la' liñ cānā
Gerçi keyfiyet-i neş'e mey-i sāğarda da var
- 4 Yokdur ol mähveşiñ hüsni Hudāvārına söz
Ancak esbāb-ı hasen zīb ile zīverde de var
- 5 'Aşkıñ ikrār idip ol şüh-ı cefā-pişe dimiş
Dāğ-ı pür-hün-ı firākıñ dil-i Yāverde de var

Ġazeliyyāt-ı Ĥarfüz' - Zā

75

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Ol gül-i ter hem-dem-i hār olduğun bilmez miyiz
Ey dil-i şeydā seniñ zār olduğun bilmez miyiz
- 2 İltifāt-ı gāh gāhiñ ile olmam dil-firīb
Ey felek meşreb sitem-kār olduğun bilmez miyiz
- 3 H'āba varsa gözlerin şemşirin itmez der-niyām
Tīg-ı gamzeñ bir kazākār olduğun bilmez miyiz
- 20a 4 Meh cemāliñ olmadıkca māhtāb itmez gönül
Biz şeb-i hicrānıñ tār olduğun bilmez miyiz
- 5 Nāle vü zār itmemiz nā-çardır Yāver bizim
Yoğsa bizden cümle bī-zār olduğun bilmez miyiz

76

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1 Çeşm-i hasret-zede her nūrile tenvīr olmaz
Degme müjeyle dil-i ğam-zede tebşīr olmaz
- 2 Beni der-bend-i 'ubūdiyyet-i hūsn eylemege
Tār-ı zūlfūñ gibice boynuma zincīr olmaz
- 3 Kime şeqvā ideyim olmadı bir çāre meded
Söylesem hāl-i dilim kāl ile takrīr olmaz
- 4 Söylemesem ölürüm söylerisem rāz açılır
Sabrı güç çāresi yok hāşılı tedbīr olmaz
- 5 Şafvet-i rūy ile üns eyleyen āyīne-i dil
Keder-i yār ile Yāver nice tekdīr olmaz

77

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Ben ne hāle girdigim bilmez mi sulţānım henūz
İntizār vuşlatıyla zār u giryānım henūz
- 2 Hāk-pāy u pāy-māl oldum reh-i 'aşkıñda ben
Sāye-endāz olmadı serv-i hūrāmānım henūz
- 3 Yine ağlatmak mı kaşdıñ başladıñ cevri itmege
Dinmedi çeşmimden ey zālīm ağan kanım henūz

- 4 'Aql u fikr u zihnimi başımdan itdiñ tār-mār
Hüsñü 'arz itdi ol kākül-i perişānım henüz
- 20b 5 Yāver-i nālende hālın aña 'arz itmek 'abeş
Ben ne hāle girdigim bilmez mi sulţānım henüz

78

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1 Muşţalaḥ sözler ile şi' re ḥalāvet gelmez
Ṭab' a taḥşīl-i 'ulūmile selāset gelmez
- 2 Hırşıla māl ... itmektedir şandūḳ
Her fūrū-māye gedā-çeşme ḳanā' at gelmez
- 3 Ne ḳadar olsa daḫı 'ilm ü hūnerde māhir
Ser-nigūn-ḫali' olan kimseye devlet gelmez
- 4 Şaymayan āḫiret u dīnini bī-ḡayret olur
Vāsi' ü'l mezhebe ḫiç 'ār u ḫamiyyet gelmez
- 5 Dergeh-i Ḥaḳḳa varıp yalvara gör ey Yāver
Devr-i ebvāb idersen saña 'izzet gelmez

79

(Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün)

- 1 Yūsuf gibi her dil-ber-i ra' na güzel olmaz
Ya' ḳūb nebi ḫüznüne ḫiç bir bedel olmaz

- 2   Țül-i emel-i zülfüñ ile fikrete düşmüş
          ‘Uşşāk-ı dil-efgārıña ‘ğayrı emel olmaz
- 3   Zaḥm urmağıçun ‘āşıka ḥançer be-kef olma
          Ser-tiz-i nigāhiñ gibi tiğ-i ecel olmaz
- 4   Gülşen ne gerek bende-i efgendeñe cānā
          Țapın gibi ‘uşşākıña ra‘ nā maḥall olmaz
- 5   Nādānla Yāver şakınıp itme keş-ā-keş
21a   Kec-bahşle sen ... misin kim cedel olmaz

80

(Mef̄ ūlū Mefā‘ ilū Mefā‘ ilū Fe‘ ūlūn)

- 1   Kim der dil-i ‘uşşāka derūnunda teb olmaz
          Yā külḥen-i sūzāniñ içinde leheb olmaz
- 2   Maṭlūb için ey ‘āciz-i nāçār u dil-efgār
          Yalvar kader-i Ḥazret-i Ḥaḫka sebep olmaz
- 3   Feryād u fiğānıla ṭolarsa n’ola ‘ālem
          Mātem-kede-i dehr-i denide ṭarab olmaz
- 4   Küstāḥ-ı muḥabbet ne kim eyler ise ma‘ zūr
          Eṭvār-ı mecāzibde efendim edeb olmaz

- 5 Būs-1 lebiñi itse taleb Yāver ‘aceb mi
Dīvāne gönül her ne iderse edeb olmaz

81

(Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ülün)

- 1 Elif kaddiñe bir nokta konulmaz
Hırām-1 nāzıñın mişli bulunmaz
- 2 Ne çāre eylesem bilmem aşla
O hūnī ğamzeniñ zaħmı oñulmaz
- 3 Saña ben sırr-1 ‘aşkı anladırđım
Rakībānı gibi sineñ öpülmez
- 4 Lebiñ būsü ğidā-yı rüh-1 cāndır
O zevk-i cān-fezāya hiç toyulmaz
- 5 Yeter ‘uryān-1 ‘aşkıñ oldu cānā
Saña şimden gerü Yāver şoyulmaz

82

(Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün)

- 21b 1 Şöyle bir kām-kār-1 ‘aşkıız biz
Gūyiyā şehriyār-1 ‘aşkıız biz
- 2 Bir qarār üzre olmazız dā’im
Devr ider rūzigār-1 ‘aşkıız biz

- 3 Rütbe-i fakra olmuşuz vâşıl
O vec(i)hden kibâr-ı ‘aşkıız biz
- 4 Şarılır âşiyân-ı mürğ-i dile
Kâkül-i târ-mâr-ı ‘aşkıız biz
- 5 Derdimizdir bizi bu hâle koyan
Böyle hâlâ nizâr-ı ‘aşkıız biz
- 6 Hem-dem oldu bizimle ehl-i cünûn
Kaysla hem-civâr-ı ‘aşkıız biz
- 7 Dâmen-i hasret-i dilim pür ider
Yem-i gevher-nişâr-ı ‘aşkıız biz
- 8 Tîr-i âhım ider ‘adüyu helâk
Nâvek-i kâr-zâr-ı ‘aşkıız biz
- 9 Dil-i şâfa sözüm virir neş’e
Bâde-i hüş-güvâr-ı ‘aşkıız biz
- 10 Bizde olmaz hemîşe şabr u sükûn
Cüş ider cüy-bâr-ı ‘aşkıız biz
- 11 Bizde olmaz zamân-ı faşl-ı şitâ
Gül-i dâ’im-bahâr-ı ‘aşkıız biz
- 12 Bağrımız hûn derûnumuz yanmış
Lâle-i dâğdâr-ı ‘aşkıız biz

- 13 Nice eyler ŧikeŧe ŧadme-i bād
Tāze bir ŧāhsār-ı ʿ aŧkız biz
- 22a 14 Hazer eyle ŧerāre-i dilden
ŧuʿ le-endāz-ı nār-ı ʿ aŧkız biz
- 15 Bizi yaŧmaz cehennemīñ nārı
Sūznāk-ı ŧerār-ı ʿ aŧkız biz
- 16 ŧimdi olduŧ cihānda ŧöhret-yāb
Yāverā nāmdār-ı ʿ aŧkız biz

83

(Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün)

- 1 Pek de bī-hūde degildir nāle-i ŧeb-gīrimiz
Nāʿil-i vaŧ olmaŧa vābestedir tedbīrimiz
- 2 Kec-nümālık varsa bende cānıma ŧasd it begim
İki ŧat olsun elinde ŧāmet-i ŧimŧīrimiz
- 3 Tāŧ-ı ebyāt-ı metīnim çarŧa reŧk-endāz iken
Sāye-rīz olmaz zemīne ŧubbe-i taŧvīrimiz
- 4 Āteŧ-i āhım yaŧar eŧʿ ārimīñ maʿ nāsını
Yoŧsa maʿ nāyı muʿ aŧŧad eylemez taŧrīrimiz

- 5 İddi'â-yı tayy-ı mazmûnıla olsun Yâverâ
Seyr-i hûbân-ı Nedîmiñ şî' rine tanzîrimiz

Ġazel-i Ĥarfû's-Sîn

84

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Ġayra luţfuñ bende geh âzârdan kıldım kıyâs
Ey gülüm çokdur raķıbiñ hârdan kıldım kıyâs
- 2 Bî-vefâ ... hercâ'î zâlim olduġuñ
Hep geçen gün itdiġin eţvârdan kıldım kıyâs
- 22b 3 Ĥaţţ-ı rüyuñ bâ' iş-i bârân-ı eşkim olduġun
Mevsim-i evvel-bahâr enhârdan kıldım kıyâs
- 4 Fitne-i çeşm-i cihân-âşüb-ı 'âlem-şûruñu
Mekr ü âl-i ġamze-i seĥhârdan kıldım kıyâs
- 5 'Âlemi ġarķ itdiġin tûfân-ı Nûĥuñ Yâverâ
Eşk-i çeşm-i dîde-i hûn-bârdan kıldım kıyâs

Ġazeliyyât-ı Harfû'ş-Şın

85

(Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn)

- 1 Ol ḥande-i ŧirīn leb-i ḥandāna virilmiŧ
Bu girye vū zārī dil-i nālāna virilmiŧ
- 2 Eṭfāl-i cihān mektebe dil tıflı o ŧūḥa
Būlbūl-beçeler daḥı gülistāna virilmiŧ
- 3 Her dili ŧad-pāre ider yāra görünmez³¹
Bu ṭarza eŧer nāvek-i müjgāna virilmiŧ
- 4 Hem dilleri cem' eyler o hem kendi periŧān
Ezdād-ı cemī' zūlf-i periŧāna virilmiŧ
- 5 Őumrıları Yāver giceler ḥasret-i rāḥat
Pür-ŧivelik ol serv-i ḥurāmāna virilmiŧ

86

(Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn)

- 1 Benim ḥāl-i dige-gūnum cihāna rāygān olmuŧ
Ġarīb bī-çāreniñ ḥālī ' aceb bir dāstān olmuŧ
- 2 Ne ḥiç bir kimseye iŧŧā-yı rāz itdim ne āḥ itdim
Bu rütbe ketm iderken sırr-ı ' aŧḳım hep ' ayān olmuŧ

---

³¹ Vezin hatalı

- 23a 3 Tabīb-i cān u dilsin haste-i hicrāna bakmazsın
Teraḥḥum eyle zālīm ḥāl-i dil gāyet yamān olmuş
- 4 Beni ol bī-vefā vuşlatda mesrūr eylemez dirsın
‘ Aceb bir var mıdır vaşlıyla yārın şādmān olmuş
- 5 Anıñ üftāde-i ḥüsn ü cemāli olduğum vaḳtı
Geçen günler ḥesāb itdim ki Yāver çok zamān olmuş

87

(Mefā‘ ilün Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün)

- 1 Lebiñle mest olan ‘ aşık şarābı neylerimiş
Yanar pişer dil-i zārı kebābı neylerimiş
- 2 Ziyā bulur dil u cānım görünce ruḥsārıñ
Gören o mihr-i ruḥu āf-tābı neylerimiş
- 3 Kesildi ‘ aşık-ı zārıñ su ’āli ḳalmadı hiç
Şehīd-i ğamzeñ olanlar ḥesābı neylerimiş
- 4 Çeken bilir bu ğam-ı firḳati ne miḥnetdir
Esīr-i ḥasret olanlar ‘ azābı neylerimiş
- 5 Hüner bu derde esīr olmamaḳdır (ey) Yāver
Olunca ‘ aşık-ı rüsvā ḥicābı neylerimiş

88

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Geçer hışm u gâzabdan şanma sen ol iffet-i ser-keş
Kül olduñsa ne ğam yirsin yine üfler ider âteş
- 2 Ne yapsın zerre-veş nâçiz iken 'uşşâk hayrânı
İder hırşide istignâ tulû' itdikce olur mehveş
- 3 Nihâl-i kıadd-i bālāsını yâ Rabb ser-firâz eyle
Beni çün sâye pâ-mâl eyledi ol kâmet-i dil-keş
- 23b 4 Baña ... cür' adır hep şunduguñ ey sâki-i devrân
N'olur bir kere nüş itsem elinden bâde-i bi-ğaşy
- 5 Uşandık ol kemân-eburü ğamından Yâverâ artık
Yeter tîrile oldu sîneler mânende-i terkeş

89

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Gülistân-ı hayâlimden yine bir mihrbân geçmiş
Hırâm-ı nâzile bir kâmet-i serv-i revân geçmiş
- 2 Sen ol nûr-ı siyâhı görmediñ mi ey dil-i şeydâ
Yanımdan bir siyeh-çerde güzel bir nev-civân geçmiş
- 3 O gül-ruhsârı gördükde gönüller çâk çâk olmuş
Kemâl-i hayretinden kendisinden bâğbân geçmiş

- 4 Muḫavves ebruvānın seyr iderken ‘ aşık-ı zārīñ
O ḥūnī ğamzenin tīri cigerden nāgehān geçmiş
- 5 Süveydā-yı derūnumda fitīl-i dāğ-ı ‘ aşkıñdır
Muḫabbet şem‘ ine gūyā ki bir fānūs-ı cān geçmiş
- 6 O māhīñ fikr iderken hey’et-i ḥüsn-i cihān-sūzun
Derūnumdan yine sūzişli bir āh u fiğān geçmiş
- 7 ‘ İlācı neylesin cānā dilimde zaḥm-ı nāsūruñ
Şaķıñ merhem-resān olma o zaḥm-ı ḥūn-feşān geçmiş
- 8 Oturmuş mesned-i i‘ zāze ‘ aşkıñ nāz u şevketle
Dilim evrengine bir pādşāh-ı kām-rān geçmiş
- 9 Kitāb-ı ḥüsnünü görmez ki varsın zevk-i ma‘ nāya
Bu fenne olmamış vāķıf hezārān ‘ ālimān geçmiş
- 10 Kimi cānın fedā itmiş kimi māl u menāliñ hep
Bu vādīlerden ey zāhid gürūh-ı ‘ aşıkān geçmiş
- 24a 11 Bu bāzār-ı muḫabbetde alan almış şatan şatmış
Metā‘ -ı cānı ‘ uşşāķıñ ne rütbe raygān geçmiş
- 12 Biri tākāt götürmez pençe-i ‘ aşkla degil Behrām
Bu meydān-ı muḫabbetden nice biñ pehlivān geçmiş

- 13 Beni bî-dâr ider her şeb amân ol eşk-i hasretler
Dü-çeşmimden anıñçündür benim h̄'âb-ı girân geçmiş
- 14 Ne cellâd-ı kazâniñ zîr-i destinden kalıp şimdi
Fırâkıñla hayâtından begim bu haste cân geçmiş
- 15 Felek bilmem harâbâtî olanlardan ne istersin
Benim şimdi hesabımdan dağı pîr-i muğân geçmiş
- 16 Benim şādān-ı hicrân mürîş-i ğamdır baña vuşlat
Dilimden ârzü-yı iştiyâk-ı mehveşân geçmiş
- 17 Ben ol maħrûm-ı dîdârim beni şād itmedi devrân
Yine maħzûn-ı nālânım ki vaqt-i şādmân geçmiş
- 18 Niğāh-ı iltifātından bizi dūr eyledi Yāver
Beni ol nāzlı cānāna raķīb-i bed-zebān geçmiş

Ġazel-i Ĥarfü'ş-Şād

90

(Me^f ulü Me^{fā} ilü Me^{fā} ilü Fe^c ulün)

- 1 Ru 'yet o mühür-dîde-i bî-dāra mı maħşûş
Rü 'yāda görülmek dağı enzāra mı maħşûş
- 2 Dā 'im umarım kesmem ümîdim gelir elbet
Teşrîfi o şūhuñ bize iķrāra mı maħşûş

- 3 Ebrūları ĩmā ile itmekde tekellüm
Şoĥbet yalınız ŧavtla güftāra mı maĥŧŧŧ
- 24b 4 Keyfiyyet-i la' l-i lebiñi añlayan añlar
Bu neŧ'e hemān sāġār-ı ser-ŧāra mı maĥŧŧŧ
- 5 Taŧvīr gibi sākıt ü ĥāmŧŧ neler var
Bu söylememek ŧŧret-i dīdāra mı maĥŧŧŧ
- 6 Gel gör hele Yāver gül-i ruĥsārını yārñ
Hep seyr ü temāŧā gül-i gülzāra mı maĥŧŧŧ

Ġazel-i Ĥarfŧ'z-Zād

91

(Fā' ilātŧn Fā' ilātŧn Fā' ilātŧn Fā' ilŧn)

- 1 ŧīve vŧ ĥŧsn-i edādır ħadd-i dīl-berden ġarāz
Hep ĥırām-ı nāzdır bālā-yı 'ar' ardan ġarāz
- 2 Neŧ' u sŧd-ı kesb u kārı iddiĥār itmek degil
Bezī-i rāh-ı yār iĥŧndŧr sīmle zerden ġarāz
- 3 Pend-i men' -i 'aŧĥ iderken ben didim kim nāŧiĥa
Bir fedākāra fedādır cānla serden ġarāz
- 4 Āŧinādır nŧkhet-i zŧlfŧñle gerĥi ...
Ĥālñi yād eylemekdir bŧy-ı 'anberden ġarāz

- 5 Būse-düzd olmaklığa Yāver olur belki sebeb
Yāri mest (itmek) içündür devr-i sāğardan ğaraz

Ġazel-i Ĥarfü't-Ṭā

92

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Şafha-i rüyuñda peydā oldu tāze tāze ĥaṭṭ
Bağladı mecmū' a-yi ĥüsne güzel şīrāze ĥaṭṭ
- 25a** 2 Şanma kim ĥod-rū giyāh-ı gülşen ruĥsārıdır
Sünbūlistāndır nazarda dil-ber-i mümtāza ĥaṭṭ
- 3 Ĥaṭṭ ber-āver olmayınca 'aşķım ifşā itmezem
'Aķıbet oldu sebeb gördüñ mü keşf-i rāza ĥaṭṭ
- 4 Sāyesinde çok gedā-yı āşķ olur iķbālmend
Evc-i ĥüsñünde hümāveş başladı pervāza ĥaṭṭ
- 5 Ķadr-i ĥüsñün kıldı şad çendān Yāver dil-ber-iñ
Zīb ü zīnet virdi ĥālā mesned-i i' zāza ĥaṭṭ

Ġazel-i Ĥarfü'z-Zā

93

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Egerçi şayd der-ķayd olmamıř şayyāddan maķzūz
Esīr-i zūlf-i zinciriñ degil āzāddan maķzūz
- 2 Raķībi tarķ idip 'uřřāķına itdiñ nevāziřler
Olur mazlūmlar elbet efendim dāddan maķzūz
- 3 Göñül bī-hūř ķaldı neřter-i ġamzeñle bir ķan al
Girifte-ķūn olan elbet olur fařřāddan maķzūz
- 4 Yazıķ mürġ-i dilim eġānla zaķm itdirmek istermiş
O bir ġüldür kim olur dā'ima feryāddan maķzūz
- 5 'Aķārātın sirişk-i ķeřm-i ġiryān kesmesün Yāver
Olur dil bī-nevādır neylesün irāddan maķzūz

Ġazel-i Ĥarfü'l-'Ayn

94

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 25b 1 O ġülüm 'āřıķa yār olsa degildir māni'
Mürġ-i dil 'ařķla zār olsa degildir māni'

- 2 Bu  ar vet ki g l nde var o g l-ru sarı 
Eger   u   ki hez r olsa degildir m ni 
- 3 Sifle-perverligidir bizleri renc de iden
Hem-dem-i bezm-i kib r olsa degildir m ni 
- 4 G l-nih l-i  adini  bülbül-i n lendeleri
Ne  adar z r u niz r olsa degildir m ni 
- 5 Gülşen-i k yu u Y ver gibi etsem mesken
H abg hım ser-i h r olsa degildir m ni 

Güzel-i H rf 'l-Gayn

95

(Mef l  F  il t  Mef  il  F  ilün)

- 1 Gördükde r y-ı y rı olup b g u d g d g
G ller  ızardı re kle hep oldu d g d g
- 2 Bir  atlı b sesin alıp ol s kkerin lebi 
Oldu o lezzetile deh n u dim g d g
- 3 Elm s-p re bir g zile d g ber-dilim
Görse  u   -ı hüsnün olur  eb- er g d g
- 4 D g-ı mu abbeti  ba ım üstünde var yeri
Olsun ser-i ra ib-i deniden ir g d g

- 5 Yāver görüñce ol gül-i gülzār-ı behceti
Güller kızardı reşkle hep oldu dāğ dāğ

26a Ğazel-i Ğarfü'l-Fā

96

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Bir lebi var ol gülün kim gül-be-şekerden laṭīf
Öyle bir ruḥsārı da var kim gül-i terden laṭīf
- 2 Rūḥ-perver ol dehende lü'lü-i dendān-ı yār
Bir müdevver ḥoḳḳa-i la'l içre gevherden laṭīf
- 3 Bilmem ancak ḥāl-i ... eczāsını
Müşk-i terden būyu elṭāf kendi 'anberden laṭīf
- 4 Şafvetiñden sāḳıyā bahş itmem ammā bādeniñ
Sā'idiñ destiñdeki billūr sāğardan laṭīf
- 5 La'l-i cān-baḥşādan özge Yāverā yoḳdur hele
Hem müferriḥ hem daḥı ma'cūn-ı cevherden laṭīf

Ġazeliyât-ı Harfû'l-Kâf

97

(Mef' ūlü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ūlün)

- 1 'Aşkıñla seniñ âteşe yandım haberiñ yok
 Āh-ı şerer-nâlelerimden haberiñ yok
- 2 Hayfâ ki dilâ hasret-i bî-tâb yatarsın
 Bî-çâre seniñ derdiñe bir çâregerin yok
- 3 Gâhice tegâfûl gehî bî-gâne nigâhıñ
 'Uşşâkıña ey gözleri âhû neleriñ yok
- 4 Bir kere nigâh eylemediñ bende-i zâra
 Üftâdeleriñ hâline ey meh nazarıñ yok
- 5 Yâver ne 'aceb sen dañı pek nâz idiyorsun
 26b Çoğdanberidir semtine yârıñ seferiñ yok

98

(Mef' ūlü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ūlün)

- 1 Sihr itdi baña ġamze-i cādū haberim yok
 'Aqlım başıma eyledi yâñū haberim yok
- 2 H'âhişger-i nezzâre-i çeşmâni iken ben
 Ağyâra nigâh itmiş o meh-rū haberim yok

- 3 Ben mest-i şerāb-ı leb iken bir ʔolu şunmuş
Mey-hānede bir sāki-i dil-cū haberim yok
- 4 Teşrīfiñi rü 'yāda dil-i zāra işitdim
Düşmez gözüme her gice uyku haberim yok
- 5 Sünbüllerini şemm idicek Yāver o şūhuñ
Mest itdi dil-i zārım o hōş-bū haberim yok

99

(Fe^ˆ ilātün Fe^ˆ ilātün Fe^ˆ ilün)

- 1 'Āşıkı derde ʔodu cilve-i 'aşk
Hüsñü bir perde ʔodu cilve-i 'aşk
- 2 Hemān ol cezbe-i hüsñ ü ānı
Vech-i esmerde ʔodu cilve-i 'aşk
- 3 ʔomadı neş 'eyi hiç şahbāda
La^ˆ l-i dil-berde ʔodu cilve-i 'aşk
- 4 Ne ʔadar tāb u ʔarāvet var ise
O gül-i terde ʔodu cilve-i 'aşk
- 5 Ben de Yāver gibi nālendesiyim
Beni bu derde ʔodu cilve-i 'aşk

100

(Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilätün Fe' ilün)

- 27a 1 Cānımı yakdı benim āteş-i sūzān-ı firāk
Ne 'aceb sönmez olur sūzīş-i hicrān-ı firāk
- 2 Beytü'l-aḫzāna mişāl oldu mekānım şimdi
Baña yār oldu bu şeb Yūsuf-ı Ken' ān-ı firāk
- 3 Buldu āsāyiş ü rāḫat dil-i vīrānımda
Ḥāne-i dilde yatur gitmedi mihmān-ı firāk
- 4 Şu' leden serv olup ḫaldı cigergāhımda
Şanki reftār idiyor serv-i ḫırāmān-ı firāk
- 5 Zerrece gün göremez ḫasret-i dīdārın ile
Zulmet-i ḡamda ḫodu Yāveri zindān-ı firāk

Ġazeliyyāt-ı Ḥarfū'l-Kef

101

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Diliñ biz tā-seḫer bī-ḫ'āb u nālān çıḫdıḫın gördük
O māḫiñ pisteriñden mihr-i tābān çıḫdıḫın gördük
- 2 Niçün dāmānıña dest-i kesāne girmedirsen
Seniñ biz ba' zı yerden pek perīşān çıḫdıḫın gördük

- 3 Egerçi baḡs-i ʿiṣmet ile daʿvā eyler ol kāfir
Raḡībīñ dest-i cevrinden gürizān çıḡdıḡın gördük
- 4 Benimçün ḡatre yaṣ aḡıtmadı dirmiş o hercāʿī
Gözümden ḡatre-i eṣkiñ hezārān çıḡdıḡın gördük
- 5 Niçün pā-māl-i ṣeh-rāh-ı edāsı olmayız Yāver
O ṣūḡuñ esb-i nāzıla ḡurāmān çıḡdıḡın gördük

102

(Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilātün Fāʿ ilün)

- 27b 1 Fāriḡ ol dünyādan ey dil kendiñi bir yana çek
Çekme dehriñ miḡnetiñ mey-ḡānede peymāne çek
- 2 Țut elinden reh-ber ol fenn-i maʿārif semtine
Țıfl-ı endek-sāliñi sen mekteb-i ʿirfāna çek
- 3 Düşdük ʿaşḡa çāresi olmaz anıñ bilmez misin
Sen bu derd-i āteṣ-i hicrānı yana yana çek
- 4 Āteṣiñ ruḡsār-ı dil-berden göñül oldu kebāb
ḡūn-ı dil nūṣ eyle ey dil ... mestāne çek
- 5 Her vaḡit ülfet olur mu ol gül-i zībā ile
Bir zamān da Yāverāsā ḡasret-i cānāna çek

103

(Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün)

- 1 O şūhun ḥasretiyle yana düşdük
Vişälinden geçip hicrāna düşdük
- 2 Refāh-ı ḥälimiz var iken evvel
Faķır olduk da biz bī-gāne düşdük
- 3 Dilim teşne iken didār-ı yāra
Urulduķ ğamzesine ķana düşdük
- 4 Bizi yād itdi bir köhne sepedle
Mürüvvet şāhibi cānāna düşdük
- 5 Yazıldık defterine 'āşıkānıñ
' Aceb Yāver gibi dīvāna düşdük

104

(Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün)

- 1 Güzel taşvīr olunmuş ḥatt u ḥālīñ
Gözümdeñ naķşı hīç gitmez cemālīñ
- 28a 2 Sirişkim çağlasa cūş itse aķsa
Gider mi levḥ-i dilden baķ ḥayālīñ
- 3 Nazar-bāzız cemāl-i 'āşıkларыız
Nedir bī-hūde bu rūy-ı celālīñ

4 Helāk itdi beni seḥḥāre çeşmiñ
Füsün-ı ğamzeñ ile mekr ü āliñ

5 Seni dil-teng iden hep ol perīdir
Nedir dünyāya Yāver infi‘ āliñ

105

(Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün)

1 Gerçi ki siḥr-āferīn zülf-i perişāniñ seniñ
Eyleyen meftün beni çeşmān-ı fettāniñ seniñ

2 Ey kemān-ebrū nedir çeşmiñde bu ḥün-rizlik
Tā cigergāhımda oynar tır-i müjgāniñ seniñ

3 Şolmasın bād-ı ḥazān āh-ı ‘ aşıkdan begim
Bāğ-ı rüyuñda açılmış verd-i ḥandāniñ seniñ

4 Aç niķāb-ı rüyuñu mānend-i ebr ey mehveşim
‘ Ālemi kılsın münevver māh-ı tābāniñ seniñ

5 Yāver-i sūzendeyi bir şeb müşerref eyleseñ
Ben şebistāniñde olsam şem‘ -i nūrāniñ seniñ

106

(Mef‘ ūlü Fā‘ ilātü Mefā‘ ĩlü Fā‘ ilün)

1 Yağdıñ serāy-ı ḳalbimi bir külḥen eylediñ
Urduñ derūna dāğlarıñ gülşen eylediñ

- 2 Firqat şebinde qalmışıdım fikr-i vaşla
Mihr-i ruđuňla cān u dilim rüřen eylediň
- 28b 3 Mařzūn iken firāk-ı cemāliyle ey ĥayāl
Ėam-ĥāne-i derūnuma geldiň řen eylediň
- 4 Ey ‘ ařđ ũlfetiň ile ĥālīm ĥarāb olup
Rüsvā beni bu ‘ āleme bađ hep sen eylediň
- 5 řabr u řarār u ‘ ađl u dili Yāverā řoduň
Semt-i ĥabībe sen de varıp mesken eylediň

107

(Mef‘ ũlū Mefā‘ ilūn Fe‘ ũlūn)

- 1 Dil aldı ĥayāle gül-‘ izārıň
Çeřmānım ađıtdı eřk-bārıň
- 2 Ben yār ĥamın şazandım ey dil
Olmaz mı seniň de kesb ũ kārıň
- 3 Ey dost yetiş yetiş ki öldüm
Göňlümde hemiře intizārıň
- 4 Ėrād-ı mu‘ ayyeni gibidir
Rüřvet bu zamāne-i kibārıň

- 5 Yāver gibi ben de oldum ey dil
Üftādesi bir cefālı yārıñ

108

(Mef' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün)

- 1 Ey naḥl-i nāz berg-i teriñ yoḡ mudur seniñ
Ey gül-nihāl meyveleriñ yoḡ mudur seniñ
- 2 Geldi derūn-ı cān u dile yād-ı lebleriñ
Ey fikr-i yār cānda yūrek yoḡ mudur seniñ
- 3 Renc-i ḥumār-ı bāde-i la' lile ḥasteyim
Zāhid 'aceb ki derd-i seriñ yoḡ mudur seniñ
- 29a 4 Ey şāh-ı ḥüsn ḥālet-i 'aşkıñla biñ kadar
Üftādegān der-be-deriñ yoḡ mudur seniñ
- 5 Mir 'āt-ı şāf Yāvere virdinse iḡbirār
Çerḡ-i sitem-kerā kederiñ yoḡ mudur seniñ

109

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Şafā vü zevḡ olur cānā dilimde miḥnet-i 'aşkıñ
Şaḡıñ zanneyleme derd ü elemdir ḥālet-i 'aşkıñ
- 2 Begim evvel nigāhiñla ḡubār-ı 'aḡlı maḥv itdim
Dil-i mir 'āt-ı şāfımda görüñdü şūret-i 'aşkıñ

- 3 Hārābātīñ siyeh-mestān u mey-nūṣānına ṣorma
Humār u neṣ`esin fehm eylemezler `iṣret-i `aşkıñ
- 4 Ser-ā-pā mūy-ı cismim bir zebān olsa edā itmez
Ne mümkin ṣükrün itmek nāzenīnim ni` met-i `aşkıñ
- 5 Ne nūṣ-ı bāde eylersin ne hūṣ-yārānedir tavrıñ
Bilinmez mi senin de Yāverā keyfīyyet-i `aşkıñ

110

(Mefā`İLÜN Mefā`İLÜN Mefā`İLÜN Mefā`İLÜN)

- 1 Ser-āğāz-ı kelām eyle görünsün dürr-i ṣehvārıñ
Ṭoyulmaz zevķine cānāne nāzıñ tatlı güftārıñ
- 2 Aķar ṣular gibi aķdı göñüller rūy-māl oldu
Amān ey serv-i dil-cūyum görünce nāz u reftrārıñ
- 3 Eger gitdinse yanımdan benim ey nāzenīnim sen
Dilimden hıç gider mi ārzū-yı rūy u dīdārıñ
- 4 Nigāh-ı mest-i nāzıñdır iden āhūları meftūn
Cihāna siħr iderse çok degildir çeṣm-i seħħārıñ
- 29b 5 Ğazeller ihtirā` itdiñ belī `aşkıyla cānānıñ
`Aceb Yāver seniñ de bir kitāb olmaz mı āṣārıñ

111

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Pek güzel bakışlıdır pek ... gözleriñ
Dīde-i āfetle varsa āşinādır gözleriñ
- 2 Vādī-i hicrāna vaşl itdi hep rāhım benim
Bir bakışda semt-i vaşla reh-nümādır gözleriñ
- 3 Tāğ-ı mihrāb-ı dü-ebrū içre şon kandīldir
Hem mey içmez hem yine ser-hōş-edādır gözleriñ
- 4 Dem-be-dem hūn-ı dilimden neş'e-yāb olmağdadır
Sevdiğim mest-i müdām olsa sezādır gözleriñ
- 5 Yāver-i dil-hūna ğamzeñveş ider bağş-i hirās
Gerçi cānā cān-fezādır ğam-zidādır gözleriñ

Ġazel-i Müstezād

112

(Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün)

(Mef' ūlü Fe' ūlün)

- 1 Geh eşk gehī hūn-ı dil-i zāra boyandıñ
Gāhī durulup gāhīce ... bulandıñ
Biñ derd kazandıñ
Hayli oyalandıñ

- 2 Hayfâ ki diliñ şu' le-i ruhsârıyla yakdı
Yârîñ leb-i gül-fâmını sen bâde mi şandıñ
Seyrânına baqdıñ
Hûn-ı dile kıandıñ
- 30a** 3 Va' d itdi vişâlin saña ol va' dine durmaz
Sen öyle yalan sözlere gerçekten inandıñ
Mevlâdan utanmaz
Cânıñdan uşandıñ
- 4 Ey mihr-i cihân-tâb-ı felek ey meh-i tâbân
Gâhî açılıp meh gibi gâhice kıapandıñ
Ey zülf-i perişân
Kimlerden utandıñ
- 5 Bahtıñ seniñ ey Yâver-i şeydâ ne siyehmiş
H'âb içre vişâle irip ol demde uyandıñ
Ġâyetle tebehmiş
Vuşlat demin andıñ

113

(Mef' ulü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün)

- 1 Bir nîm nigâh iderse o mestâne gözleriñ
Eyler cihânı sihr ile dîvâne gözleriñ
- 2 Eylerdi çâk çâk o dâmân-ı ' işmeti
İtse nigâh Yûsuf-ı Ken' âna gözleriñ

- 3 Şimşir-i ebruvânını farkında görse de
Havf eylemez kayar bu dil u cânâna gözleriñ
- 4 Bir vechle itâ' at emr itmek muhâl
Fermân iderse hüsrev ü hâkâna gözleriñ
- 5 Gözler seni çü-necm-i semâ dîde-düz olup
Gör kim ne itdi Yâver-i hayrâna gözleriñ

114

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Çeşm-i âhûlarla cânâ ülfetiñ olmuş seniñ
Aniñ için ' aşıkândan vahşetiñ olmuş seniñ
- 30b 2 Hûn-ı dil nûş eyledikce neş'e gelmiş çeşmiñe
Hâne-i dil meclis-i germiyyetiñ olmuş seniñ
- 3 Dil esiriñ zaḥm-ı müjgâniñla oldu zaḥmnâk
Ṭotalım bir nîm-nigâha niyyetiñ olmuş seniñ
- 4 Ṭâli' -i Fir'avnı gör kim ni' mete garḫ olmuş âh
Öyle kâfir şâd-mân-ı ni' metiñ olmuş seniñ
- 5 İstemez itme nigeḥ ol Yâver-i nâ-kâmına
Şanma ey ser-mest-i nâzım şefkatiñ olmuş seniñ

Ġazeliyyât-ı Ĥarfü'l-Lâm

115

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Mâh-ı ruĥuñ bedr-i tamâm oldu gel
Geçdi günüm âhla şâm oldu gel
- 2 Mihnet-i 'aşkıñ ile zâr itmege
Kûşe-i ğam baña maĥâm oldu gel
- 3 Meclis-i 'uşşâka gelip ğuş kıł
Baĥşıñ ile feth-i kelâm oldu gel
- 4 Gelmediñ inşâfa virip bûseni
Bâĝda her meyve-i ĥâm oldu gel
- 5 Yâvere gündüz gelemesñ eger
Geçdi günüm âhla şâm oldu gel

116

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

- 1 Bir nihâl-i 'işve-i ĥâtır-nişân ister ğöñül
Bâĝ-ı dilde ĥadd çeken ser-keş fidân ister ğöñül
- 31a 2 Çekdiĝi cevr ü sitemdir dil-rübâlardan anıñ
'Aşkıñ ĥâdrin bilir bir mihr-bân ister ğöñül

3 Rūyuna bakmakla  oymaz āşık-ı  asret-keş
Hāşılı ol meh-liķāyı her zamān ister gönül

4 Derd-i  aşkıñ yana yana eylemek için beyān
Gāhice cānānla tenhā mekān ister gönül

5 Nīm-nigāh-ı iltifātıñ Yāver-i bī- are geh
Āşikār ister gehī gāhī nihān ister gönül

117

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

1 Za m-ı müjgān-ı ciger-söz ile p r-yāra gönül
Kıapılır hayf yine  aşkla her yāra gönül

2 Ne kadar sa' y-i belīg itse de bir fā'ide yok
Bulamaz derd-i dil-i zārıñ bir  are gönül

3 Bir zamān gülşen-i  usn nde seniñ bülbül iken
Düşdü Şimdi ne  aceb  asret ile zāra gönül

4 Ser-i zülfünde vaţan ittigiñi duymuŐ idim
Kandadır kanda yine Şimdi o āvāre gönül

5 Böyle bī-h de fiĝān itmese de Yāver-i zār
Hālini  arz idebilse n'ola dil-dāra gönül

118

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Pek perişân-ḥāl olup sen böyle nālânsın göñül
Bilmem aşlın yâ neden sūzân u giryânsın göñül
- 2 Naḳd-i eşki dem-be-dem rāh-ı vişâle şarf idip
Hiç taḥammül eylemez bî-şabr u sāmânsın göñül
- 31b 3 Bir nefes bir ârām u ḳarâr itmez misin
Semt-i yârı çün şabâ-cūyân u pūyânsın göñül
- 4 Bülbülâsâ girye vü zârî ferâmûş eyleme
Şerḫalarla çün gül-i şad-berg-i ḥandânsın göñül
- 5 Cūylar âb-ı sirişk ü nâleler şavt-ı hezâr
Dâğlarla Yâverâsâ çün gülistânsın göñül

119

(Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün)

- 1 Firâş-ı ğamda bîmâr eyleyip gel gitme cânım gel
'İlâcın eyle revḫânî gel ey rûḫ-ı revânım gel
- 2 Muḥabbetden vefâdan dem urursun hey sitem-kârım
Ḥaḳîḳatsiz mürüvvetsiz efendim mihr-bânım gel
- 3 Bahâr-ı köhnedir bir başḳa 'âlem var bu gülşende
Ḥırâmân ol hezâr-ı nâzla serv-i revânım gel

- 4 Nigāh-ı zülfeķār-āşārı çeksin ğamze-i mestiñ
 ‘Alī sīretli sulţānım benim ey ķahramānım gel
- 5 Temāşā-yı çemense maķşadıñ ey Yāveriñ cānı
 Kūşād oldu bütün yer yer gül-i dāĝ-ı nihānım gel

120³²

(Mef̄ ūlū Mefā̄ ilū Mefā̄ ilū Fē ūlūn)

- 1 Ey ‘aşķ-ı civānān derūnumda füzūn ol
 Bu vādī-i miħnetde baña rāh-nümūn ol
- 2 Ğayretle nigāh eylese herkes saña cānā
 Āyīne-şifat sen daħı bir şāf-derūn ol
- 3 Bir noķta ķadar loķmaya ķāni‘ olup ey dil
 Şol sofrā-i ni‘ metde olan kāse-i nūn ol
- 4 Erbāb-ı ħired gibi şaķın fikrete dūşme
 ‘Aķlıñ var ise sen daħı ehl-i cūnūn ol
- 5 İç bādeñi çek kendini bir kūşeye şimdi
 Yāver gibi mey-ħāne-yi vaħdetde merhūn ol

---

³² 42b’de derkenar

Ġazeliyyāt-ı Hārfü'l-Mīm

121

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Zuhūr-ı müy-ı nev-ḥiziñ ruḥuñda nürdan gördüm
Şikest ol ḥurde ḥaṭṭı 'aynıñ billürdan gördüm
- 2 O meh-rünüñ hilâl-i yek-şebe bārīk-i ebrusun
Yaḫın gelmezden evvel kimseye ben dürdan gördüm
- 32a 3 Meger būs-ı leb-i sākī şabūḥ-ı şubḥ-ı 'işretmiş
Bu tarz-ı tāzeyi bir müdmin-i maḥmürdan gördüm
- 4 Didim yāra dehān-ı tengini gördükde ḥaṭṭ-āver
O şekker-pāreyi ḥālā hücüm-ı mürdan gördüm
- 5 Hemān güyā ki Yāver Ḳadre irdim nūra ğarḳ oldum
Beyāz ol gerdeni kim ol siyeh semmürdan gördüm

122

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Ḥaṭṭ-ı nev-ruḥsārda evvel-bahārımdır benim
'Andelībān-ı çemen efgān u zārımdır benim
- 2 Eylemem şimden gerü āb-ı revāna i' tibār
Bu aḫan seyl-āb-ı eşkim cüy-bārımdır benim

- 3 Oldu dil āyīneveş timsāliñe ümmīdvār
 Hayret-efzā-yı derūnum intiżārımdır benim
- 4 Geçmedi ‘ağyardan hayfā o düşmen-āşinā
 Hār-zār-ı vādī-i ğam reh-güzārımdır benim
- 5 Yāverā terk eylemem ol yāri pā-māl itse de
 Hāksār olmağ yolunda iftiḥārımdır benim

123

(Fe‘ ilātün Mefā‘ ilün Fe‘ ilün)

- 1 Nār-ı ‘aşkıñ mekânıdır göñlüm
 Şu‘leler gülsitānıdır göñlüm
- 2 Ḥasretiñle seniñ a şūḥ-ı cihān
 Bāğ-ı hicriñ ḥazānıdır göñlüm
- 3 Eyledi tā cigergehimde qarār
 Tīr-i ğamzeñ nişānıdır göñlüm
- 32b 4 Vākıf-ı lehce-i nigāhıñdır
 ‘Ālemiñ nüktedānıdır göñlüm
- 5 Yāverā ‘arşa çıkdı pāyesi tā
 Bir şehiñ āstānıdır göñlüm

124

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Bu bahār-ı 'ālemiñ dil-keş hevāsın görmedim
Bülbül ağlar gül güler ben bir şafāsın görmedim
- 2 Cānıma kār itdi hayfā āteş-i derd-i firāk
Bu 'azāb-ı miñnetiñ bir intihāsın görmedim
- 3 Mazhar-ı çeşm-i niğāhım bilmezem cürmüm nedir
Oldu pür-ḥūn zaḥmım ammā mā-cerāsın görmedim
- 4 Rūşen itdi ser-te-ser rüy-ı zemīn-i ṭāl' atıñ
Ben şeb-i firākatdeyim bir gün ziyāsın görmedim
- 5 Ḥayli dem bīmār-ı 'aşqım Yāverā ḥālīm yaman
Uğradım bir derde kim aşlā devāsın görmedim

125

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Cünbiş itse cümle 'ālem ben yine miñnetdeyim
Vāşıl olsa yāra her kes ben yine ḥasretdeyim
- 2 Ṭālī' im ṭālī' degildir kimseden āh eylemem
Fikr idip baḥt-ı siyāhım dā'imā hayretdeyim
- 3 Çāresiz derdim benim yār oldığıçün neylesin
Āşikārı ketmi güç ben bir 'aceb ḥāletdeyim

- 4 Bir daḳīka ben seni ḥāṭırdan iḥrāc eylemem
Ben daḥı zannım budur kim ḥāṭır-ı devletdeyim
- 33a 5 Hāl-i vāşıfdır nümüne ḥālime Yāver benim
Ḳāle gelmez sırr olunmaz özge keyfiyyetdeyim

126

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Ol mehi bem her dem anar ağlarım
Āteş-i ' aşkıyla yanar ağlarım
- 2 Hınçeriniñ zaḥmına dil-teşneyim
Hün-ı dil-i zāra kanar ağlarım
- 3 Hınçet-i la' l-i leb-i mey-günuyum
Ġam tolusun cāna şunar ağlarım
- 4 Dardini ni' met bileli Ġam yemem
Hün-ı dil-efgāra banar ağlarım
- 5 Ben daḥı Yāver gibi ol zālimiñ
Āteş-i ' aşkıyla yanar ağlarım

127

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 33b** 1 Şu' le-i āhım ile nüh felegi döndüreyim
Dem-i serdim ile deryāları da dondurayım
- 2 Āteş-i ehl-i nifāk ile yanar āteş-i dil
Çeşm-i giryānım ile ıanğısını söndüreyim
- 3 Ser-i kūyunda cānı var ise dursun ruķabā
Nāvek u tīr-i du' āyı hele dur göndüreyim
- 4 Fenn-i ' aşkı hele ta' līm ideyim uşşāka
Māye-i ' aşk ile bī-māyeleri ondurayım
- 5 Bārī bī-hūde figān itmeyelim gel Yāver
Şu' le-i āhım ile nüh felegi döndüreyim

128

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Mey-i ' aşkıla mest oldum hūmār-ı derd-i ser gördüm
Der-i mey-hānede ben kendimi pek der-be-der gördüm
- 2 Baña öğretti ol mehveş ' aşkı bir nigāhıyla
Temāşā bundadır kim böyle bir şāhib-nazar gördüm
- 3 Hele hūn-ı dilim nūş eylediyse mest-i h' āb oldu
O şūhuñ haste çeşmānımı benden besbeter gördüm

- 4 Düşelden derd-i ‘aşk-ı yāra ben hayli zamāndır kim
‘İlācın görmedim derdiñ devāyı bī-eşer gördüm
- 5 ‘Aceb āhım mı te’sir itdi kim oldu haṭṭ-āverde
Anıñ āyīne-i şāfında Yāver biñ keder gördüm

129

(Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Fe‘ ülün)

- 1 Şalıñ nāzile ey serv-i revānım
Görüñ ‘uşşāka āşüb-ı cihānım
- 2 Efendim gel faķiriñ hānesine
Kudūmuñla bahşet olsun mekānım
- 3 Seni bir kerecik öpsem sevinsem
Şarılsam saña ey müy-ı miyānım
- 4 Kelāmiñ derd-i hicrāna şifadır
Leb-i la‘ li hayāt-ı cāvidānım
- 5 İnanma riş-ḥand-ı yāra Yāver
Vefāsızdır benim nā-mihr-bānım

130

(Mef‘ ülü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fe‘ ülün)

- 34a 1 Gelmez misin ey şūḥ-ı cefā-pişe civānım
Geçdi benim āhile fiğānile zamānım

- 2 Benzim şararıp ‘aşkıñ ile şoldu efendim
Ben bāğ-ı firākıñda seniñ berg-i hazānım
- 3 Hüşyār olamaz böyle qalır t̄a-be-qıyāmet
Her kim ki fütādeñ ola ey serv-i revānım
- 4 Va’llahi efendim seni özler seni gözlerim
Bu zaħm-ı ciger-süzile her dāğ-ı nihānım
- 5 ‘Aşkıñ edeb-āmūz olalı Yāvere cānā
Elfāz-ı mülāyim ile zeyn oldu zebānım

131

(Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün)

- 1 Serv-қadd gonce-dehānı severim
Amān ol mūy-ı miyānı severim
- 2 Қorқарım ismini yād eylemege
Bir güzel nazlı civānı severim
- 3 Cezbe-i hūsnü anıñ ġālib olur
Bi’ṭ-ṭabi‘ esmer olanı severim
- 4 Ne қadar olsa güzel ta‘ bīriñ
O қadar hūsn-i beyānı severim

- 5 Yāverā ʿ aşıq-ı zār oldum ise
Demedim ben de filanı severim

132

(Mefāʿ ilün Mefāʿ ilün Feʿ ülün)

- 1 Yem-i ʿ eşk içreyim hem āb bilmem
... āteşdeyim hem tāb bilmem
- 34b 2 Saña baqdımsa küstāḥāne afv it
ʿ Aceb dīvāneyim ʿ ādāb bilmem
- 3 Raḳīb oldu baña ʿ aşkıñda ʿ ālem
Ki sırdāş itmege aḥbāb bilmem
- 4 Beni bī-dār iden kendi fiḡānım
Bülbülden kendimi ben ḥ ʿ āb bilmem
- 5 Der-i Mevlādan özge Yāverā ben
Teşebbüs itmege esbāb bilmem

133

(Mef ʿ ülü Mefāʿ ilü Mefāʿ ilü Feʿ ülün)

- 1 Gördükde seni ey meh-i raḥşende hilālīm
Ḳalmazdı benim ʿ aşkıñ ile zerre mecālīm
- 2 Bilmem ki naşıl şād olacak bu dil-i maḥzūn
Günden güne müzdād oluyor ḥüzn ü melālīm

- 3 Sensin hemān ey şāḥ-ı cihān ḥāne-i dilde
Her laḥza vü her an benim fikr ü ḥayālim
- 4 Gördükde bu çeşmimden aḡan ḡanlı sirişki
Olma didi ol meh baña me'yūs-ı vişālim
- 5 Ümmīd idiyor cān u dilim būs-e-i la' liñ
Yāver gibi şimdi ne' aceb fikr-i muḡālim

134

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1 Hele ben kendimi bir ḡālīb-ı bī-cān bulurum
Ne zamān görsem o rūḡum yeniden cān bulur
- 2 Arasam derd-i firāḡın bulamam çāresini
Elem-i 'aşḡı derūnumda nümāyān bulurum
- 35a 3 O güzel gözleriniñ fitnesiñ itdikce ḡayāl
Giceler tā-be-seḡer dīdemi giryān bulurum
- 4 Ben de bu ḡamla begim ḡāne-i vīrānımda
Bir tesellī virecek ḡālime yārān bulurum
- 5 O cefā-cū seni Yāver gibi terk itdiyse
Sen elem çekme göñül ben saña cānān bulurum

Ġazeliyyât-ı Ĥarfü'n-Nûn

135

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Girişmeñ şive vü nâzıñ kerâmetdir velî sensin
Nigâh-ı hışm-ı çeşmiñ Zülfekârıñdır ' Alî sensin
- 2 Egerçi mübtelâ oldum nice hûn-hûâr u ğaddâra
Velîkin ibtilâ-yı ' aşkımiñ eñ evveli sensin
- 3 Nice ferzâneyi mat eylerim kaç' -ı muhabbetde
Baña dersen yine sevdâ-yı ' aşkımla deli sensin
- 4 Ayaklandır nigâh-ı merhametle dest-girim ol
Ki bi-tâb-ı ğamiñ binâ gözü ... sensin
- 5 ' İnâyet merhamet kıl şeh-levendim yâr-ı Yâver ol
Ki ecdâdıñ dağı ğâzîdir ammâ çün ' Alî sensin

136

(Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün)

- 1 Göñül hoşlandı ğâyetle o sebziniñ edâsından
Şayıldım ben dağı Ferhâdveş bir mübtelâsından
- 2 Kemân-ı ebruvâniñ ey meh-i rahşende peyker âh
Rehâ bulmuş ' aceb ber-dâr mıdır sehm-i kazâsından

- 35b 3 Kimi ta^çyīb ider hālīm ... u ta^çarruzda
Uşandım hāşılı dehrīñ sitemkār āşināsından
- 4 Saña bir bir beyān itdim haqīkatde nedir hālīm
Su'āl idersen ey zāhid bu ^çaşkıñ mācerāsından
- 5 O hūnī ğamze-i hūn-h'āra Yāver āşinā oldum
Kesildim ben cihānıñ cünbiş ü zevk u şafāsından

137

(Mef^ç ūlü Mefā^ç ilü Mefā^ç ilü Fe^ç ūlün)

- 1 Meclisde o gül-rū ile peymāne çekilsin
Şimden gerü hicrān-ı ğamı bir yana çekilsin
- 2 Mu^ç tād-ı cefāyım ğamı birden bire virdiñ
Bugün dükedip cevriñi ferdā ne çekilsin
- 3 Manzūr-ı dü-dīdeñ tatalım olmadı sürme
Ebrūlara zībāyiş içün yā ne çekilsin
- 4 Bayrama degin cāme bedel rindiñ elinde
Tesbīh-i riyā-pīşe-i şad dāne çekilsin
- 5 Yāver açılıp gül gibi ^çuşşāk-ı dil-efgār
Çün mürġ-i seher semt-i gülistāna çekilsin

138

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Haste-i bî-tâb-ı 'aşkım hâtırım şormaz mısın
Nâzenînim 'ahdîña peymânîña tûrmaz mısın
- 2 Şeh-süvârim çek 'inânın tûse-i reftârınıñ
Esb-i nâziñ pek hırâmân eylediñ yormaz mısın
- 3 Haṭṭ gelince bir daḳıḳa bend-i sîneñ açmadiñ
İşte aḥşâm oldu artık sa'atîñ ḳurmaz mısın
- 36a 4 Luṭf u iḥsânıñ zamânında baña ey ṭıfl-ı nâz
Dest-i cevriñ ile biñ seng-i sitem urmaz mısın
- 5 Yâver-i derd-i derûnum ol ṭabîbim gel amân
Haste-i bî-tâb-ı 'aşkım hâtırım şormaz mısın

139

(Mefâ' ilün Fe' ilātün Mefâ' ilün Fe' ilün)

- 1 Bu ḳulmü sensin iden bendeñe a ḳâlim sen
Teḡâfûl itme yeter ṭuymadiñ mı ḥâlim sen
- 2 Düşüp ayaḡıña rû-mâla iḳtidârım yok
O rûtbe kesdiñ efendim benim mecâlim sen
- 3 Tefekkürüm gice gündüz senin vişâliñdir
İnan şaḥîḥi bu hep ḥ'âb u hep ḥayâlim sen

4 Kimi mehi kimi mihri ider mişāl ammā
Cemāl-i Yūsuf'a cānā benim mişālim sen

5 Ne hāle girdi ğam-ı 'aşkıñ ile baĸ Yāver
Bu zulmü sensin iden bendene a zālīm sen

140

(Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn)

1 Feryād idelim bülbül-i nālān ne tūrursun
Vaĸti mi degil seyr-i gülsitān ne tūrursun

2 Ey dīde-i ter ḥasret-i yārıñ ele miyle
Tā şubḥa degin böylece giryān ne tūrursun

3 Gör ĸayd-ı seriñ sen daĸı ey 'āşık-ı miskīn
Aĸyāra gider ol şeh-i ḥübān ne tūrursun

4 Ey dil yine semte mi 'azm idecek ol şeh
Yollarda ĸalıp böylece ḥayrān ne tūrursun

36b 5 Ey zülf-i siyeh rüyuña yārıñ dökülürsün
Yāver gibice sen de perişān ne tūrursun

141

(Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn Mefā' ilūn)

1 Yine 'uşşāk-ı ḥasret-keşlere 'id üzre 'id olsun
Tulū' itdi çü mihr-i 'id o meh 'ömrü mezid olsun

- 2 Müzeyyen cāme-i 'īd itsin efzūn kıymet-i hüsñ
Nigāh-ı çeşm-i bed-manzar cemālinden ba'īd olsun
- 3 Nümāyān olmasa māni' degil mäh-ı nev-şevvāl
Hemān ğurre-i ğarrā-yı ebrūlar bedīd olsun
- 4 Ne 'īd itdiñ ne bayramlaşdıķ ol bī-gāne ülfetle
Alanlar būseni varsın desin 'īdiñ sa'īd olsun
- 5 Kaçınma 'arz-ı dīdār eyle 'uşşāk-ı dil-efgāra
Efendim dīde-i Yāver ruħuñla müstefīd olsun

142

(Mef' ulü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ulün)

- 1 Ol serv-i sehi-ķaddile sen ķāmet-i cānsın
Mestāne nigherle begim āfet-i cānsın
- 2 Her laħza 'āşıķın eylerse temāşa
Dīdāriña toymaz yine sen ni' met-i cānsın
- 3 Şirīn sūħanıñ ğāyet ile nāzik efendim
Bu şive-i ğüftārle sen kıymet-i cānsın
- 4 Dilde ne ķadar olsa keder sen giderirsın
Ġüyā bu şafālar ile sen şafvet-i cānsın
- 5 Aldıķca ħayāle ruħ-ı pür-tābıñı Yāver
Mir'āt-ı derūnunda anıñ şūret-i cānsın

143

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Ne olduysa baña oldu nigāh-ı çeşm-i fettāndan
Bu meftūnluk degildir yalnız hicrān-ı cānān
- 2 Ne ağlarsın amān ey dil taḥammül yok mu hiç sende
‘Alīl oldu nice bī-şabr u ṭāḳat zār u giryāndan
- 3 O maḥzūnum ki ‘ālemde benim bir çāre-sāzım yok
Baña bir merḥamet eyler bulunmaz oldu yārāndan
- 4 O ḥūnī ḡamze-i nā-mihr-bāndan zār zār oldum
Ḳatı pūr-yāre mecrūhum uruldum tīr-i müjgāndan
- 5 Görürsem yārı Yāver söylerim bu mışra‘ı bi’llāh
Öürsem ḳātilim sensin eger bu zaḥm-ı hicrāndan

144

(Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün)

- 1 Cihānıñ āfet-i devrānı sensin
Bu ‘aşrıñ Yūsuf u Ken‘ānı sensin
- 2 Vücūdum mülkünüñ şulḡānı sensin
Serīr-i behcetiñ ḥāḳānı sensin
- 3 Devāsāz ol leb-i la‘liñle cānā
Dil-i bīmārımıñ dermānı sensin

4 Gel ey rûḥ-ı revānım kaçma benden
Bu cism-i nâ-tüvāniñ cānı sensin

5 Ğarībiñ Yāveri terk itme şāhım
Serāy-ı ƣalbimiñ sāmānı sensin

145

(Mef̄ ülü Mefā̄ ilü Mefā̄ ilü Fē ülü)

37b 1 ʿAƣlıñ yitirip şoñra mı ʿāƣıl olacaksın
Ser-ħalka-i ʿuşşāƣa mı dāḥil olacaksın

2 Şūḥānla pek ülfeti artırdıñ efendim
Kendiñ gibi bir āfete māʿil olacaksın

3 Şem̄ -i ruḥ-ı cānāneyi gördükce uçarsın
Pervāne gibi yanmağa ƣāʿil olacaksın

4 Giryende görüp dün baña cānān didi yolda
Şabr eyle ki maḥlūbuña nāʿil olacaksın

5 Rū ʿyāda bu şeb gördüñ ise yārını Yāver
Müjde saña bir büseye nāʿil olacaksın

146

(Fā̄ ilātün Fā̄ ilātün Fā̄ ilātün Fā̄ ilün)

1 Kimse bilmez ḥālimi bir āfete meftün iken
Ben nice āḥ itmeyem derd-i dilim efzün iken

- 2 Zülf-i müşgîniñ siyeh-tâb eylemiş peykânını
Zahm açar tîr-i müjeñ laht-ı ciger pür-ḥûn iken
- 3 Meclis-i ‘uşşâkda bi’llâhi kalmaz hûş-yâr
Sâkî-i gül-çehreniñ la‘l-i lebi mey-gûn iken
- 3 ‘Âşıkânîñ gam yiyip ḥûn-ı dilden nûş eylesin
Ol raķîb-i bed-liķâ luṭfuñ ile memnûn iken
- 4 Sevdigim lâyıķ mıdır sen gül açıl aġyâr ile
Künc-i ġamda Yâver-i zârîñ seniñ maḥzûn iken

147

(Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün)

- 1 Niġâh-ı ḥışm ile cānâ ḥayât-ı cāvidānımsın
Füsūnuñla esās-endāz-ı mülk ü ḥānmānımsın
- 38a 2 Görünmez çeşmime sensiz cihān bir zerre miķdârı
Cihānı neyleyim cānâ benim sen tende cānımsın
- 3 Amān raḥm eyle söylet derdimi ġuş eyle sen ḥālim
Benim merhem-resān-ı zaḥm-ı nāsūr-ı nihānımsın
- 4 Cihān der-zîr-i tiġ-i ķahramān-ı ebruvānıñdır
Begim destān-ı devrānsın benim şāḥib-ķırānımsın
- 5 Sirişk-i çeşmle perver(de) itmişdir seni Yâver
Gönül baġında ķadd çekmiş benim bir gül-fidānımsın

148

(Mef' ūlü Mefā' ĩlü Mefā' ĩlü Fe' ūlün)

- 1 Ey ḥasret-i cānān seniñ yandım eliñden
Yağdıñ beni el-ān seniñ yandım eliñden
- 2 'Aşkıñ beni bīmār ideli ḥayli zamāndır
Ey derdime dermān yandım seniñ eliñden
- 3 Gördükce tutarsın beni ... cānā
Ey mihr-i dirāḥşān seniñ yandım eliñden
- 4 Urduñ dil-i mecrūḥumu açdıñ yine yara
Ey nāvek-i müjgān yandım seniñ eliñden
- 5 Dil-sūzī-i firkatle dil-i Yāveri yağdıñ
Ey āteş-i hicrān seniñ yandım eliñden

149

(Mefā' ĩlün Mefā' ĩlün Fe' ūlün)

- 1 Amān bergeşte müjgānıñ elinden
O ḥūnī tīg-i berrānıñ elinden
- 2 Yetişmez düşmez dāmān-ı yāra
Amān serv-i ḥırāmānıñ elinden

- 38b 3 Ecel meyini nūş itmezden evvel
İçeydim bāde cānānıñ elinden
- 4 Hemīşe yanarım an alarım ben
Dem-ā-dem eşm-i giryānıñ elinden
- 5 O şūhu āh kim baht olsa Yāver
alāş itseñ raıbānıñ elinden

150

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Begim avf eylemezsen ' aşıānıñ beddu' āsından
Cigergāhı anıñ yanmış am-ı ' aşııñ hevāsından
- 2 Gōñül ol serv-addi gōrdüğü dem meyl ider ammā
Zuhūr-ı ' aşıı übānıñ bilinmez ibtidāsından
- 3 Niün ol meh beni rencide-aır eyliyor dirler
' Aceb bir var mıdır ōşnūd olmuş dil-rübāsından
- 4 Eger dirlerse aımda benim de tövbekār olmuş
Teneffür eylerim alkıñ bu üne iftirāsından
- 5 Fedā eyler dil ü cānım o şūhuñ rāh-ı ' aşıında
' Aceb Yāver gibi bir var mı anıñ mübtelāsından

151

(Meʿ ūlü Meʿāʿ ilü Meʿāʿ ilü Feʿ ūlün)

- 1 Vuslatda olan âteş-i hicrânı ne bilsin
Zevkünde olan ıhasret-i cânânı ne bilsin
- 2 Mihmânım iken hâne-i dilde gâmiñ ey şüh
Meʿlûf-ı gâmiñ ülfet-i yârânı ne bilsin
- 3 Yâr olmaz anıñ ʿaqlı kim eyler ise tedbîr
Mecnûn-ı dilim derdine dermânı ne bilsin
- 39a 4 Feryâd idiyor ʿaşkı ile ol şeh-i hüsniñ
Bî-çâre gönül kendine şâyânı ne bilsin
- 5 Yâver gibi bî-zâr ider ol hâlk-ı cihânı
Üftâdeleriñ şabr ile sâmânı ne bilsin

152

(Meʿ ūlü Meʿāʿ ilü Meʿāʿ ilü Feʿ ūlün)

- 1 Açdı nigehiñ tâze zaḥm tâ-cigerimden
Var mı haberiñ ey gül-i ter yârelerimden
- 2 Maḥzûn iken ol şûḥa nigâh eylerisem de
Muğber görünür şafvet-i rûyu kederimden
- 3 Maḥrûr olalı âteş-i ʿaşkıyla vücûdum
Gitmez o mehiñ heyʿet-i hüsni nazarımdan

- 4   Ḥasretle döker dīdelerim dāne-i eşkin
Kendim daḥı bī-zār olurum çeşm-i terimden
- 5   Mest itdi beni ol güzeliñ bāde-i ‘aşkı
Yāver ḥaberiñ var mı benim derd-i serimden

153

(Mef’ ūlü Mefā’ ilü Mefā’ ilü Fe’ ūlün)

- 1   Geçdi bu gönül vaşl-i dil-ārā hevesinden
Geçmez o gülüm nāz u sitiğnā hevesiñden
- 2   Ben yāri görelden beri bir şeyde gözüm yok
Geçdi dil-i zārım hele dünyā hevesinden
- 3   Reşk-āver olur la’ l-i lebiñ gördüğü demler
Çana boyanır bāde-i şahbā hevesinden
- 4   Zülf-i siyehin rüyuna dökdükce o meh-rū
Başımda yanar āteş-i sevdā hevesinden
- 39b 5   Dīdāriñi görmekle çanā’ at mı ider dil
Yā neylesin ol Yāver-i şeydā hevesinden

Ġazeliyyât-ı Harfû'l-Vāv

154

(Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün)

- 1 Āteş-i ' aşkıñ ile yandı ciger n' olsun bu
Dâğ-ı sevdāñ ile zeyn oldu bu ser n' olsun bu
- 2 Vaşlıñı itmeden ümmîd ricâ ' uşşâkıñ
Firġatiñ ġâyet ile virdi keder n' olsun bu
- 3 Ebr-i âhım mı ' aceb perde-keş ruġsârıñ
Toğmadı bu gice ol necm-i seher n' olsun bu
- 4 O cefâ-pîşe dağı gelmedi mi merġamete
Ĥiç du' âmız dağı itmez mi eşer n' olsun bu
- 5 Ķaşdı cevır itme midir bilmem o meh-pâremiziñ
Yâver-i zârına her dem de küser n' olsun bu

155

(Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün)

- 1 Yeter cevır eylediñ raġm eyle ey bî-dâd cândır bu
Saña da cevır ider bir bî-vefâ bir gün cihândır bu
- 2 Beni evvel nazarda ... kıldıñ
Naşıl perçem naşıl kâkül belâ-yı âsmândır bu

- 3 Sen inşâf it bu cevri çekmeniñ hiç var mı imkânı
Eger var ise sulţânım berây-ı imtiyhândır bu
- 4 Teğâfüller tecâhüller sitemler bi-vefâlıklar
Eger gâhice olsaydı ne mâni her zamândır bu
- 40a 5 O meh va d u şâl itmiş işitdim Yâvere ammâ
İnanmam i timâd itmem ki gerçekden yalandır bu

156

(Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün Mefâ ilün)

- 1 O âhû çeşm-i mestiñde ne bu hâlet şerîfim hû
Nigâh-ı iltifâtıñ yok ne bu naḥvet şerîfim hû
- 2 Cihân vaşlıñla mesrûr olup id itsün de ... böyle
Dögünmez mi aceb bu ḥasret u firḫat şerîfim hû
- 3 Nigâhıñla serây-ı ḳalbimi pür-fitne itmişken
Bıraḳdın bu ḥarîm-i cânıma âfet şerîfim hû
- 4 Deriñde bu dil-i zârım niçün ḳalsın rezâletle
Ser-i kûyunda buldu aşıkıñ izzet şerîfim hû
- 5 Na im-i ru yet-i didârıñ ile cümle dil şādân
Niçün yok Yâver-i ḥasret-keşe ruḫşat şerîfim hû

157

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Dilim sūzan benim büryān iden sensin şerifim hū
Sirişkim hasretiñle an iden sensin şerifim hū
- 2 Hāyāl-i serv-add u nāz u reftār-ı hırāmıñla
Beni şeb-ta-seher nālān iden sensin şerifim hū
- 3 Ne nūş-ı bāde itdim ben ne bir mey-hāneye vardım
Mey-i la' liñ ile sekrān iden sensin şerifim hū
- 4 Tūtalım nev-bahār olmuş gözümde hār olur sensiz
Gūlistānı baña zindān iden sensin şerifim hū
- 5 Düşürdüñ vādī-i ' aşa beni Yāver gibi hālā
40b Ğamıñla böylece pūyān iden sensin şerifim hū

Ğazeliyyāt-ı Ğarfū'l-Hā

158

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1 Bir nigāh itme daı bendeñe zamet degil e
Añladım ben seni şimden gerü hācet degil e
- 2 İltifāt it baña ĩmā ile olsun cānā
aş u göz ile işāret daı şobet degil e

- 3 Ben de zānū-zede-i kurbıñ olursam ne olur
Hem-meclis olma saña mūcib u vuşlat degil e
- 4 Şeyh efendi bizi taḥvīf ile ta' zīb itme
Nār-ı firķat didigin āteş-i firķat degil e
- 5 Gāhice Yāver-i bī-çāreñi taṭyīb eyle
' Āşıkā cevır u cefā itme de ' ādet degil e

159

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Bir şehiñ ḥasret-keş-i didāriyım şağdan şağa
' Āşık-ı dil-ḥaste vü ğam-ḥ'āriyım şağdan şağa
- 2 Dā'imā maḥmūr olur çeşm-i siyāhı ol mehiñ
Ol siyeh mestiñ de ben bīmāriyım şağdan şağa
- 3 Nūş-ı şahbā-yı lebinden öyle ser-mest olmuşum
Bezm-i ' aşkıñ sāğar-ı ser-şāriyım şağdan şağa
- 4 Ol saçı Leylā için gezmem beyābān-gerd olup
Ben esir-i ṭurra-i ṭarrāriyım şağdan şağa
- 5 Yāverāsā çāker-i dirīniyım cānāneniñ
41a ' Āşık-ı dil-ḥaste vü ğam-ḥ'āriyım şağdan şağa

160

(Meḫ̄ ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülü)

- 1 Hayret-zedeyim ol şeh-i hūbānı görünce
 'Āqlım gidiyor kām̄et-i cānānı görünce
- 2 Mürğ-i dilimiz gitdi hemān yanına yārın
 Kumrı gibi ol serv-i hırāmānı görünce
- 3 Tāḫat mı gelir şu' le-i ruḫsārıñña cānā
 Yandı cigerim āteş-i sūzānı görünce
- 4 Meydāna çıkıp nāzla reftār idiyorken
 Görmezlenir ol 'āşık-ı ḫayrānı görünce
- 5 Üftādeligim vardı ki ol rütbe ye Yāver
 'Āqlım gidiyor kām̄et-i cānānı görünce

161

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Hırāş-ı cānla cānā bu bīmārı sövündürme
 Firāḫıñla Züleyhā-yı dil-i zārı sövündürme
- 2 Dil-i bīmārıma raḫm it marīz-i derd-i hicriñdir
 Serāy-ı miḫnet-i ğamda emekdārı sövündürme
- 3 Niyāzım budur ey meh-rū baña va' d-i vişāl eyle
 Saña cānım fedā olsun bu ğam-ḫ'ārı sövündürme

- 4 Meded cānā beni ḥāk-i mezelletde koyup gitme
Esīr-i pāy-māl olmuş giriftārı sövündürme
- 5 Vücūdum nār-ı ‘aşkıñdan tutuşdukca ziyālandı
Çerāğıñdır bu Yāver zār-ı nā-çarı sövündürme

162

(Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün)

- 41b 1 Sākī-i gül-çehreler gördüm bugün mey-ḥānede
Āf-tāb-ı ruḥlarıñıñ ‘aksi var peymānede
- 2 Yansa da hīç āh u zār eyler mi baḳ baḳ ey göñül
Ḥāl-i ‘aşkı görmediñ mi sen daḫı pervānede
- 3 Çāk çākım zāhidā ben pençe-i hicrāndan
İntizām-ı ḥāl umarsım ‘āşık-ı divānede
- 4 Ḥāne-i ḳalbe gelir elbet ḥāyāl-i dil-rübā
Ola mı mihmāna ‘izzet ḥāne-i virānede
- 5 Ben çekildim Yāverā bir gūşeye göñlüm ile
‘Aḳl u fikr ü zihñ u ṭab‘ iñ cümlesi cānānede

163

(Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün)

- 1 Var mıdır yoḳ mu dehāñıñ ḳalmışım endīşede
Hem miyāñıñ fikri ile düşmüşüm teşvīşe de

- 2   Giryenāk olmaḡdadır her-dem ḡayāl-i yār ile
           Görmedim ārām-ı rāḡat çeşm-i ḡasret-pīşede
- 3   Bezm-i vaşlıñda seniñ cām-ı lebiñ nūş ideli
           Tevbe itdim ‘ākıbet ben nūşa da hem ‘ayşe de
- 4   Zülfüñ içre çeşm-i ḡāb-ālūdeñi gördüm seniñ
           Güyyā bir şīr-i nerdir şöyle yatmış pīşede
- 5   Dil virelden la‘l-i nāba ḡatt görünmez çeşmime
           Yāverā itdim ḡabī‘at nūşa da hem nişe de

164

(Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilātün Fā‘ ilün)

- 1   Bir nigāhıñ açdı yāre bu dil-i bī-çāreye
           Kim ider tīmār yā Rabb bu onulmaz yāreye
- 42a 2   Çeşm-i dille geh ḡayālīñ geh cemālīñ seyr ider
           ‘Āşıķıñ olmaḡtadır dīdārıñı nezzāreye
- 3   Serv-i nāzım sāyeveş dil düşdü ḡāk-i pāyine
           Meyl ider zann eyleme her gördüğü meh-pāreye
- 4   Kendi müjgānım bile pūşīde şān çeşmānıma
           Öyle meşhūr olmuşum ol gözleri seḡḡāreye

- 5   Kān doker her çeşm-i zaḥmıñ dīde-i giryān gibi
       Ne urulduñ Yāverā ol ğamzesi ḥūn-ḥāreye

165

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1   Sürme çekmiş kudret-i Haḫ dīde-i bādāmına
       Serviyi ḥayretde koymuş ḫāmet ü endāmına
- 2   Yok dimez būs-ı dehānıñ itseler daḫı taleb
       Hiç tayanmaz 'āşığıñ ol nāzenin ibrāmına
- 3   Eyledi te'sir-i āhım cūş iderken baḫr-ı eşk
       Keşt-i cismi düşürdük biz daḫı eyyāmına
- 4   Şimdilik ḫāli ḫōş ammā ülfet-i dil-dār ile
       Ol raḫīb-i bed-liḫānıñ baḫ hele encāmına
- 5   Her ne rütbe nūş idersem Yāverā ḫanmaz yine
       Teşnedir cān u dilim la' l-i leb-i gül-fāmına

166

(Me' ulü Me'ā' ilü Me'ā' ilü Fe' ulün)

- 1   Gūşun siper eyler 'uḫalā zaḫm-ı zebāna
       İşgā mı ider söylenilen her hezeyāna
- 2   Üftādeligim ḫaḫ-ı cihān tuydu bilirsin
       Ḥācet mi begim ḫālimi ben şerḫ u beyāna

- 42b 3 Bālā k̄adini beñzedirdim serv-i sehīye
Reftārīñı teşbīh iderim āb-ı revāna
- 4 Şarmış bele k̄ānūn k̄uşağın püskülü şarkar
Ġāyetle yaqışmış amān ol mūy-ı miyāna
- 5 Yāver ideyim dirse daħı va' dine ...
Eyler yine ' uşşāqıñña biñ türlü bahāne

167

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1 H̄ālimi añladamam kimseye ben firqatde
Vaşlıñı fikr iderim böyle qalıp hasretde
- 2 Bulamam çāresini ben ġam u endūh-ı diliñ
Zevk ider halk-ı cihān ben elem-i miḡnetde
- 3 Yanayım yaqılayım derd-i firāqıñña seniñ
Hasretiñ ben çekeyim halkla sen ülfetde
- 4 Gice olunca daħı uyku baña düşmez olur
Çeşm-i hasret göremez bizleri hiç rāhatda
- 5 Sīne-i şāfını gördükde o şūḡuñ Yāver
Dilim āyine gibi kıldı beni ḡayretde

168

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Meded luṭf it dil-i bī-çāreniñ ḥālin tebāh itme
Bilirken ḥāl-i zār-ı ' aşıkānı iştibāh itme
- 2 Hemīşe girye eyler rāz-ı nihān-ı dili işbāt
Dü-çeşm-i giryenākiñ da' vā-i ' aşka güvāh itme
- 3 Reh-i ' aşka eger sālīk isen pādāş-ı ' aql olma
Refīk-i nā-murāfıķla şaķıñ sen ' azm-i rāh itme
- 43a 4 Bilirsen derd-i hicrānı pezīrā-yı devā olmaz
Çekip bu derd-i hicrānı hemān bī-hūde āh itme
- 5 Ümīd ü melce' -i me' vānı rāh-ı Ḥaķ bil ey Yāver
Ḥudānıñ dergahinden ğayrı dergāhı penāh itme

169

(Mef' ūlü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ūlün)

- 1 Baķma o mehiñ çeşmine āfet var içinde
Baķdıķca seni almağa ḥālet var içinde
- 2 Şeh-rāhda ol şāhı görüp pāyine düşdüm
Zūll olsa da bilmem yine ' izzet var içinde
- 3 Düşdü yine mir' āt-i dile ' aķs-i cemāliñ
Kim şafvet-i rüyuñ ile ḥayret var içinde

- 4 Mecnûh olalı ğamiñ ile bu dil-i zârım
Dermân bulamaz derdine ‘illet var içinde
- 5 Dil-ħaste olup Yâver-i zârîñ gibi cânâ
Maħmûm olalı ğayli ğarâret var içinde

170

(Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün)

- 1 Dimez miydim göñül düş olma gel bu ‘aşķ u sevdâya
Bulur elbet belâsın dil viren ol ķadd-i bâlâya
- 2 Ne rütbe ser-keş olmuşsun amân ey serv-i âzâdım
Ħırâm-ı dil-keşîñ nâz eyler oldu naħl-i tûbâya
- 3 Cevâba ķâdir olmaz belki eyler derdini izhâr
Muħabbetden su’âl eylersem ol Mecnûn-ı şeydâya
- 4 Cihâna biñde bir gelmez ben gibi saña ‘âşķ
Gidersem derd-i ‘aşķıñla eger ben dâr-ı ‘Uķbâya
- 43b 5 Seni Yâver gibi ol ğasret-i dîdâra vaķf eyler
Göñül meyl eyleme her gördüğün maħbûb-ı zîbâya

171

(Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilâtün Fâ‘ ilün)

- 1 Bir feraħ gelmez mi yâ Rabb bu dil-i nâ-şâdıma
İtdiği cevr ü eziyyetdir gelen hep yâdıma

- 2 Söylesem derd-i derūnum ḥālīme raḥm eylemez
 Āh kim ol ḳāmet-i serv-i sehī-āzādīma
- 3 Rūzgār-ı ḥasretten esdi dilim itdi ḥarāb
 ʿĀḳıbet olduñ sebep bu rütbede ber-bādīma
- 4 Gül-ruḥuñ yād eyleyip āh u fiḡān itdikce ben
 ʿAndelībān-ı çemen ḥayrān olur feryādīma
- 5 Gerçi şīʿ rim sāde ammā maʿ nāsı bī-gānedir
 Hiç söz olmaz Yāverā maẓmūn-ı nev-īcādīma

172

(Fāʿ ilātūn Fāʿ ilātūn Fāʿ ilātūn Fāʿ ilūn)

- 1 Serve baḳdım ḳāmet-i cānān geldi ḥāṭıra
 Nehre baḳdım dīde-i giryān geldi ḥāṭıra
- 2 Bāḡa vardım nergisiñ gördüm bugün maḥmūrлуğun
 El-amān ol dīde-i fettān geldi ḥāṭıra
- 3 Ebruvānın seyr idip itdim kemān-ı saḥtı yād
 Nevk-i müjgāniñ görüp peykān geldi ḥāṭıra
- 4 Şuʿ le-i ḥüsnüñle tende yanmadık yer ḳalmadı
 Andım ʿaşkıñ āteş-i sūzān geldi ḥāṭıra
- 5 Yāverā yā ben niçün āh itmeyem her şubḥ u şām
 Nazlı nazlı söyleyen cānān geldi ḥāṭıra

173

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Hâlimi bildir göñül ol yâra Allah ' aşkına
Hayli demdir teşneyim dîdâra Allah ' aşkına
- 2 Neşter-i ğamzenle gelseñ bir kıan alsañ ey tabîb
' Aşķıla dil-hûn olan bîmâra Allah ' aşkına
- 3 Hâtır-ı maħzûn mu kıaldıñ ğamıñla pek ħarâb
Haste-i hicrâñña bir çâre Allah ' aşkına
- 4 Şem' -i ħüsnüñ pertev-i envârına şubĥ u şâm
Yanmasın pervâneveş dil nâra Allah ' aşkına
- 5 Merĥamet eyler bulunmaz mı ' aceb kim Yâverâ
Ben ğarîb-i bî-kes ü nâ-çâra Allah ' aşkına

174

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1 Çâre-sâz olmayacak ' aşık-ı bî-çâresine
Şad Felâṭun ola mı çâregeri çâresine
- 2 Lezzet-i ' aşķı daĥı añlar idiñ ey zâhid
Bir nazâr kılsañ eger sen daĥı ruĥsâresine
- 3 Zaĥm-ı dil-teşne olur gelse deyü peykâññ
Cânı âmâc ideli ğamze-i ħûn-ĥ'âresine

- 4 Şarsalar üstüne s̄im̄in-ber-i kāf̄uruñ
Merhem olmaz mı ‘ acēb t̄ir-i müjeñ yāresine
- 5 İltifāt itmedi geçdi h̄irāmende-i nāz
Reh-güzārında t̄uran Yāver-i āvāresine

175

(Mef̄ ūlū Mefā‘ īlū Mefā‘ īlū Fe‘ ūlūn)

- 44b 1 Bir kerre o gül-ruhlarıñ öpsem kararınca
Sürh̄i-i ruhu gitmeye tā-ħaşre varınca
- 2 Ejder gibi dem çekmededir ‘ aşık-ı zāra
Ol zūlf-i siyeh-tārını başdan çıkarınca
- 3 Kıdd çekmededir serv-i seh̄i bāğ-ı dilimde
Çeşmimden akan yaşıla dā’im şuvarınca
- 4 Farz eyle ki bir kāfir imiş kākül-i cānān
Raħm itmeye mi ‘ aşıkā kalbi kararınca
- 5 Yāver viremez bir daħı ol meyve-i vaşlıñ
Ol naħl-i h̄irāmānı yerinden koparınca

176

(Mefā‘ īlūn Mefā‘ īlūn Mefā‘ īlūn Mefā‘ īlūn)

- 1 Ne āteşdir derūnumda yanar āheste āheste
‘ Aceb dinmez mi eşkimde aħar āheste āheste

- 2 Mu' atṭardır dimāğım bŷy-ı zŷlfŷñle seniñ cānā
O bŷlālarla ŷabā her dem eser āheste āheste
- 3 O ŷŷhuñ cilve-i nāzı o gŷftār-ı fŷsŷn-sāzı
Nice dānā-dili ŷeydā ider āheste āheste
- 4 Hezārān nāz ile ol kām̄et-i serv-i sehī-nāzım
Çemenzāra çıķıp gāhī gezer āheste āheste
- 5 Saña ' ayş u ŷarab zevķ u ŷafālar itdirir ammā
Felek cām-ı ğamı Yāver ŷunar āheste āheste

177

(Fe' ilātŷn Fe' ilātŷn Fe' ilātŷn Fe' ilŷn)

- 1 Gŷrdŷnŷz mŷ o gŷzel gŷzleri sāḫir nerede
Gideli ḫayli zamān gelmedi vāfir nerede
- 45a 2 Nŷr-ı mihr-i ruḫuñu perde-i zŷlfŷñ örter
Ehl-i İslām nerede kāfir-i fācir nerede
- 3 Perçemin itdi nihān kec-kŷleḫ-i zīrinde
Ṭurre-i zŷlf-i siyeh sŷnbŷl-i kāfir nerede
- 4 Bī-ğmā māl-ı firāvān bulan kimse ile
Kŷnc-i ' uzletde olan ḫāline ŷākir nerede
- 5 Bī-tekellŷf dinilen Yāver-i zārın ğazelin
Gele tanzīr ide bir ŷā' ir-i māhir nerede

178

(Meʿ ūlü Fāʿ ilätü Mefāʿ ilü Fāʿ ilün)

- 1 Üftāde oldu dil yine bir serv-ķāmete
Düşdü zemīne sāye gibi vardı rāhata
- 2 ʿ İlm-i cemāli sūfī-i ħar añlamak muĥāl
Maʿ lūmdur ħaķīķati ehl-i ħaķīķata
- 3 Seyr it teşerrüfünü o muĥ-beçeniñ hele
Püşide oldu perçemi şardıķda ...
- 4 Ol şeh raķībe itse daĥı ĥüsn-i iʿ tibār
İķbāl yine gelmez o idbār u ...
- 5 Yāver gibi gönül āzāde-ser iken
Sevdā-yı ʿ aşķa düş olalı düşdü miĥnete

179³³

(Feʿ ilätün Feʿ ilätün Feʿ ilätün Feʿ ilün)

- 1 Māʾil olduķ o gülüñ serv-i sehi ķāmetine
Ĥiç taĥammül idemez cān u dilim ĥasretine
- 2 Āteşim çok benim ammā ki havālar da şovuk
Nʾola varsam o mehiñ meclis-i germiyyetine

---

³³ Derkenar

- 3 Saña itsin mi fedâ cānını bu āşık-ı zār
 an bahāsı mı aceb la'l-i lebiñ kıymetine
- 4 Sīm-i ek eyledim īşār metā[ ] -ı hūsne
 Nad-i dil gedi o tācir-beeniñ zimmetine
- 5 Geri dūşvār idi taşıl seni ammā kim
 Virmedi Yaver-i bi-are hālel himmetine

azeliyyāt-ı Harfū'l-Yā

180

(Mefā[ ] ilün Mefā[ ] ilün Fe[ ] ulün)

- 1 Gelip meclīsde cānān hāzır oldu
 Sürūrumdan cūnūnum zāhir oldu
- 45b** 2 Beni sen eylediñ āşüfte-hātır
 Bu dil divānelikte māhir oldu
- 3 Raīb-i bed-meni kāfirdi evvel
 Görüp hūsnuñ daı pek kāfir oldu
- 4 Ne cānlar eyledi şeydā nigāhı
 Fūsūnger amzesi pek sāhir oldu
- 5 İderdiñ bir nevāzile ri[ ] āyet
 Bu lufuñ Yāvere pek nādīr oldu

181

(Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün)

- 1 Yine mekkāre felek hālimi tağyīr itdi
Devr-i ma' kūs ile idbārıma tedbīr itdi
- 2 Göricek vechini biñ cānla oldum meftūn
Çünkü Bih-zād-ı kazā qalbime taşvīr itdi
- 3 Süzme gel çeşm-i siyāhıñ meded ey mest-nigāh
Ġamzeler qalbime degil cānıma te'sīr itdi
- 4 Dili çāh-ı zeķana habs idicek ol zālīm
Zülf-i pür-piç ü hamın boynuna zincīr itdi
- 5 Bilmedi hālını hiç Yāver-i bī-çāre seniñ
Ġazab-ālūde nigāh eyledi tekdīr itdi

182

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Cünün ehline manşıb yoķ mu şeydā olandan ğayrı
Nigāh-ı ehl-i dünyāya temāşā olmadan ğayrı
- 2 Raķīb ile keş-ā-keşden murādım olmadı hāşıl
Ne qaldı ' āzim-i semt-i müdāra olmadan ğayrı
- 46a 3 Huşūl-i maţlab u meyl-i merāma çāremiz yoķdur
Hemān cūyende-i elţāf-ı Mevlā olmadan ğayrı

- 4 Sirişkim çağlayıp akmakda ammā şüdmend oldum
Ki bād-ı şubhla cüşende deryā olmadan ğayrı
- 5 O mir 'ātü'ş-şafāniñ Yāverā bir luţfuñu görmem
Ser-ā-ser cismine maḥv-ı ser-ā-pā olmadan ğayrı

183

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Begim bu āteş-i ' aşkıñla sūzān olduğum kaldı
Giceler şubha dek derdiñle nālān olduğum kaldı
- 2 Görüp hāl-i diger-gūnum baña raḥm itmediñ cānā
Nice demdir ğamıñla zār u giryān olduğum kaldı
- 3 Bütün yağmāya virdim ḥānmān-ı şabr u tedbiri
Taḥammül itmeyüp bi-şabr u sāmān olduğum kaldı
- 4 Ne hālīm ' arz idebildim ne nuḫka kudretim oldu
Hemān gördükde ol meh-rūya ḥayrān olduğum kaldı
- 5 Dem-ā-dem ğayrılarla ülfet ider ol perī şimdi
Benim Yāver gibi mehcūr-ı cānān olduğum kaldı

184

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Kadd-i mevzūnuñ görenler didiler serv-i sehi
Nāzeninim ehl-i ' aşkıñ sözlerin şanma tehi

- 2 El-amān ey çeşm-i ḥasret bir gice olsun n'olur
H'āba varsıñ belki rü 'yāda görürsün ol mehi
- 3 'Azm-i ağıyar eylemiş reftār ider gördüm yine
Bir levendāne edālī ḳanlı zālīm eşbehi
- 46b 4 Görmezem ḥayli zamāndır ḥasretin çekmekdeyim
Tütüyādır gözlerimde ḥāk-i rāh-ı dergehi
- 5 Ğam yimezdim ben de bu rütbe ferāmuş itmeseñ
Ğayrıya lutfuñ firāvān Yāvere olsa gehī

185

(Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ulün)

- 1 Derūnumda muḥabbet nār bitirdi
Dilimde āh āteşzār bitirdi
- 2 Baña ṭatdırmadı şahbāyı la' liñ
O bezmiñ ' işretin ağıyar bitirdi
- 3 Gül-i ruḥsārımı ümmīd iderken
Gülistān-ı ruḥunda ḥār bitirdi
- 4 Felek mecnūn serin itdiyse ḥas-pūş
Benim başımda da mantar bitirdi
- 5 Firāk-ı la' l-i meygūnuñla Yāver
Nice peymāne-i ser-şār bitirdi

186

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 ' Aceb bu kâmet-i zîbâ nihâl-i bâğ-ı cennet mi
Hırâm-ı nâzile refâr iden ol serv-kâmet mi
- 2 Görünmezsın amân ey nâzenînim hayli demlerdir
Beni bu derd-i miñnetle helâk itmek mürüvvet mi
- 3 Güzergâhında beklerdim seni görmek için cânâ
Yoluñda hâksâr olmağ o da bir resm-i âdet mi
- 4 Olur hûn-âb-ı ekşimle elimde sâğarım pür-hûn
Dü-çeşmimden ağan kanım şerâb-ı eşk-i hasret mi
- 47a 5 Nedir bu âh (u) vâh-ı nâle vü feryâd-ı bî-câlar
Yine derd-i derûndan Yâverâ halka şikâyet mi

187

(Mefā' ilün Mefā' ilün Fe' ülün)

- 1 Lebiñ gül-gonce-i handân bitirdi
Hağ-ı rûyuñ gelip reyhan bitirdi
- 2 Seni eşkim hağ-âver eylemez mi
Çemende sebzeyi bârân bitirdi
- 3 Gülistânı tutup gül-bâng-ı nâlem
Fiğânı mürğ-i hōş-elhân bitirdi

4 Gözümden kan gelince girye itdim
Sirişkim pençe-i mercân bitirdi

5 Dağı feryadı kesmez Yâver ammâ
Fiğânı bülbül-i nâlân bitirdi

188

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

1 'Aşkıñ aldı 'aqlımı gönümde râhat kalmadı
Hâlimi taħrîre vü taħrîre hâcet kalmadı

2 Çille-i cevriñ çeker mi Rüstem-i Zâl olsa da
Bir kemân-ı saht imiş bâzûda kuvvet kalmadı

3 Öyle dil-teng eylediñ kim 'âşık-ı maḥzunuñu
Ṭâli' -i bergeşteden dilde şikâyet kalmadı

4 'Aşkıñ istilâsı vardır hâne-i mülk-i dile
Ey 'ağ(1)l şimdengerü sende hükümet kalmadı

5 Bizlere dâ'im sitiğnâ gayrıya her dem vefâ
47b Bu cefâyı çekmege Yâverde tākāt kalmadı

189

(Mefâ' ilün Mefâ' ilün Fe' ulün)

1 O âhû gözleriñ sâhir degil mi
Füsün u fitnede mâhir degil mi

- 2 Şu'ā-ı şu'le-i mihr-i cemāliñ
Cihānda gün gibi zāhir degil mi
- 3 Na'im-i ru'yet-i dīdārı münker
Raķīb-i bed-meniş kāfir degil mi
- 4 Çeker cevriñ gönül feryād kılmaz
Sen inşāf it begim şābir degil mi
- 5 Niçün eş'ārımı tezyīf idersin
Seniñ Yāver ķuluñ şā'ir değil mi

190

(Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün)

- 1 Ser-asker itdi ğamze-i ceng-āveri 'Alī
Kırdı geçirdi hışma 'ālemleri 'Alī
- 2 Kıldı serāy-ı ķalbimi nūrıla pür-şu'ā
Tāb-āveri-i mihr-i ruķ-ı enveri 'Alī
- 3 Maħmūm-ı aşķ-ı tābiş-i ruķsārınım seniñ
Şun teşnegāna la'l-i leb-i kevşeri 'Alī
- 4 Ger hākim olsa mesned-i 'izz u ğurūrda
Bir hūkm iderse fāriğ ider dāveri 'Alī
- 5 İtdi ķarīn-i merħamet ü luţf u iltifāt
Gördükde hāl-i zār-ı dil-i Yāveri 'Alī

191

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 48a 1 Kāmeti ey serv-i İrem Muştafa
Ruhları gül-gonce-i fem Muştafa
- 2 Hayli zamān hasret-i rüyuñ ile
Çekmedeyim miñnet ü ğam Muştafa
- 3 'Aşık olaldan beri dīdārīña
Ağlamadan ben gülemem Muştafa
- 4 Ğayrı yeter rahma gel inşāfa gel
Luţfuñ ile eyle kerem Muştafa
- 5 Niceye dek ğayra nevāziş idip
Yāveriñe cevr (ü) sitem Muştafa

192

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Sihr ile meşhūr iden bir çeşm-i fettandır beni
Kayddan āzād iden bir serv-i kāmetdir beni
- 2 Hasretiñle cān u dil pür-āteş-i sūzān olur
Her zamān her ān yağan ol āh-ı hasretdir beni
- 3 Sīne-i billūru kim düş oldu çeşm-i cānıma
Eyleyen āyineveş şāfī bu hayretdir beni

4 Tatlı bir būs-ı lebiñ rü'yâda almışdım bu şeb
Pür-ḥarāret eyleyen ḥālā bu lezzetdir beni

5 Kanda varsam Yāverā cūyende-i Ḥaḫkım hele
Eyleyen dervişveş keşretde vaḥdetdir beni

193

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

1 Seniñ āhū nigāhıñ mest-i ḥ'āb olsun da ḫalsın mı
Göñül zaḫm-ı müjenle pür-^ç azāb olsun da ḫalsın mı

48b 2 Müzeyyen ḥāne-i dil dest-i luḫfuñla yapılmışken
Yine bu seng-i cevriñle ḥarāb olsun da ḫalsın mı

3 Bizi bezmiñden istişḫāl-i kevne tarḫ idip cānā
Rāḫībān vaşlıñla kām-yāb olsun da ḫalsın mı

4 Kemāl-i ^ç izzet ü ikrāmıñı gördükde mähım dil
Mülākātıñ deminde pür-hicāb olsun da ḫalsın mı

5 Olurken Yāveriñ eş^ç arı bir bir cümle manzūruñ
Benim bu sergüzeştım bir kitāb olsun da ḫalsın mı

194

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

1 Ḥaberdārım gel inkār itme göñlüm sendedir
^ç Aceb sen ḫandasın bilmem ḥayālīñ bende şimdi

- 2 Bu rütbe olmamışdım derd-i ‘aşkıñla seniñ böyle
Bu cān-ı nā-tüvān pek haste vü nālendedir şimdi
- 3 O hūnī ğamzelerle var idi ünsiyyetim evvel
Görünmez hayli demlerdir ‘aceb ol şandadır şimdi
- 4 Beni bir hāle koyduñ kim ecelden ğayrı yok çāre
N’olur bir kerre gelseydin ki cānım tendedir şimdi
- 5 Olaldan bir cefā-cū dil-beriñ āvāresi Yāver
Ġarīb ü pāy-māl üftāde vü nālendedir şimdi

195

(Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün)

- 1 Kim bağar hālime cānā nigehimden ğayrı
Hem-dem olmaz baña bağt-ı siyehimden ğayrı
- 2 Şöyle vālih gezerim kendimi aşlā bilmem
Dağı bir yer göremem pişgehimden ğayrı
- 49a 3 Kime şekvā ideyim derd-i dil-i zārımdan
Baña zulmü kim ider pādşehimden ğayrı
- 4 Var mıdır hūsle mümtāz-ı cihān ‘ālemde
Şeh-levendāne edā kec-külehimden ğayrı
- 5 Vādī-i ‘aşka düşüp böylece şaldım Yāver
Bir şariķa gidemem kendi rehimden ğayrı

196

(Meḫ̄ ülü Meḫ̄ā' ilün Fe' ülü)

- 1 Cānā yeter itme cev̄r u nāzı
 'Uşşāķıñ ider saña niyāzı
- 2 Dāg-i dil-i zārım itdi ifşā
 Bu gizlice dilde sūz u sāzı
- 3 Üftāde-i kūy-ı 'āşķ-ı cānān
 Her ḫaṭvede kılmada namāzı
- 4 Nāmem yazılıp giderken ey şūḫ
 ... gibi itdi ...
- 5 Yāver yine oldu düş 'aşķa
 Sevdi yine bir meh-i mecāzı

197

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Bir maḫalde ey gül-i ter nā-gehān gördüm seni
 Ḥavf-ı aġyār ile ammā kim nihān gördüm seni
- 2 Ḥārveş eṭrāfiñ almışdı raķībān gerçi kim
 Nev-şüküfte gül gibi ḫande-künān gördüm seni
- 3 Dünkü gün bir reh-güzerde ḫaṇçer elde nīm-mest
 Kec-küleḫ bāzū açık pek bī-amān gördüm seni

- 49b 4 Ebr-i kākül açılır geh gāhice rū-pūş olur
Māh-tābım geh ‘ ayān geh nihān gördüm seni
- 5 Baħr-ı eşkiñ cūş kılmış başdan aşmış ğavṭası
Yāverā n’oldu saña ğāyet yamān gördüm seni

198

(Müfte‘ ilün Müfte‘ ilün Fā‘ ilün)

- 1 Cān evine geldi müjeñ yāresi
Bildim anı yoқdur anıñ çāresi
- 2 Cān u dili siħrile eyler helāk
Ol güzeliñ ğamze-i ħūn-ħ̣āresi
- 3 Mürĝ-i dile virmededir pīç ü tāb
Perçeminiñ ṭurre-i ṭarrāresi
- 4 Mest idiyor tā-be-қыāmet beni
La‘l-i lebiñ bāde-i ser-şāresi
- 5 Ol şeh-i ħūsne gönül üftādedir
Yāver ise ‘ aşık-ı ğam-ħ̣āresi

199

(Mef‘ ülü Mefā‘ ilü Mefā‘ ilü Fe‘ ülün)

- 1 Ḥayfā ki dilā derd-i muħabbet saña қaldı
Bu vādī-i ‘ aşk içre meşakқat saña қaldı

- 2 ' Afv eylediler señ de dilerseñ de helāk it
Ey ğamzesi cellād meşiyet saña kaldı
- 3 Gel itme haķāretle nazār fāķa-keşāne
Zann itme ki dünyāda bu ' izzet saña kaldı
- 4 Bildim ki benim hālime bir raħm idenim yok
Ey kân-ı kerem luř u ' ināyet saña kaldı
- 50a 5 Geldiñse eger görmek için yārıñı Yāver
Gitdi o güzel āteş-i haşret saña kaldı

200

(Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün)

- 1 Bezmime rindānı maħrem itmeyince olmadı
Kendimi rüsvāy-ı ' ālem itmeyince olmadı
- 2 Ol ğāzāl-i vaħş-rev ol gül-nihālīm baña rām
Nāle vü feryādı her dem itmeyince olmadı
- 3 İttişāl ol mihr-i ruħ-sār-ı semā-i ' işveye
Çeşmimi mānend-i şeb-nem itmeyince olmadı
- 4 Āh zālīm baña Nīl-i vuşlatıñ çeşmānımı
Girye-i haşretle pür-nem itmeyince olmadı
- 5 Neş'e-yāb-ı būs-ı mey-gün-ı lebi ol nāzenīn
Yāver-i nā-çarı pür-ğam itmeyince olmadı

201

(Meḫ' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün)

- 1 Ol nihālime şaķıñ itme hıyāneti
Ey bāğbān saña bu Allah emāneti
- 2 Kadd çekdi şaħn-ı bāğ ...
Bir serv-i nāz kaddice büstāncı āfeti
- 3 Hayrānı olmamaķ nice mümkin ol āfetiñ
Mir'āt-ı sīnesi dilime virdi hayreti
- 4 Tīğ-i nigāhı itdi beni gerçi zaħmınıñ
Hün-rizlikde ğamzesiniñ artdı şöhreti
- 5 Tarz-ı ğazelden itmesi āğāz Yāveriñ
Zeyl iylemek imiş meger añlandı niyyeti

202

(Meḫ' ūlū Fā' ilātū Mefā' ilū Fā' ilün)

- 50b 1 Bir zāt-ı bī-mu' ādili medh itmek istemiş
Vaşf-ı güzīdesiyle bula nazmı ğāyeti
- 2 Ol zāt-ı ber-güzin-i semāhat qarīne kim
Destiñde buldu cūd u ' aţāyā nihāyeti
- 3 El-Ĥaķķ semāhatıla şecā' atla mişli yoķ
Vaşfı olma lāyıkınca ne mümkin mürüvveti

- 4 Zāl-i zamāna ġālib muṭlaḳ vüçühla
Ya‘ nī Cenāb-ı Rüstem Aġanıñ şecā‘ ati
- 5 Biñ cānı olsa girmege meydān-ı cengine
Behrām-ı kūr olsa da itmez cesāreti
- 6 Medḥ u şenāsı ile geh ben itdim iştiġāl
Düşdü zebānı kilime da‘ vāt-ı ḥidmeti
- 7 Allah ‘ ömr ü devletin itsin füzün-ter
Bulsun kemāl-i ‘ izzile iḳbāl u devleti

203

(Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilātün Fe‘ ilün)

- 1 Şeherī āġlar idim gözlerimi ḳan bürüdü
Dil-i vīrān-şüde mi āteş-i sūzān bürüdü
- 2 O gülüñ seyrine ben gitmişidim gülşende
Aldı eṭrāfımı hep ḥār-ı muġaylān bürüdü
- 3 Ḳadd-i zībāsı ḥayālimde ḥırām itdikce
Gülşen-i fikretimi serv-i ḥırāmān bürüdü
- 4 Dāmenim farḳ idemem şimdi girībānımda
Dāmen-i ‘ işmetimi çāk-i girībān bürüdü
- 51a 5 Elem-i ḥasret-i cānānıñı gördükce gönül
Yāveriñ dīdesini eşk-i firāvān bürüdü

204

(Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn)

- 1 Ol gül-ruḡumu bülbül-i nālān bilir mi
Nergislerini çeşm-i ġazālān bilir mi
- 2 Her kaṭresi reşk-āver olur baḡr-i muḡīte
Çeşmimden eşkimi 'ummān bilir mi³⁴
- 3 Ben tā-be-seḡer fāḡteveş tārik-i ḡābım
Bilmem 'aceb ol serv-i ḡurāmān bilir mi
- 4 Her şebgeḡ geçer fikr u ḡayālile zamānı
Bī-çāre göñül kendini bir an bilir mi
- 5 Dīvāneme imrār-ı naḡar itmeden āyā
Yāver bu benim ḡālimi yārān bilir mi

Terkīb-i Bend-i 'Āşıkāne

(Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilātūn Fe' ilūn)

- 1 Bir gül-i gülbün-i nev-reste-i gülzār-ı şafā
Bir nihāl-i çemenistān-ı leṡāfet-pīrā
Bir lebi ḡonce-i zībā ruḡu verd-i ḡamrā
Bir şaçı sünbül-i ter ḡaddi bülend ü bālā
Bir meh-i miḡr ü vefā düşmen ü sīmīn-sīmā
Bir sih(i)r-perver ü efsūnger sūrīş-efzā
Bir nigāḡ ü müje vü dīdeleri fitne-nümā
Bir bakış ile eden 'āşık-ı zārīñ şeydā

---

³⁴ Vezin hatalı

- 51b Aldı ‘aqlım beni āvāre vü medhūş itdi
Bir nazarda beni üftāde vü bī-hūş itdi
- 2 Söylesem hāl-i dil-i zārımı ıŝgā itmez
Yüregim yāresini açmada temāşā itmez
Merḥamet bende-i efgendeye aŝlā itmez
Hışm(ı)la daḥı nıgeh hālime kaṭ‘ ā itmez
Var mı bir gün ki gelip şabrımı yaĝmā itmez
Bunu bir ‘āŝıka bir dil-ber-i ra‘ nā itmez
Vāmıķ olsam bu cefāyı baña ‘Azrā itmez
Bil ki Mecnūn daḥı olsam bunu Leylā itmez
- Hālime āh iderim yoķ dehenimden ğayrı
Baķanım yoķ baña dāĝ-ı kühenimden ğayrı
- 3 Beklerim reh-güzerin şimdi güzār idiyor
Cismimi pāy-ı semendinde ğubār idiyor
Sīnem üstünde gelip cāy-ı qarār idiyor
‘Āŝıķāndan beni de ‘add ü ŝümār idiyor
Gülşen-i ḥüsn ü cemāline hezār idiyor
Mürĝ-i dil mürĝ-i gülistān gibi zār idiyor
Gül rāĝ-ı āb-ı siriŝkimle bahār idiyor
Bil ki feryād-ı dilim ķalbine kār idiyor
- Āteŝim eşkle teskīn iderim bir pāre
- 52a Ğayrı ğüne bulamam derd-i derūna ķāre
- 4 Ğamzesi sīne-i mecrūḥa ķeker tıĝ-i sitem
Nıgeh-i luṭfu ķomaz rıŝ-ı derūna merhem

Ağlasam derd-i ğamı ile olur hurrem
 Şād olur her ne kadar olsam eger ben pür-ġam
 Raħmı yok zerrece Allahu Te'ālā ā'lem
 Böyle bī-dāda nice şabr idebilsin ādem
 Diyemem hālimi kan ağlayamam ben bir dem
 Korkarım söyleyemem derd-i ġamından ölsem

Böyle bir mähveşiñ bendesi oldum şimdi
 Şöyle bir ser-keşiñ efgendesi oldum şimdi

- 5 Eylemez 'aşık-ı āvāresine ārz-ı cemāl
 Cān virirsem daħı itmez yine kerre su'āl
 Görmede līk raķībānımız itmez ihmāl
 Virsin inşāf hemān āña Hūdā-yı Mūte'āl
 Bilirim vaşlıñı haķķımda benim emr-i muħāl
 Ez-każā düşdü ne çāre āña ṭab' -ı meyyāl
 Baħş-i 'aşķında daħı pek uzadı kīl ile kāl
 Kalmadı çekmege de firķatini dilde mecāl
- Yāverā çāresi(dir) ağlayalım şabr idelim
 Āh-ı cāngāh idelim cānımıza cebr idelim

52b **Taħmīs-i Ğazel-i Merħūm Nedīm**

1

(Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün)

- 1 Amān ol mest-i nāzım bezme gelse neş'edār olsa
 Keder gitse derūnumdan biraz zevķe medār olsa

- N' olur ʃab' imca bir gn bir ms' id rzgr olsa
 Ben olsam bir de muṭrib bir de ʃarf-ı cy-br olsa
 Hṣ imdi bir de farz bir civn-ı Őivekr olsa
- 2 Geṗer dem seyr-i glzr temennlarla evḗtm
 Çemen naḗŐın mcessemde temŐlarla evḗtm
 Őit faŐlı sovuḗdan geṗdi Őekvlarla evḗtm
 Yeter geṗdi bu gne mlhlylarla evḗtm
 Amn bir gn muḗaddem h faşl-ı nev-bahr olsa
- 3 Saṅa meyl eyledi ey mest-i nzm ʃab' -ı meyylim
 Bist-ı ' ays tezyn eylemekde yoḗdur ihmlim
 Hemn teŐrif ḗl kim reşk ide aḗrn u emŐlim
 Bize geldikde inkr eyleme iḗrrn zlim
 DimiŐsin yoḗ dimezdim bde-i Őrn-gvr olsa
- 4 Senile h bir gn bga gitsem de biraz aḗsam
 TemŐ-y glistn-ı cemle c gibi aḗsam
 Turuncu gsterip nrenc-i bgn baŐına baḗsam
 ' Aceb pistnna bezer mi diḗḗat zre bir baḗsam
 Sen aḗsa Őneni bg içre de bir aḗ enr olsa
- 53a 5 Mey-i ' aŐḗla revnak-yb olup geh ghce Őolduḗ
 Seb-y mey gibi ya' n boŐaldıḗ gh geh ṗolduḗ
 Olaldan mbtel bu derd-i ' aŐḗa bilmeyiz n' olduḗ
 O Őhun ḗasretinden r-çeşm-i intizr olduḗ
 Bize nevbet iriŐse br ebrs ehr olsa
- 6 Nice hsn eyledim seyrn nice ra' n gzel grdm
 Gzel vaŐfında nice Şi' ri b-miŐl  bedel grdm

Ne didim Yāverā böyle ne söyler ... el gördüm
 Nedîmiñ olmak üzere bir neşâ-âver gâzel gördüm
 Olursa tâze eş'âr öyle pāk u āb-dār olsa

Taḥmīs-i Ğazel-i Mîr-i Nedîm Ez-Tāze-güyân-ı Enderûn-ı Hümâyûn

2

(Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilâtün Fe' ilün)

- 1 Ne ḥaḳâret kim ider ol şeh-i mümtâz baña
 Ben direm eyledi luḳ itmekle āġâz baña
 Ḥâk-i dergâhı olur mesned-i aġrâz baña
 O hemân cevr ide görsün bu cefâ az baña
 Ben niyâz eylerim eylerse daḫı nâz baña
- 2 'Aşḳ vâreste-i ḳayd itdi dili bir demde
 Aramam neş'e-i bezm-i cemi cām-ı Cemde
 Telḫ-kām olalı hicrân ile künc-i ġamda
 İstemez ḳand-i lebiñ tûṭî-i dil 'âlemde
 Rû-nümâ olsa da ger âyine-i râz baña
- 53b 3 Diyemem biñde birin derdimiñ eyvâh size
 Neler itdi neler ol şûḫ-ı cihân bendeñize
 Geldi biñ gûne felâket reh-i 'aşḳıñda bize
 Virmemiş ruḫşat-ı ḫ'âb dîde-i ġam-dîdemize
 Öyle ġamz eyledi ol ġamze-i ġammâz baña
- 4 Yûsufuñ yâd iderek verd-i ruḫ-ı ḫandâniñ

- Gül virir hār-ı muğeylānı reh-i Ken' ānıñ
 Hōş gelir cevri bile 'āşıka cānānıñ
 Rūz u şeb tavr u edāsında çekersem añın
 Gelemez zerre kadar 'hālet-i i' cāz baña
 5 Enderūn-ı dilimi aña hārīm itmegiçün
 Hāne-i dilde aña nāz u na'īm itmegiçün
 Gülsitān-ı dil-i Yāverde muķīm itmegiçün
 O kamer çehreyi hem-bezm-i Nedīm itmegiçün
 Sīnesin itdi felek hāşılı dem-sāz baña

Tahmīs-i Ğazel-i Seyyīd Pertev Efendi

3

(Mef' ūlū Mefā' ilū Mefā' ilū Fe' ūlūn)

- 1 Gülveş açılıp gülmeğiçün bir çemenim yok
 Şem' -i ğam olup yanmağiçün encümenim yok
 Ölsen ğamıyla hālime raħm eyleyenim yok
 Ya' kŭb-ı ğamım Yūsuf-ı gül-pirehenim yok
 Hŭznüyle fiĝān itmege beyt-i aħzanım yok
- 54a 2 Hicrinde ben ol gül-bedeniñ vaşlını andım
 Nār-ı ğam-ı firķat ile āteşlere yandım
 Ol ğonce-lebi bulmağiçün hayli arandım
 Etrāfımı hār-ı ğam alıp kendimi şandım
 Bir şāhçeyim tāze açılmış semenim yok
- 3 Cŭlar gibi eylerse ne var eşkim eger cŭş
 Gül-ğonceyi giryānlıĝım it n'ola hāmŭş

Bülbülleri nâlem n'ola eylerse de bî-hûş
İtdirsem olur fâhteye zârî-i ferâmûş
Reşk-âver-i serv-i semen ol nârvenim yok

4 Gelmez ise luğf itmek eger yârın elinden
Şekvâ katı bî-câ olur ağıyârın elinden
Geçdim hele ben yâr-ı dil-ârânıñ elinden
Bî-hûde ne feryâd ideyim hârıñ elinden
Bu bâğda bir gonçe-gül-i nesterenim yok

5 Ger gânzeleri çekse de her dem saña hânçer
Olsun dahı hışm u gâzab-ı çeşmine mazhar
Şabr itmeli derd-i gâmiñ çekmeli Yâver
Tâ olmayıcağ Pertev o nev-reste hâtt-âver
Destimde rehâya çeh-i gâmdan resenim yok

Murabba'

(Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün)

54b 1 Şöyle te'sîr itdi kim 'aşkıñ efendim cânıma
La' l-i mey-günüñ gâmiyla çıkmadım mey-hâneden
Bir nifâk-âmiz sözümü didiler sulţânıma
Bu teğâfûl bu tecâhül bu cefâ âyâ neden

2 Gûş idip inşâf iderseñ var huzûra bir sözüm
Hâk-pây-ı pâkine ferş iderek cânâ yüzüm
Hâsretiñle giryenâk olmağdadır iki gözüm
Farğ olunmaz eşk-i hûn-âlûd ile peymâneden

- 3 Yoğimiş hiç rahm u şefkat vâh vâh
Merhametle itmediñ efgendene bir göz nigâh
Derd-i hicrânıñla baķ işte seçilmez oldum âh
Vâdî-i ‘aşkıñda zinciriñ sorar divânededen
- 4 Perçemin ey mürğ-i pervâzî-i kalbiñ lānesi
Kendi hâliñ şem‘-i hüsnüñ olsa da pervānesi
İ‘timād it kavline ey Yāveriñ cānānesi
Kalmaz nār-1 ğamiñla yanmada pervānededen

**Tārīḡ Berāy-1 Ta‘mīr-i Ḥammām ü Tevsī‘-i Cāmekān-1
Ḥāne-i Kilār-1 Ḥaṣṣa**

1

(Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün Mefā‘ ilün)

- 1 Şehen-şāh-1 zamān Sulṭān Selīm Ḥān-1 kerem-baḡṣā
Cihānı eyledi iḡyā o kim şāh-1 cihān oldu
- 2 Kemāliyle ne mümkin vaşfin itmek ol şehen-şāhiñ
Ḥulāṣa luṭf u iḡsāniyla ‘ālem kām-rān oldu
- 3 Muḡārin itdi Mevlā bir silāḡdār-1 kerem-kāra
Ki luṭf u cūd u iḡsān ile dilde dāstān oldu
- 55a 4 Ki ya‘nī Seyyid ‘Abdu’llāh Aġa ol zāt-1 bī-hemtā
Nigāh-1 feyzmendi māye-baḡṣ-1 ‘izz ü şān oldu
- 5 Cenāb-1 şehr-yār-1 kāmkarı sevḡ idip ḡayra
‘İnāyetle mürüvvetle müşārun bi’l-benān oldu

- 6 Hıŧŧŧŧ Kethudā Hāmdū'llāh Āgānıñ zamānında
Gürŧh-ı bendegānı bu keremle ŧādmān oldu
- 7 Hāmām u cāmekānı hāne-i kilār-ı hāŧıñ hem
Harāb u zıķ iken tevsı^ç olup çŧn gŧlsitān oldu
- 8 Der ŧ dıvār u saķf-ı pŧr-nuķŧŧuñ yapıdırıp zıbā
Mŧzeyyen muntazām gŧyā ki bir ķaŧr-ı cinān oldu
- 9 Dŧŧŧrdŧm Yāverā ta^ç mırine bir mıŧra^ç -ı tārıķ
Yapıldı himmet-i ŧehle ne zıbā cāmekān oldu (1210)

Tārıķ-i Sāl-i Cedid

2

(Mefā^ç ilŧn Mefā^ç ilŧn Mefā^ç ilŧn Mefā^ç ilŧn)

- 1 Cenāb-ı Hazret-i ŧāh-ı Cihān Sulķān Selım Hān
Açıp bāy u gedā ŧubķ u mesā destin du^ç ā eyler
- 2 Du^ç a-yı devletin yirde beŧer cehrile itdikce
Sŧrŧŧān-ı semā āmınini gŧkden nidā eyler
- 3 ŧeref-yāb olalı zātı ile taķt-ı hŧmāyŧnu
Cihānı kŧs-ı^ç adl ŧ dādı pŧr-ŧıt ŧ ŧadā eyler
- 4 ŧecā^ç at anda hŧsn ŧ hŧlķ u luķf u merķamet anda
Bŧtŧn halk-ı cihān ol ŧāh-ı zı-ŧānı ŧenā eyler

- 55b 5 Süleymān-ı zamāndır mūruñ istifsār ider ḫālin
Re‘āyānıñ refāhın gūş idip kesb-i şafā eyler
- 6 Cebīn-i şehir-yārında dirahşān pertev-i devlet
Nigāh-ı iltifātın mihr-i gerdūn ilticā eyler
- 7 O bir zıll-ı ilāhīdir ki rūy-ı ‘arz-ı dünyāda
Ḥuzūrunda felek devr eyleyip ḫaddin dü-tā eyler
- 8 Hümānıñ sāyesi bī-hūde dem urmuş sa‘ādetden
Turābı sāye-i elṭāf-ı şāhī kimyā eyler
- 9 Ḳamer her şehriñ encāmıñda oldukca muḫāk u selḫ
Ziyā vü incilāyı şems-i luṭfundan recā eyler
- 10 Muḫarremde ḫuşuşā kim teceddüd eyleye her sāl
Nigāhıyla ruḫ-ı bī-nūrunu ferruḫ liḫa eyler
- 11 Ḥulūş üzre füzūn-ı ‘ömrünüñ da‘vātı dil-ḫ‘āhım
Du‘ā-yı bī-riyāyı müstecāb elbet Ḥudā eyler
- 12 Düşürdüm Yāverā sāl-i cedīde bir güzel tāriḫ
Hilāl-i sāl-i nev el ḫaldırıp şāha du‘ā eyler (1212)

SONUÇ

Hocam, Merhum Ahmet Hilmi İmamoğlu ile çalışmaya başladığımızda niyetimiz Trabzonlu bir divan şairini incelemektir. Murat Yüksel'in "Geçmişten Günümüze Trabzon Şairleri" adlı eserinden Yâver adında Trabzonlu bir divan şairinin olduğunu öğrenince çalışmalarımızı bu şair üzerinde yoğunlaştırdık. Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü ile Millî Kütüphane arşivindeki yazma eserlerin görüntülerinin yer aldığı "www.yazmalar.gov.tr" adresinin yazmalarla ilgili genel bilgiler bölümünde adı "Yâver Trabzonî" olan şairin divanının CD'sini İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinden getirterek çalışmaya başladık.

Araştırmamız ilerledikçe, elimizdeki Divan'ın "Yâver Trabzonî" adına kayıtlı olmasına rağmen Trabzonlu Yâver'e değil de, 18. yüzyılda İstanbul'da yaşamış Enderunlu Hasan Yâver'e ait olduğunu anladık. Trabzonlu Yâver'in Divanı'na ulaşamadığımız için de Enderunlu Hasan Yâver'in Divan'ı üzerinde çalışmaya karar verdik.

Yâver'in, transkripsiyonlu metnini hazırladığımız Divan'ından başka mesnevi tarzında yazılan Kitâb-i Fenniye-i Eş'âr ve Sıhhatnâme adlı iki eserinin daha bulunduğunu tespit ettik.

Divan, klasik divan tertibine uygun olarak münacatla başlamış, naatlarla devam etmiştir. Mevlevî tarikatına mensup olan Yâver'in Divanı'nda Hz. Mevlânâ'dan yardım istenen bir istimdâd, naatlardan sonra yer almıştır. Gazel, Yâver'in Divanı'ndaki en önemli nazım biçimidir. Divandaki 219 manzumenin 204'ü gazeldir. Gazellerin tamamına yakını aşıkâne tarzda yazılmıştır. Kalan on beş manzume murabba, nazım, rubai, terkîb-i bend, tarih, kaside, tahmîs, müstezâd şeklindedir.

Hasan Yâver, Divan'ında yer alan 219 manzumede 16 değişik aruz kalıbı kullanmıştır. En çok remel bahrini kullanmış, bununla 99 şiir yazmıştır. Bunu 94 manzume ile hezec bahri izlemiştir.

Devrinde yaygın olan Mahallîleşme Akımı'ndan o da etkilenmiş ve bunu şiirlerine yansıtmıştır. Kullandığı dil devrine göre son derece sadedir. Yaver, şiirlerinde toplumsal meselelere çok az yer vermiştir.

Divan şiirine farklı bir soluk getiremeyen Yâver'in, Divan edebiyatı geleneğini şiirlerinde oldukça başarılı bir şekilde sürdürdüğü söylenebilir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

a. Kitaplar

- AKSOY, Ömer Asım : Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, İnkılap Kitabevi, İst., 1988.
- ARSLAN, Mehmet : Şeref Hanım Divanı, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2002.
- ÇINARCI, M. Nuri : Şeyhülislâm Ârif Hikmet Bey'in Tezkiretü'ş-Şuârâsı ve Transkripsiyonlu Metni, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 2007.
- Davud Fatin Efendi : Tezkire-i Hâtimetü'l-Eş'âr, İstanbul, 1283/ 1867.
- DEVELİOĞLU,
Ferit : Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Yeniden Düzenlenmiş ve Genişletilmiş, 14. Baskı, Aydın Kitabevi Yay., Ankara, 1993.
- DİLÇİN, Cem : Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu TDK Yayınları: 517, Ankara, 1997.
- İPEKTEN, Haluk;
İSEN, Mustafa : Türk Dünyası El Kitabı, "18. yüzyıl Divan Edebiyatı", C. 3, TKAE Yayınları, 2. Baskı, Ankara, 1992.
- KILCI, Mehmet : Enderunlu Mehmet Âkif: Mir'at-ı Şi'r, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, ÇÜ- SBE, Adana, 2001.
- Mehmed Süreyyâ : Sicill-i Osmânî, Yayına Hazırlayanlar: Nuri Akbayar, Seyit Ali Kahraman, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 1996.

- OĞRAŞ, Rıza : Esad Mehmed Efendi ve Bağçe-i Safâ-endûz'u: İnceleme-Tenkitleli Metin-Dizin, Emirdağ Ofset Tesisleri, 2001.
- PALA, İskender : Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Genişletilmiş 4. Baskı, Akçağ Yayınları.
- Şemseddin Sâmî : Kâmûs-ı Türkî, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1989.
- Tayyazâde Ataullah
Ahmed Atâ Bey : Târih-i Atâ, Basiret Matbaası, İstanbul, 1918.
- TDV İslam
Ansiklopedisi : C. 9, İstanbul, 1994.
- TUMAN, Mehmet
Nâil : Tuhfe-i Nâilî: Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri, hzl. Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı, Bizim Büro Yayınları, Ankara, 2001.

b. İnternet

<http://www.yazmalar.gov.tr>

<http://www.isam.org.tr>

SÖZLÜK

A

- âbâd: Mamur, şen, bayındır
 âcizâne: Beceriksizcesine; alçak gönüllülükle
 add: Sayma, sayılma
 âdet: Alışkanlık
 adû: Düşman
 âftâb: Güneş
 âgâh: Bilgili, haberli, uyanık
 âgâz: Başlama
 agrâz: Maksatlar, niyetler
 agyâr: Gayrılar, başkalar, yabancılar
 ahhâb: Dost, bildik, tanıdık
 âhir: Son olarak
 âhû: Ceylan
 âhuvâne: Ahuca
 akârât: Gelir sağlayıcı mallar
 aks-endâz: Çarpıp duran
 âlâm: Kederler, elemeler
 âlî-cenâb: Şerefli, haysiyetli kimse
 âmâde: Hazır, hazırlanmış
 âmâc: Nişan tahtası, hedef
 anber-bû: Anber kokulu
 andelîbân: Bülbüller
 Ankâ: İsmi olup cismi olmayan bir kuş, Zümrüdüanka kuşu
 âr: Utanma
 ârâm: Durma, eğlenme, dinlenme
 ar'ar: Dağ servisi, dikenli ardıç ağacı
 ashâb: Sahipler, malik ve mutasarrıf olanlar
 âsî : Günahkâr
 âsmân: Gök, sema

âşiyân: Kuş yuvası
 âşûb: Kargaşalık
 atâ: Bağışlama, bahşiş
 âvâre: 1. Boş gezen, aylak 2. Dağınık, perîşân
 ayân: Belli, açık, meydanda
 ayneyn: İki göz
 ayş u nûş: Zevk ve eğlence
 ayyûk: Semânın pek yüksek yeri
 âzâr: İncitme, kırılma
 âzâd: Kurtulmuş, serbest

B

bâd: Rüzgar
 bâdî: Sebep
 bahâ: Kıymet, değer
 bahr: Deniz
 bâis: Sebep olan
 bâlâ: Boy
 bârân: Yağmur
 bârîk: Nâzik, ince
 bây: Zengin
 bâzâr: Pazar, çarşı
 bedîd: Meşhur, görünür, açık
 bed-likâ: Kötü yüzlü
 bed-meniş: Kötü huylu
 bed-zebân: Ağzı bozuk
 be-kef: El içinde, avuçta
 belâ-dîde: Bela görmüş
 bende: Kul, köle
 benefşe-gûn: Menekşe renkli
 ber-âver: Yemiş ağacı
 berây: İçin, maksadıyla

berg: Yaprak

bergeşte: Tersine dönmüş, ters olmuş

beyâbân: Çöl

bezl: Bol bol verme, saçma

bezm: İçkili, eğlenceli meclis

bîdârî: Uyanıklık

bî-kes: Kimsesiz

bî-muâdil: Eşsiz, benzersiz

bisât: Döşeme, yaygı

bî-tâb: Bitkin, yorgun

bîmâr: Hasta, sayrı

bûstân: Gül ve çiçek kokularının çok olduğu yer, bahçe

C

câm: Sırça, cam, berdek, kadeh, şişe ve toprak cinsinden şarap kadehi

câm-ı Cem: Şark mitolojisinde, şarabın icatçısı sayılan “Cem”in sihirli kadehi

cân-dâdelik: Candan bağlanmış

cângâh: Can azaltıcı, ruh eksiltici

cân-perver: Ruh besleyen, iç açan

câvidân: Daimi kalacak olan, ebedi

cây: Yer

cây-gîr: Yer tutan, yerleşen

cedel: Sert münakaşa, tartışma

cedîde: Yeni

cefâ-cû: Cefâ arayan, cefâ eden

cefâ-pîşe: Zâlim, gaddar

cemâl: Yüz güzelliği

ceng-âver: Cenkçi, dövüşken

cilveger: Cilve eden

cilvekünân: Cilve ederek

civân: Genç

cû: Irmak, akarsu

cûd: Cömertlik, el açıklığı
 cûş: Coşma, kaynama
 cûyende: Arayıcı, araştırmacı
 cünûn: Delirme, çıldırma, delilik
 cür'a: Yudum, içim

Ç

çâh-ı zekân: Çene çukuru
 çarh: Felek
 çâr-çeşm: Dört göz
 çâreger: Çare bulan
 çehâr: Dört
 çenâr: Çınar
 çendân: O kadar
 çerâğ: Fital, mum
 çesbân: Layık, münasip
 çesmesâr: Çesmesi bol olan yer
 çînî: Çini

D

dâd: Adalet, doğruluk
 dâg: Yanık yarası
 dâg-dâr: Dağlı, yaralı
 dâm: Tuzak, ağ
 dehân: Ağız
 dem-â -dem: Her vakit
 dem-sâz: Arkadaş, dost
 der-âgûş: Kucaklama, sarma
 der-bend: Boğaz, dar geçit
 derdmend: Dert sahibi, tasalı, kaygılı
 derdnâk: Dertli, tasalı

- deryâ-nûş: Çok içki içen
 dest-gîr: Elinden tutan, yardımcı
 dest-res: Kuvvet ve zenginlik
 devlet-meâb: Devletin, saadet ve ihtişamının sığınacağı yer, hükümdar
 dîdâr: Yüz, çehre
 diger-gûn: Bozuk, değişmiş, başkalaşmış
 dil-cû: Gönül arayan, gönül çeken
 dil-efgâr: Gönlü yaralı olan, aşık
 dil-firîb: Gönül aldatan, cazibeli, alımlı
 dil-gîr: Kalbe sıkıntı veren
 dil-rübâ: Gönül kapan, gönül alan
 dil-teng: Yüreği dar, kederli
 dırâz: Uzun
 dîr: Geç, çoktan, uzun müddet
 dirahşân: Parlak, parlayan
 dirîg: Esirgeme
 dîvâr: Duvar
 duâ-hân: Duâ okuyan
 duhân: Duman.
 dûn: 1. Aşağı, aşağılık 2. Alçak, soysuz kimse
 dûzah: Cehennem.
 dürûg: Yalan, gerçek olmayan söz
 dür-nisâr: İnci saçan
 dü-tâ: İki kat, bükülmüş, eğrilmiş
 düşvâr: Güç, zor
 düzd: Hırsız

E

- ebruvân: Kaşlar
 edeb-âmûz: Edep öğretici, muallim
 efgân: Izdırap ile haykırma, bağırıp çağırma
 efgende: Yıkılmış, yıkık, yere atılmış

efsûnger: Büyücü
 efzûn: Fazla, çok
 ekâbir: Rütbece, görgü ve faziletçe büyük olanlar
 el-amân: Yardım ve şikayet edatı olarak “ aman, medet” manasındadır
 elfâz: Kelimeler, sözler
 elmâs-pâre: Elmas parçası
 eltâf: İyi muameleler
 elyak: Çok yakışır, layık
 encâm: Nihayet, son
 esbâb: Vasıtalar
 esmerü'l-levn: Karayağız
 etfâl: Çocuklar
 etvâr: Hal ve hareketler
 evreng: Taht
 ezdâd: Karşı olan şeyler, karşıtlar
 ez-kazâ: Kazara, yanlışlıkla

F

fahr: Övünme, böbürlenme
 fâhte: Üveyik kuşu
 fakr: Fakirlik, yoksulluk
 fârig: Vazgeçmiş, çekilmiş
 ferâmûş: Unutma, hatırdan çıkarma
 ferzâne: Bilgili kimse
 feyzmend: Feyizli
 firâş: Döşek, yatak
 firâvân: Çok, bol
 fûrû-mâye: Soysuz, aşağılık
 füsûn: Sihir, büyü
 füsûnger: Sihirbaz
 fûtâde: Düşmüş, düşkün

G

gam-gîn: Kederli, tasalı

gam-güsâr: Gam ve kederi def eden, teselli veren, gam ortağı

gam-zidâ: Gamı kederi defeden

gâret: Çapul, yağma, akın

garrâ: Ak, parlak, güzel, gösterişli

gaşy: Kendinden geçme

gâzâl: Ceylan

gedâ: Dilenci, yoksul

gedâ-çeşm: Dilenci gözlü

germiyyet: Harâret, sıcaklık

gevher-nisâr: Cevâhir serpen

girişme: Naz, işve, cilve

girye: Ağlama, ağlayış, gözyaşı.

giyâh: Nebat, bitki

gûne: Türlü, gidiş, tarz, yol

gurre: Aklık, parlatma

gûyâ: Söyleyen, söyleyici

güftâr: Söz

gül-bang: Eskiden tekkelerde, ayin sırasında, saraylarda muayyen merasim sırasında
hep bir ağızdan yüksek sesle okunan ilahi veya dua

gül-berg: Gül yaprağı

gül-gûn: Gül renkli

gül-nihal: Gül fidanı

gürîzân: Kaçıcı, kaçan

güvâh: Şahit, delil

H

hâb-âlûde: Uykusu gelmiş

hadeng: 1. Kayın ağacı. 2. Kayın ağacından yapılmış ok

hâhişger: İsteyici, istekli

- hâk: Toprak
hâksâr: Toz toprak içinde kalmış
halâvet-bahş: Tatlılık veren
ham: Pişmemiş, olmamış, ham
hâme: Kalem
hamyâze: Esneme, esnek
handân: Gülen, gülücü, güler
hande-fermâ: Güldürücü
hande-künân: Gülerek, güle güle
hâr: Diken
harâbât: Harabeler, viraneler
harâbâtî: Harâbâta mensub olan, vaktini meyhânede geçiren
harîdâr: Satın alıcı
hâr-zâr: Dikenlik, çalılık
hayret-fezâ: Hayret veren, şaşırtan
hem-çü: Gibi
hemîşe: Dâimâ, her vakit
hem-nişîn: Berâber oturup kalkan
hercât: Kararsız, sebatsız
hezâr: Bülbül
hired: Akıl, us
hikmet-âmîz: Hikmetle karışık
hod-rû: Kendi kendine biten
hulk: Huy, tabiat
hûn-âlûd: Kana bulanmış
hûn-bâr: Kan dökücü
hûn-feşân: Kan saçan
hûn-hâr: Kan içen, kan dökücü
hûş-yârâne: Akıllıca
hûy-gerde: Terlemiş

I-i

isgâ: Kulak verip söz dinlemek

ibret-nümâ: İbret gösteren

ibtidâ: Başlangıç

ibtizâr: Cebir ve zor ile alma

ictinâb: Sakınma, çekinme

îd: Bayram

idbâr: Talihsizlik, bahtsızlık

îfrât: Aşırı gitme

igbirâr: Tozlanma

ihfâ: Gizleme, saklama

ihtirâ: Benzeri görülmemiş bir şey icat etme

ihyâ: Canlandırma

inân: Dizgin

inâyet: Dikkat, gayret

incilâ: Parlama

i'râb: Düzgün konuşma ve hakikati belirtme

îrâd: Söyleme

îsâr: İkrâm, bahşış

istifsâr: Sorma, sorulma

istignâ: Aza kanaat etme

istimdâd: Medet, yardım isteme

istiskâl: Yüz vermeme, kovarcasına muamele etmek

iştibâh: Şüphelenme

işve-ger: İşveli, nazlı

itlâf: Telef etme, mahvetme

ittihâz: Edinme, edinilme

izâ'at: Zayi etme, kaybetme

iz'ân: Anlayış, kavrayış

izâr: Yanak

izhâr: Meydana çıkarma

i'zâz: Aziz kılma, saygı gösterme

K

kâdî: Yapan, yerine getiren

kâl: Söz, laf

kâle: Kumaş

kâmkâr: İsteğine ulaşmış

kâm-rân: Arzusuna isteğine ulaşmış

kâm-yâb: İsteğine ulaşmış

kân: Bir şeyin kaynağı, membaı

ka'r: Çukur şeyin dibi, dip, nihayet

karneyn: İki boynuz

kâr-zâr: Savaş

kebg: Keklik

kebûter: Güvercin

kec-bahs: Aykırı görüşlü, düşüncesi aykırı olan kimse

kec-küleh: Kûlahını eğri giyen

kevn: Var olma, varlık, vücut

kevneyn: Cismani ve ruhani âlem

kilk: Kamış kalem

kudûm: Ayak basma

kûh: Dağ

kulûb: Kalpler, gönüller

kulzüm: Deniz

L

laht: Bir şeyin parçası, cüzü

lâne: Yuva

lâ-ya'kıl: Dalgın

leb: Dudak

letâfet: Latiflik, hoşluk

lîk: Lâkin, fakat, ama

lü'lü: İnci

M

maâzallâh: Yegâne sığınılacak Allah'tır

mâbeyn: İki şeyin arası

magfûr: Allah tarafından günahları affedilmiş olması için dua edilen kimse

mâlhulyâ: Karasevda

mânend: Benzer, eş

mâtem-kede: Yas evi

mâye: maya, asıl ve lüzumlu madde

mecâzib: Cezbeye tutulmuş olanlar

medâr: Bir şeyin döneceği, devredeceği, üzerinde hareket edeceği yer

meftûn: Fitneye düşmüş, sihirlenmiş

mehcûr: Terk olunmuş

mekr: Hile, düzen

melce: Sığınacak yer

melûf: Alışılmış, alışmış, huy edinmiş

merg: Ölüm

mey-gûn: Şarap renginde olan

mezellet: Zelillik, horluk

mezîd: Artma, arttırma, çoğaltma

midhat: Medhetme, övme

mihr-ârâ: Güneşi süsleyen

muattar: Güzel kokulu, ıtırılı

mu'azzeb: Azab içinde bulunan

muhâk: Her Arabi ayının son üç gecesi

mu'în: Yardımcı

mukarrer: Kararlaştırmış

mukîm: İkamet eden, oturan

muntazır: Gözleyen, bekleyen

mûr: Karınca

mûris: Getiren, veren, kazandıran

musavver: Tasvirli, resimli

mustalah: İçinde çok ıstılah ve terim olan

mutî': İtaat eden, boyun eğen
 müdâm: Devam eden
 müdârâ: Yüze gülme, dost gibi görünme
 müdâvâ: Deva arama, hastaya bakıp ilaç verme
 müdmin: Devam eden
 münâcât: Allah'a dua etme, yalvarma
 mürdegân: Ölüler, ölmüşler
 mürtesim: Resmi çıkan
 mürüvvet: İnsaniyet, mertlik, yiğitlik
 müstagnî: Doygun, gönlü tok
 müstecâb: Kabul olunmuş
 müstefîd: İstifâde eden
 müstemend: Üzüntülü, kederli, hüznü
 müşâbih: Benzeyen, benzer
 müşârun bi'l-benân: Parmakla gösterilen

N

nâdân: Bilmez
 nâliş: İnleyiş, inleme
 nâfe: Misk, koku
 nahvet: Büyüklenme, kibirlenme
 nârven: Karaağaç
 nâ-refte: Gidilmemiş, geçilmemiş
 nâ-tüvân: Zayıf, kuvvetsiz
 nâ-yâb: Benzeri bulunmaz
 nazar-bâz: Neşe ile bakan
 nemek-rîz: Tuz serpen
 nemnâk: Nemli, yağ
 neşât-âver: Sevinç getiren
 nevk: Kirpiğin ucu
 nezâre: Bakma, seyir
 nigîn: Yüzük

nureyn: İki nur
 nush: Nasihat verme, öğüt
 nüh: Dokuz

P

pây: Ayak
 pâdâş: Yoldaş, arkadaş
 penâh: Sığınma, sığınacak yer
 pend: Nasihat, öğüt
 perî-zâdân: Peri çocukları
 peyâm: Haber
 peykân: Okun ucundaki sivri demir
 peyker: Yüz, surat
 pîçtâb: Telaş, sıkıntı, şaşkınlık.
 pinhân: Gizli
 pirehen: Gömlek
 pîster: Yatak, döşek
 puhte: Pişmiş, pişkin
 pûyân: Koşan
 pür-nûr: Nur dolu
 pür-sûz: Çok yakıcı
 puşîde: Örtülmüş

R

raygân: Değersiz
 renc: Ağrı, sızı
 rencîde-hâtır: Hatırı kırılmış, gücenmiş
 reng-âmîz: Renk renk.
 reşk-endâz: Gıpta ettirici
 revân: Yürüyen, giden, akan
 rif'at: Yükseklik, yücelik

rîş-hand: Bıyık altından gülme, alay
 riyâz: Bahçeler, ağaçlık, çimenlik yerler
 rûbâh: Tilki
 rukabâ: Rakipler
 rû-pûş: Yüz örtüsü
 rümmân: Nar

S

sadme: Çarpma, tokuşma, çatma
 sâhib-nazar: Görüşü, düşüncesi kuvvetli olan
 saht: Katı, sert, çetin
 sakf: Tavan, çatı, dam
 savt: Ses, seda
 sayd: Av
 sâye: Gölge
 sayf: Yaz
 sayyâd: Avcı
 sebzîn: Yeşil renkli
 sehhâr: Büyücü
 sekrân: Sarhoş
 semek: Balık
 semûm: Sıcak rüzgâr
 ser-firâz: Başını yukarı kaldıran, yükselten, benzerlerinden üstün olan
 ser-gerdân: başı dönen, sersem, şaşkın
 ser-nigûn: Baş aşağı olmuş, ters dönmüş
 ser-şâr: Ağızına kadar dolu, taşkın
 seyl-âb: Sel
 sifle-perver: Alçak, âdî kimseleri tutan, koruyan ve kollayan
 sîm: Gümüş
 sîmîn-ber: Vücudu gümüş gibi olan
 sîr-âb: Suya kanmış
 sûd: Sevdalar

sûznâk: Yakan, yakıcı

sûrh: Kırmızı

sürûşân: Melekler

Ş

şâhsâr: Dallık, ağaçlık

şâne: Tarak

şeg-gîr: Gece uyumayan

şeb-zindedâr: Geceleri işle meşgul olan

şermsâr: Utangaç

şîr: Arslan

şîven: Matem, yas, inleme

T

tâbiş: Parlayış, parıldayış

tahmîr: Mayalandırma

tahvîf: Korkutma, korkuya düşürme

tarâvet: Tazelik, taze olma

tatyîb: Hoşlandırma, gönlünü hoş etme

tavk: Gerdanlık

ta'yîb: Ayıplama

ta'zîb: Eziyet etme

teemmül: İyice, etraflıca düşünme

tehâşî: Korkup çekinme, sakınma

telh-kâm: Kederli

tîr-endâz: Ok atıcı

U-Ü

'ûd: Öd ağacı

uryân: Çıplak

üftâdegân: Düşmüşler, düşkünler

ülfet: Alışma, kaynaşma

ünsiyyet: Alışkanlık

V

vâlih: Şaşırmış

vâsi'ü'l mezheb: Mezhebi geniş

vâyedâr: Nasibi olan, kısmetli

vay: “ve ey!” yerinde “ey” karşılığı olarak şiirde kullanılır

vüs'at: Genişlik, bolluk

Y-Z

yed: el

yegân: Birler, tekler

zalâm: Karanlık

zânû-zede: Diz çökmüş

zenb: Günah, suç, kabahat

zeyn: Süs

zîbâ: Süslü

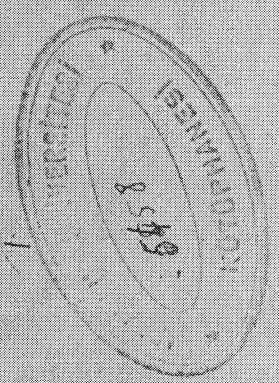
zîr: Alt, aşağı

zûd: Çabuk, acele, hemen olan

EK 1: YAZMA NÜSHA

بیت یازدهم بعفایا
میتل حیدرآباد
علی اسو فیصل سوسائٹیز
لاہور

دیران قادیان
۱۹۳۰

Handwritten signature or initials.

ضایق بود فک بر آید یا سوال

فت غریب

ایدر صاحب کلک بود که با سوال

صورتی که با کلک بود که با سوال

طیوب بود کلک بود که با سوال

اگر یک صیغی بود که با سوال

دل بر سوختن بود که با سوال

معاذ الله اگر در وقت ناسیم بود

شعاع بود لطف که از آتش بود

فوک بود غریب تا تو را یا سوال

قصه است غریب

اشعیران روی خرم صطیغی

با او بر بجا کاسن با حق غفرانسن

وله

درد از سوختن بود که با سوال

طیوب بود کلک بود که با سوال

کسری بود غریب بود که با سوال

نسی بود غریب بود که با سوال

سنگ بود غریب بود که با سوال

رود بود صلی بود که با سوال

شیخ بود غریب بود که با سوال

مکرم بود غریب بود که با سوال

منا است بود که با سوال

مدارنده اله عاقرانه کدای هستند یکسان

اولی و سسند از اولی و لطف

فوک بود غریب تا تو را

فت غریب

کمال اشک در خور با سوال

جمال کاکتاب هر که کس از

سبب یک جوی که بود قارین

نار و آتش آید بر آید لطف

غایت قبل قدم با او که کصیا نه با نه

باری کل غرضی بود سوال
باری کل غرضی بود سوال
باری کل غرضی بود سوال
باری کل غرضی بود سوال

دل بی لاله اند کاشن کجا زندند دیدم از آفتابند با حضرت مولانا
یاور کبھی بیام بر در در کفر فارم
عشق و دلفکارم با حضرت مولانا

غزلت در حرف العارف

داند غم عشق تو بگویند کجا زندند کجا
خا خا خود دل پر سوز کلند کجا
برک کلمه ز جامه خوابم اول صفا ظاهر
موی سزا پرستم تو کجا کجا
برنگاهم اول فال اندر وقت پیشه
آه که کند کجا هم اول شکر کجا
تا زینم در در وقت اندر وقت کجا
در در وقت جگر کجا کجا کجا

یاور نامم کلبه در در خفا از با کس

تا در و زیاد و بیله صوت شنود کجا

برک کلام از اول جامه خا در وقت کجا
یاغ جنت سنتر کنی از حضرت کجا
الفک کلمه در کلمه و کلمه اتم سید
نام سید اولی و فری کجا
اکسیر بر کوه از کوه کجا
در در غم خا از کوه کجا

اصول بندگی از وضع از مصلحتی

قطره و لغت کجا

عقود
سکات شاه سلیمان کجا
اسم بندگی از اول طبع البعد

نظر و حکم حضرت محبوب خدا

اندون هم با او در اشک انقدر

در سحر و حضرت مولانا

در کجا کجا کجا کجا کجا کجا کجا کجا
لطیف دیدم در کجا کجا کجا کجا
ظاهر در بیوت کجا کجا کجا کجا
سحر طایفه اول کجا کجا کجا کجا
آگاه اندر کجا کجا کجا کجا
هیچ بولد در کجا کجا کجا کجا
باشند کجا کجا کجا کجا کجا کجا
فلسک و وصیت کجا کجا کجا کجا

الامام که در این تاریخ آمده است

باور بی دلی کسی نماند از حکیم

همچو اینتر از بیم حاکمند با

اگر کسی بگوید اول ابرضا را

اختیار مودرتانم سنگ شکست جا

تا در وقتا برین ایوان جامع

اشته نما اول در مخرج از رفتن

کبیر یا بس نادر را بنده یاور

آه فیا و نه از اوله در سار جا

بر خطای اول در هر از آنجا

اوستم با در شهید از آنک بر آنجا

نصیح و بندک بتکرار این یوریک

اول در کوا این کو کرم نوبخت

با در این کرم که اتفاق برسد

نور در بر سر کوه عاشق افکنده

همچو بر صفا که نماند بر جا

فخر که در خرفه خسته دل

سبوح و در قاریانتر اوله

دین کو با نماند اول افکن

باره قران و دیو همان یاور

دین و اغم نکلاندر بر جا

در جبهه کور و جاع ماه هر از آنجا

اول در ریاضت صبا عشق کرم

دور و شکست بر قافیه علم

جایگاه کرم و شکر کوه و بیابان اول

سایه سفید خواب در احسن کور را در حجب

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

است که در اول این تاریخ

عوض برده و نه صدر نوزینی کا
مطلب و قصد دانشمند گمن
در دقیقه سحر کوهی و قالی بر
عشق کعبه زوق و صفای
ایک کوه کوه نوز بر کوه سینی کا
در سر استرم دود کوهی کا
نیمیک بلبل کوه حلا مینی کا
دید انجی که طاق کوه نوزینی کا

بایمال و لعل بود زلف باور بار
ذلت عشقی بر رزغرت داریی کا

اگر کم اولی زینم هر جا اولی کا
اول اولش کم خیا چشم دل بر کم
زخم بر روی طالع صبح کوه در کعب
زخم دل بر خور کعبه در حلا اولی کا
زنتن و اغدر زینت زینت
کنم بدر اسرار عشقی کوه بر زود هیچ

یاور نالغ تک حله عی اولی کا
چو اولی زنت دلم بختی برب کا
بنم بر تنک و چشم بر تراب کا

عشوه کر کعبه اولی او قاست زینت کا
اولی کا
اولی عبادت در یک لود زینت کا
سوز خیا نکوه جان سوزنک اولی کا
سینه صفا کعبه خایم محبوب اولی
بوغم شفق کوه در سینه جان اولی کا
بچه صورت خفایت لایله زینت
چو کوه کوه زینت زینت اولی کا
زینت با یک کوه بوقوب اولی
در کوه کعبه اقتضا کعبه خیا اولی کا
شانه به رنگ سینه کعبه کوه خیا اولی

برچو فکیر بر بارو جاک اولی کا
چو کوه کعبه کعبه اولی کا
چو کوه کعبه کعبه اولی کا
چو کوه کعبه کعبه اولی کا
چو کوه کعبه کعبه اولی کا
چو کوه کعبه کعبه اولی کا
چو کوه کعبه کعبه اولی کا
چو کوه کعبه کعبه اولی کا

یاور دلم او شوخ کعبه کعبه اولی کا
یاور صبا الیز و بیام اولی کا

بندگ سروری دالود سرگرداسن
سنی پیک جوف سوم بود که عجا
کنده حال کن که زخیم اولد که بودید

یاور بند کور الفت دلدار کا

آهکم برافت بجز اولدم سبتلا
دانه خا بسله اول بزرخ اولدی
بغض کن کل اولق صاندن
سینس ری که کاهی آهکم اولد
طغاره دوشن مقرر در نه صاب اور

آهکم بر کوزله اهور اولدم سبتلا

بر ذلک ان قضای اولدیم سبتلا
کره زار دله و بونا بنیانه
عیب انرا ستم قی فریز کوی
سبتلا اولدم آهک سرتوی سبتلا

بویکنه بونکه ننگ خاک ایدیش
دوسور کله عشقه زخمی بود
انور سست یا نو سینه اودین کور

نگاک او بونیمو ارسوخ یاوری بر سب

دیر بر ناله بری بلغم اضطراب کا

شنگک کله صاه اولد اقا اولد
سرخ رود لانه داغ در و من
نار قدر آه سست وفا بسا زلم
باق تیغ خنوخ ارسکا اولد این

یاور کسی نش کز ایدر وار صوری کیم

اغیار دور در صاهنی سکلود اولد کا

عاشقوی شوق اندرم کا ایزر
درد عشقیکه دور کینج غمشه

صفتهم را ز تو می بینم در آرزوی تو
صفا اولدم سر کلاه تو در فدا
صفا کلاه تو صفا اولدم صفا
صفا کلاه تو صفا اولدم صفا

چون که در دلدن خیزد و ارمی
چون که غم خیزد غم خیزد و ارمی
با او هم نماند با او هم نماند
کوی دل را در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو
یا در آرزوی تو

ارض اولدم جان ناز بارده ^{جلد} اولدم بر خطه صفا او در بارده ^{جلد}
 بر کوه کل در ریاست اولدم که بارده ^{جلد} کیخنده اولدم فرنگ رده ^{جلد}
 انعم هم پیشم که نام الذی را در ^{جلد} اینه لولو که بر سنگ در شا رده ^{جلد}
 سکندره جوانه مستلا اولدم ^{جلد} ایدر آفرینی دارو بارده ^{جلد}
 باغ حسنک باو ایدوب علی شنگه ^{جلد} اولدم
 اولشم باو بر کیمی اول کلده رده ^{جلد} جدا
 ایدر انشی بر که تدبیر قضا ^{جلد} نزار ایت بر آردم تقدیر قضا
 بنده سنگ شوق یارک اولوب ^{جلد} منج حسنک بنده جیم تقدیر قضا
 مژگنک خورشید و زینتی اولوب ^{جلد} حرم جانیکد انا اول بر قضا
 ارض شفا دوشم سنگ با علم ^{جلد} چشم سنگ افرین که بر کسیر قضا
 حلقه تعلیم بین بود کسیر ^{جلد} زهر باره
 وادی حشفه دو کورد ^{جلد} برینی تقدیر قضا

کتم بر سر تر شقی را جان اولوب ^{جلد} سن بو کینت کسیر سنگ علی اولوب ^{جلد}

خوف غیا برین رک مجلس جانان ^{جلد}
 او سر و نام اولدم که قمر نور ^{جلد} لبک براده صفا رک کلک کوز ^{جلد}
 مقوم بر و انک فکر بود که قریب ^{جلد} جبک هم نمن که نخر اید بر ^{جلد}
 تدبیر این سلسله عقل و فکر ^{جلد} دل جینم او چشم قشینه ^{جلد}
 سنگه اول کج خوف فرزند شک ^{جلد} کورسه التفاتک یاصل ^{جلد}

نگاه التفات لطفک نظر اکبر ^{جلد}
 نه حکمتدانی کورد که بنم خوند ^{جلد}
 اور دلام تیر تا دم پیر ^{جلد} اما کل بر به ^{جلد}
 عجب بود که نوز تو من ^{جلد} دوشیم صفت حوض ^{جلد}
 اگر چه طرز طورک صوفی ^{جلد} نگاه چشم سنگ ^{جلد}
 اولدم خرم خج ^{جلد} کوز واروغ ^{جلد}

فراموش ای یک همی صبر ^{جلد} یا و زاری ^{جلد}
 ندرتد در حشفه سنگ ^{جلد}

کوهن مکر بر وجه جوارح بود از سینه اولی از سینه جوارح بود
سینه این جنبه است که اولی است که بر او ایستاده و در او ایستاد
مخوب است که بر او ایستاده و در او ایستاد

یا در کوهی لطیف که او را کوه کوه می نامند

عفو ایستاده بر او ایستاده
کار هم ایستاده بر او ایستاده
بود که کوه سفید و کوه کوه
بهر جهت صاف و چون اولی است
اولی از کوه کوه کوه کوه کوه
بهر جهت با هر جهت و کوه

یا در کوهی که ایستاده و کوه ایستاده

قوله ایستاده بر او ایستاده
یا در کوهی که ایستاده و کوه ایستاده
کوه ایستاده بر او ایستاده
کوه ایستاده بر او ایستاده

اصطراب و در او ایستاده و کوه ایستاده
بهر جهت کوه کوه کوه کوه کوه
شهره بر او ایستاده و کوه ایستاده
مجلس و در او ایستاده و کوه ایستاده
زاهدک هر جهتی صلف را اولی است

قوله ایستاده بر او ایستاده

فقد ایستاده بر او ایستاده و کوه ایستاده
حسرت یا در او ایستاده و کوه ایستاده
کوه ایستاده بر او ایستاده و کوه ایستاده
بهر جهت صلف را اولی است
کوه ایستاده بر او ایستاده و کوه ایستاده
کوه ایستاده بر او ایستاده و کوه ایستاده

قوله ایستاده بر او ایستاده

دو صفت کوه ایستاده بر او ایستاده
کوه ایستاده بر او ایستاده و کوه ایستاده

اگرچه کوه در گدازش کوه در درخشش
سود و صلاکت زینت دار اولو بود
در کوه دیده از هیچ ابر زینت خوب
ذاتی است خوف لقا

سود و کوه بر این خوب است
باز آید عاشق از کوه صفا
بر رویه صفا بود در شفا
باز آید عاشق در کوه صفا
بهر طبع صفا بود در شفا
بهر طبع صفا بود در شفا
بهر طبع صفا بود در شفا

درد در دل بیتا افکار محبت
خفاک طبع است نموده ستی بکوه
بهر شفا کوه بود در شفا
بهر شفا کوه بود در شفا

سازم تر بود از هر عشق کشتی دل
بغیرم بریم عشقه کنار اولو در غیب
بسیار عشقه در کوه انوار بود
صوغ طراکتا بدین باغ اولو در غیب

بهر کوه کوه بر این خوب است
بهر کوه کوه بر این خوب است
بهر کوه کوه بر این خوب است
بهر کوه کوه بر این خوب است
بهر کوه کوه بر این خوب است
بهر کوه کوه بر این خوب است
بهر کوه کوه بر این خوب است

فوسه باد کوه را طبعی نیست خوا
دو شوقه ز کوه کوه بر این خوب است
حضور حضرت اولو در صبا کوه کوه
بهر کوه کوه بر این خوب است

اشعر سبک باره ای فضل است
باور اول و اول باوی اولفت

بدره بافتن با این است
شمر نگار به نظر و برده نصفت

برین بی آه برفی و دیو
باق منیع با بوبر بود رفت

جانم سنی آه بک سودی غایت
و صفت بزاده اول و زنی است

قلبه طوفانی هم محبت
کلوی برابر در دو محبت

تعییب و انوری جدیل غیر بودار
اول شوخ ایچون اغیار ایشوغار است

عکس ایح به زات جلاله که محبت
ایدوی بهوگ کند کربت بی غیر افت
مانند قیامت در بر غلغله بودی
برو لولا آگری جهانه قد قیامت
حسن خطه صفوی رضا بر نوزاد
تصویر بن بر زینش کول خفا قدرت
مهر از ان آه بزم هر اهرم
نورسته فغانه در خراجه امانت

باور عجب اوله سینه کعبه صفت

درم دمل کعبه صفت قدرت

هر حال که در کوفت و است
غیر هر خوش عشق هم بهر خاک است
آیز از نا بد بر خوش بود ریالی
نیلیم نقی زار اوله سینه باری است
بیم اول عشق خوش بر ایلمر خیل
علم آه بچون که در میند آه بچون
بیم اول باو عکس اوله سینه کعبه
عکس است در صفت کعبه چشم جلاله است

حسن صفا در کعبه کعبه اوله سینه کعبه

در روزه که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم
دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم
دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

دردمند که طوطی غم جان می نشیند
صفا طالع است که با هم

باز او ای صفا
باز او ای صفا
باز او ای صفا
باز او ای صفا

بهر

چو قدر کفک بزرگ سندی باور

زینت کفک به سلک بیابان ابله کس است

زکشت عشق انگلیش خلق جویند طلا قوی

هنشین او از هر طایفه او را نه بماند

رویی گویند ز ممکن او از آن ترک

باری به بزرگویند عشق ایله در او با

اختراع شعور باور کس قول اولم

هر کس طبع غیر انشای بویک غنای کوی

غزل و صفای

جان شریح لب بگویند چنانده قریح

انقباب روی رخ او عشق کس از آن کا

مجلس کبریا دره تقوی صدها بیت عشق اول

و او را اولد لب روح او کز آن کای

اولم سنی مجلس کبریا در صیرا است

غزل و صفای

اولم زیارم عجب احب آنه باعث

عاشق کفک فطرش نیند سر کس

خوب اولد یوسف و سحر زک سب او هوا

مجلس کبریا کبریا سب و سب خود در دم

دور کاف اولد یوسف باقیه الصدم

اولم سنی مجلس کبریا نیند باعث

غزلیت عرفان کبریا

همی معنی در بخشک عینا الکرستج

شعخ ابله کبریا کبریا سب سب

دل ملک کبریا کبریا کبریا کبریا

اولم سنی مجلس کبریا بی وار

قصه بود در روی کفین کز ایست
نشسته لعل لبیک ساغر شادان مد
بکاکر آتیر سبک باورن لطف آیت ناک

قاله صبره تحمل نیز از آن مد

گلناله قلمک خیزه نظر اسر و قد
شیوع نقاره یک صدند فردا اسر و قد
اول در دل افکن با کفن بی کسک
اولیو ساریک که کسند جدا اسر و قد
باغ دلک انگه خون او دیو بسیدیم
بولد قد نو رسک نشوای اسر و قد
منظر نشویند افتاد کلمک بطور
کافرام با زبانه اسر و قد

قدیمی تیش و تا خشک کوی بود امید

صاحبه باور کمر بر بتلار اسر و قد

غزلیات حرف اول

مشبه کیمه قریح خوش بدم غایت نایب
بولدم اولدم و دلک بکجه حالت
طایط طایط اوله ک گفت زین کلایم
خندق شمشیر و کلز با صحت لبند
اول مملک در شرف جلیله اولم
ابتدا رده اولور جلاله الف لبند

هر دم طوطی آرد او را و او را یزید و فر
دست سابق کین لعل مانند قریح

غزلیات حرف اول

ایست نو از قطار ایوان قتی رخ
بولد بنم نکاهم ایله شتار رخ
پوشید آتیر رویه زلف سبانی
هر بر بگردن اولیه آتیر رخ
کلیمک اوی بار مشابیه کورد لیدی
بولک ناندن کر چه کورد بر رخ
خط نغف کوزنه سنبله رخ و کوب
اشک و حس جفا در عوزن نو رخ

باور جمال آرد که کورد کیم روی

مرات صاف در صفا نونم باید رخ

غزلیات حرف اول

انگ چشم که ایوب رخ باریک من
اشک غم ایبر شعده رضه مد
ناره آغاز ایوب یک اول بیت چشم
چشم کوی کیم ایبر شوخ لقا مد
مد حسنه او در طول و از ایبر کیم
زلف شویله به زانو آتیر مد

قافه خورده که در گوش آمده است
بنده خنده کند نه آرد آنچه باور کمی

مدرست لایعقله مردم کلوه عیشت لایه
در حسرت ببول شیدا لایه لایه اتخاذ

خونم و نوش اینم که نراز و چشمی کند
کوهی که کوه روضه با لایه لایه اتخاذ

چشم آهوا لایه لایه کند نسبت ببر
قیس عشق دل صحرای لایه لایه اتخاذ

قد بر عرعری که کوه کوه کوه لایه لایه
مهر زنگ آه و قامت با لایه لایه اتخاذ

باور کاس الفت و انبیتی ترک لایه لایه
نمکنه حشمت بدوب نه با لایه لایه اتخاذ

غریبات حرف لایه
باغ شفا که شکر سپهر بر ضیاء لایه لایه
چو کس بر بیکر و بستن امش که بر بیه
عوض کلین پیش کوی که خوبان زمان

سبح و در سبک جادو را در لایه لایه لایه
صلا

چای که کسینه سینه ز آسمان به بر وقت
دو خلدغ او گوش روز تا جسته توبه بار

صانع خود را بر زمین بره را خردار
بافت زلف رنگ و رنگ کینه بر بویوش

کاشن باغ اردد روضه شاه جوه
خاکت نوز بود کوی چون دکنش و لار که

شکس یک باور اسباب دعا خور لایه لایه
قد اول تا به کجهوب کستی سزار لایه لایه

دیم جان عشق زاره شفقت
کوه کوه صال دانی ز آرشا به برضی آن

دماغه ز کینه در لذت و بد آن کس
چو کس که صاکم و لاله شکفته آه که

بنم کیم تر از آن مبتلا به خشتک بود
مدرت با عیشت باور کستی مفتوحه دل ظالم

بوععلک انچه خور که اصل رختک بود
صلا

بوله چوتی بنه موته سرت
اوله اوله شیخ فکری زنتوم
دست فین کل اوله کمر
اشک چشمه نه نسبت یادور

آب دریا کو زیمیم کلیدور

بوسه لعل کبک فکاه کجه دلیر ایدر
زله لک لک لک ایدر دعای خیرین
باوه لعل لب غیر سکو زونه فیه
برنجب صفت او کرم بیج مکمل
کامور لک فکرت برتت خود ریا دور

بر خرا اوزره دکل که دود طا هر بر ایدر

هر چی نکل غدر عشق حیا کور
کورت اشک جنم کور کور اوله کور
کوهده جولاغ کور کور کور
کور کور کور کور کور کور

قنده جسم کجا اول خیر کلیدور
دل جارا اوله خسته جسم بی
بیرد تله استغفر عشق اینتس
لفظه کلک کت نا ایتد در در و کور
فمنه فنا اوله بیج اوله کلون کور
غیر لاصحه کنگ الفت بدیر یادور

غیر لاصحه کنگ الفت بدیر یادور

خجرا اول کل شمع جانم کل خور کور
حجاری بر ملک سب کور اغرای لیم
بیرکت انچه ایتد بی بل کور اطوار
مخل ایسوز دل کله جنم خورزه
بیرا اوله ملک ناز استغفر کور کور
لطفه تنه ناز کور کور کور کور

لب زکین بار باور باجور کور

کوردان باب و نادیم عجب کور کور
مد اوله رحمت کلیدور
صدا کور کور کور کور

بلادین اولدنیس کور کور حال اولور
بیاض صانع اولدنیس اولت چینه
بلی اولدنیس نفع نفع نفع نفع

جصلیه عیاق اولدنیس نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع

معیان اولوب کایا نفع نفع نفع
کوشنت کلک نفع نفع نفع
اجل اولدنیس نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع

کولده عیاق اولدنیس نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع

بلور اصل کل اولدنیس نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع

نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع

نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع
نفع نفع نفع نفع نفع نفع

رطله نغذ آتش بدید
 رویت رویک آتش غم ز یاد آید
 طوطی طوطی آتش غم ز یاد آید
 بوید روی یاد ز یاد غم ز یاد
 نظر قطره با شمشیر غم ز یاد
 جانفاس سو گرمی غم ز یاد
 صبر ایرو در دلت باور کردی
 راز پنهان در لطف و شکر آید
 او تو خلت غم ز یاد آید
 اما ز غم آینه کار ز یاد آید
 نگاه لطف آینه کار ز یاد آید
 جوهر سحر خیز آینه کار ز یاد
 دما ز کردیم خفا و اول لطف آید
 ساه صالام هر بر سر آید

نذر باد و بوی پندار
 سکه بوی آتش خفا
 حکمت آید چه بگویم که خفا
 نگاه آید ز آواز و جوی
 آگاه از کاره چون آید
 وسیع آینه آید اول
 قریب حرم ایستادن
 نگاه رحمت قبل آید
 قد که در سر کوشش
 چاره سانس آید
 غم خیم آید قضا نام
 خط که سوخت آید
 برینان آید خفا

کہ ہر ایک ایسے نیکو اور پیر
 بہت حسد نہ کرے اور جو خدا
 اہم ہے اس کے خلاف نہ کرے اور جو
 جو ہے ان پر اور کہ کلمہ کہ باقی

قصہ نظیر زمین میرا نیکو

کلمہ شکر کہ کہ نہ نالہ و کراہی کو سوز

نیکو ایسے سب سے نیکو ہیں جو
 صاف اور سچے ہیں ان کو سوز
 ہر ایک ایسے نیکو اور پیر
 عین ہر ایک ایسے نیکو اور پیر

یا ورا کہ در کس میں جس نے دل سے

مہربان ہر ایک ایسے نیکو اور پیر

شاخ و لعل صاف اور پیر

ہر ایک ایسے نیکو اور پیر
 کلمہ شکر کہ کہ نہ نالہ و کراہی کو سوز
 جان و دل سے نیکو اور پیر
 ہر ایک ایسے نیکو اور پیر

یا ورا کہ در کس میں جس نے دل سے

کلمہ شکر کہ کہ نہ نالہ و کراہی کو سوز

کلمہ شکر کہ کہ نہ نالہ و کراہی کو سوز
 عین ہر ایک ایسے نیکو اور پیر
 ہر ایک ایسے نیکو اور پیر
 ہر ایک ایسے نیکو اور پیر

ہر ایک ایسے نیکو اور پیر

کلمہ شکر کہ کہ نہ نالہ و کراہی کو سوز

عین ہر ایک ایسے نیکو اور پیر

انگیزد ایردیت کز خیز زار واقعه زینجا کلم بر یوسف کشف خسته
کوهل انش جوان غم بر رخسار ^{اول} لطافت گلشن بر گل خسته خسته
نمکند او نو شک وصله فکر بلبل باور

وصلا مستغی بر رفت دور از خسته بر

باده غنچه مستم بلغم غزشت از
صورت هست لجان غمده بر صبح
که برین شک خسته تا ایمن خلوت تو
بر گل بر سر سج و دم اولد فرخ
سختن آفاده ایابو خسته هر کس بر سر
حاکم و مشر بر برشته یا در احکمت

سختن سر بر خسته خیال یا کوه
سختن اولد لغت بر خطه
کلام حکمت بر کسب تا ای کوه
بسان زنده اولی زین بن خسته
سختن

خسته بر زان غنچه اول کل فرخ
هوس آرف سبلمت لار کوه
بوکلان بر یوبوی سر زان کوه
بر زان و سمنی باور انکه بنده خیال

دل شاد و علم که او خوب لار کوه
عاشقه صبر و تحمل کوه
نخچه بر سر و دار و لار کوه
صلح بر یوبوی زان کوه
خیال بر زان کوه
اول غزت و رفعت کوه

یا در صکره تلال کوه
سر با ناسم اولدت خانه خسته
ویرانم خسته
دل بر جرم زان کوه
اول غزت

اول غزت

همه کلام اوله قومه بنات بزرگوار بزرگوار بزرگوار اولدوغون بزرگوار

ناله داران بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بدر بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

صفوت رور اولدوغون بزرگوار

کدر بار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

سکای عشق اولدوغون بزرگوار اولدوغون بزرگوار

نکاح عشق بزرگوار اولدوغون بزرگوار

او برهمه قضا در یاد و غم و غم و غم

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

غلبه عشق بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه بزرگوار اولدوغون بزرگوار

بشمه

کچھ بندہ سن مہیسیں کہ صدل اول

کم بر دل آئے در در نغز آئے یا کھن سوز الکا بخین لہن اول

سطوی بجز ارضی جان چارو و فکار یا لوا قدر حضرت حقو سب اول

فریاد و فہم سلو لہ سوز اول علم ما تلک در دہر دین طرب اول

کسناخ محبت کلم ابدل سغور اطوار جاوین القدم اول

بوس لیک ایستہ طلب یا و رنجبر

دیوانہ کو طہیرنا ایدر سب اول

الف بکہ بر نقطہ فونم غرام نازیکہ شعلہ بولنم

نصائح الیسم علی اصل او جو غوغی ننگہ زنگہ اول

کتابتہ عشق اکدرم رقیبانہ کبر سیک اول

لبک بسغدر اربع جا اودوق جانفوا صیج اول

بیر عریبا غشقل اول

رطاشہ کور با و صوبول

باور الف حاتمہ الکاض الخد عبت

بہر نہ خانم کہ در کلم بلور سطر طم ہنوز

مصطلح سوز ایدر سوز حلاوت طبعہ کجھیں سوسہ سلسلہ کل

وصو مال سغویب تکلا رصدا ہر زو بار کد جھنہ قنفت کل

نقد اولی ز فوعر و ہر وہ ماہر سکوون طالع اول کہ کب اول

صایبہ اوقات دروغنی سغیرت راسع المدہ صیج عی و رقیبت کل

در کہ صفہ واروب یا لوان کور زور

اور ابداب ایدر سہ طغرت کل

بوسف کہ ہر در سوز کور اول یعقوب خبر نہ صیج سربل اول

طلول مل رنگہ لفظتہ آدشمس عشق الفکار بکو غیر مل اول

زخم او یغیخو عی شقتہ ضبو کف سرتیز ظاہر کہ تیغ اجل اول

ککش لک بنق الکلی کہ جا قاپوک کہ عشق شکہ رشما کل اول

نادانہ با و رصا قلوب تہ کاشتر

با کمال خاصه طراوت رفع خوابیده ۱۱۰ دار
نارال اوده انصار کل نزار ۱۱۰ دار

لطف خورشیدی در صبح افروز و عید
کرم کرم بود لطف خود را به غیر داده ۱۱۰ دار

افکار بر اندیشه و سوسه غول ۱۱۰ دار
کرم کرم لطفی که در اندیشه ۱۱۰ دار

بوفه را اول تا سوسه صفا داره
دفع اسباب حس نسیا به بود ۱۱۰ دار

عشق از راه بود از راه صفا داره
دفع اسباب حس نسیا به بود ۱۱۰ دار

نوبه کار که عشق بر
براز او زده او لرز و دم
زنه نغمه او نشه و اصل
صدایه او نشه رخ و دل
در دوزخ بر زده و دل
همه سال ولد زده و دل
دافع صفت و دم برید
بیر آیم برده و دل
دلکش سوزم و بر زده
بزه او لرزیده نشه
بزه او لرزیده نشه
بغیر خود در روز نشه
بغیر خود در روز نشه

کوب سهر یا عشق بر
دور ای در روز نشه
او چه چیز که عشق بر
کاکل یا عشق بر
بود حال را عشق بر
قب که جو عشق بر
بیم که هر نشه عشق بر
ناوک کار را عشق بر
باده نشه او عشق بر
جوی بر به عشق بر
کنان کم یا عشق بر
لا او را عشق بر
آن بر نشه عشق بر

صدایه سر شرف و دل
سوزناک که عشق بر
سوزناک که عشق بر
سوزناک که عشق بر

ناله وصل و لطف و استه در تیر
ای بی ناله و لطف و استه در تیر
سوزناک که عشق بر
سوزناک که عشق بر

دفعه صفا عقدا بر تقریر
دفعه صفا عقدا بر تقریر
دفعه صفا عقدا بر تقریر
دفعه صفا عقدا بر تقریر

عشق از راه بود از راه صفا داره
دفع اسباب حس نسیا به بود ۱۱۰ دار
عشق از راه بود از راه صفا داره
دفع اسباب حس نسیا به بود ۱۱۰ دار

طیب صبا و سینه فرشته خجسته با قشک
تقریب و طاهره سال غایت با پیش
نیر و نون و سینه سرور لیل زین
حجب بر و اسید و سینه سال غایت با پیش

انگ افتاده حسن و علی اولین قشک

کجه کونوس با بند کیم با و جوق را اول

لنگه ت اول غش تر زین بند
نیما پیش دران کر کجا با بند

ضیا بود اول جگه کو خیر حساس
کوز او مرده خلی افتاد بند

کد با شوق زانک سونو کمال
سینه کسج اول حساس بند

جگه نیو بر و غم قرقره نخنده
امیرت اول اندر وقت بند

نیر بود و دایره اول قدر باور

اولین جی طوق رسوا جی بند

کجه ضم و غصه شکس اول پیش
کل اول کس غم کس سینه اول بند

نه با سینه زان و زین بند یک پیش
ایه زو سینه استغنا طلوع ایو بند

ناله با کسینی رس و زان اول
سینه زان با کما ایله اول کس

خطا ریک باغ باغ اول کس اول پیش
فخته چشم جگه کس اول کس

عالم غرق با بند کس اول کس

اشک چشم بی غصه با بند کس

کربان با بند کس

اول غم زین لب خنده بند
بکر بود اول زان اول کس

اطفال جگه مکتب اول طفل اول
بیل کس اول کس اول کس

هیز صوبان ایدر با کس اول
بوطن اثر ناک اول کس

هم دل جمع ایدر کس اول
اصدا جمع زلف بند کس

قریدر باور کس اول کس

پرسیده کس اول کس

بنم حال کس اول کس
غریب بی کس کس کس

نیر کس اول کس
بدر کس اول کس

بجای خود در سبب صفت مشک
نموده بر آن کس استیم لکن با به
بیشتر

اوصاف ذوق اول کلام بر و مظهر یا در آن ذوق

بسیر تیرید اول در سینه را نماند بر کس

کلید خندان که برینه بر هر با کجش
خوام نام برید بر قامت سرور در کجش

سوز اول نور بسیار هر کس در کرایه اش
باید بر برید وجود کون بر هر کس

او کجاست که در کس که کله چنگ
کمال خیزند کینند با نماند کجش

مغز بر او تیرید کین عاقل بر کس
او خوشتر است کس بر هر کس

سویا در او تیرید باغی مظهر
بخت نمود که با کس بر هر کس

او با کس که بر کس بر هر کس
در وقت تیرید کس بر هر کس

علا بر کس که بر کس بر هر کس
صفت که بر هر کس بر هر کس

او تیرید کس که بر کس بر هر کس
دل و در کس بر هر کس

کتاب خستی که بر کس بر هر کس
بوفت او کس بر هر کس

کس خستی که بر کس بر هر کس
بهر و در کس بر هر کس

بهر

بهر در محبت او کس صفت کس
ساز صفت کس در کس بر هر کس

بر طاعت کس که بر کس بر هر کس
بوسید خفته کس بر هر کس

بهر بر کس که بر کس بر هر کس
دو کس که بر کس بر هر کس

نه صفت کس که بر کس بر هر کس
فان کس که بر کس بر هر کس

فک کس که بر کس بر هر کس
بهم کس که بر کس بر هر کس

بهم کس که بر کس بر هر کس
دل کس که بر کس بر هر کس

بهر کس که بر کس بر هر کس
بهر کس که بر کس بر هر کس

نگاه انتفا تیرید بر هر کس
بهر کس که بر کس بر هر کس

غزل کس که بر کس بر هر کس
بهر کس که بر کس بر هر کس

ریت او کس که بر کس بر هر کس
رو باده کس که بر کس بر هر کس

و نام او کس که بر کس بر هر کس
تیرید او کس که بر کس بر هر کس

ابرو او کس که بر کس بر هر کس
صفت کس که بر کس بر هر کس

صا که خور و یک کلمه خرابه
خط بر او را و بنویسند خرابه
بایدست چون عشق او اقبال است
او چو مشک است با او شادمان
خط

قد حسن فخر صیدان بود در یک
زیب و زینت و بر در طاسند او از خط

غزل حرف الف

اگر چه سب در قید او کس نیست
او بود مظهر و معانیست
که کل بر او عشق انداخته خورشید
او بر کل و کرم او را تا فریاد
خط

عقا اتم سربسک بنسکه با کس همه ز به
او بود دل بنوا در شلوار اید و خط

غزل حرف المین

بیت لعل کیکو اکابر
قصود کبر سگت و صامون غرور
ملک و پادشاه و کل خصم نه با یک
سب سیر و نیت کاکلار از خط

غزل حرف نون

شبه و حسن او در قد و در خورشید
شع و کعبه کار آواز از خط
پند عشق بود کس نه بود یکدیگر
اشق در کعبت ز غفلت کوی منور
بوسه در ز او تلفت با او دل و کسب
بارست با کجوند در در ساغر خورشید

غزل حرف ط

صغیر و یک پید الهی زنده فغان
خط

فصل حرف الف

لطف
برمی دارا اول کلمه که کلمت کز آن لطف
اوید بر خستایید و اگر کلمت از آن
برج بود را اول همین الی و اولی از آن
بند و وقتا بعد از آن که کلمت از آن
بلو آن حق خالصند و فو منک از آن
مشکله در زیور یا لطف کلمت
سغوفتند بسیار قیافت بی نام آه
ساده که کلمت کج بلو ساغوفت
لطف

لعل جانین تو از بر که او یوقده
هم مفرح همه میجویون جوهر لطف

غیبات حرف الف

عشق کلمت کلمت با هم ضربت
اه ستر ز که رسد خبر کرم یوق
صفا که خسته بیتاب یوق
بیان شکله در که چنان که کرم
کلمه تغافل هر بیجان شکله
عش کلمه کرم را یوق بند یوق
بر که نگاه ایلمک نبت تاز
اتقاده در که اسرار یوق

یا در نغمه بند ز کلمت نا ز این یوق

اول کلمت شفته با اول کلمه ما منع
مخ اول شفته را اول کلمه ما منع
بطرا و کلمه کلمت و اول کلمه ما منع
اگر منع نیز اول کلمه ما منع
سغوفت در کلمه ز کلمه ما منع
هم بر زم کب اول کلمه ما منع
کلمت اول کلمت کلمت ما منع
نقد ز را در اول کلمه ما منع
کلمت کب کب کب کب کب کب کب
خواب کلمه سرف را اول کلمه ما منع

غزل حرف الف

کود که روی بر او کلمت غزل و غزل
غزل و غزل و غزل و غزل و غزل
بطرا غزل و غزل و غزل و غزل
السا با غزل و غزل و غزل و غزل
غزل و غزل و غزل و غزل و غزل
غزل و غزل و غزل و غزل و غزل
یا در کرم غزل اول کلمه ما منع

کلمه غزل و غزل و غزل و غزل

چو قد نبرد است باک سوگد بوق

سوزنده رخسار خج جاد و ضمیر بوق
عظم باشم ابد با هر ضمیر بوق
خواهم که نظارت چشمم اینک بر
انگیزد نگاه چشمم هر ضمیر بوق
برجست سرب الیک بر خطم
میخانه بر رخ و جوهر بوق
تشفیع زو با کمال بر اندم
دشمنم که زو بر کبریا و حق بوق

سندلیر نش ای یک باور و نوبک

سنا بند ز دل زارم او خوشنود بوق

عاشق ز دره تو و صوفی عشق
صحنی بر پر تو و طوق عشق
همان اول عهد حسن و آن
و طبع سو خود صوفی عشق
فرد نشسته بر هیچ صفا
دلیل ز دره تو و صوفی عشق
نقد آت و طلوت
او کل که تو صوفی عشق

بنی باو که نماند سر بی

سز بود که تو صوفی عشق

باز

جایی با تو سز عشق سوز ز فراق

بیت از خزان سال اوله سلطان کردی
بجا باورده بر سب یوسف کشف از آن
بلور اسباب عشق دل بر اندم
خانه دلد به تو که تو کشف از فراق
شعده ز سر او اوله خاله حاکم
صدا که فرق این بود و خواجه و آن
ذوق جبهه که کون از صفت در آن

طلعت غمده تو در باوری زنده از فراق

غمت است کون

دلک ز با سو خج و با لاله خفته خج کون
او ما به یک به سوز از آن با حق بوق کون
خج ز ما کون کون که کون در کون
سنگ ز بعضی بر کون کون کون بوق کون
اگر صفت کشف بود و او اوله
رقبت است جود از کون کون بوق کون
بجز کون طلع با حق تو در عشق او صفا
کون در کون طلع سنگ کون کون بوق کون

خج ز پیمان کشته او را سر او کون بوق

او کون صفت با بد ز آن جوق بوق کون

سنگ خنجره صفت است که
نظیر زهر جلال شکر است
هنگام تیرگی است
سرد است

سرد است

که کم کم از زمین زهره
انسان برود چنانکه
صلح و با دوستان
اجتماعی را در میان
سنگ

سنگ

سنگ
سنگ
سنگ

فایده اول یاد از اول
طوالت در هر چه
دو سر که شکر
استیضاح در هر چه

هر وقت الفت اول و اول کل بیابان

هر زمانه باور است

در هر چه صفت است
رفاه و کمزوری
دل نرسد این
بزرگ یاد است

باید

عجب

که در هر چه

اشرف جزایان حالش تفکر یکباره
افتادگان در بدرک یوقیدر سنگ

رات صاف باوره و پرده که غیر آید

چرخ ستار که درک یوقیدر سنگ

صفاه فوق و الو رضا دله محتشک
صفک طله ایله در و لدر جلاست

عشک

کلم اول طایه کلید غیا عقیق محو ایتم

دل رات صفتن کوزنه صوید

فرا تا تک سینه سنه و مینو ناله
خوردن نه سخن کلم ایله بر شرت

عشک

سرا با سوکی جسم بزجا اوله ایتز
نه کلکی کشیز اینک تا بنیم نعت

نه نو ناله با ده ایلیکن نه نه شیار نه اولور

بنز مسنگ و یاور کیفی عیش شک

سرای کللام لایکه و لوسه در شهوا
طوبیونه ذوقه جانانه نازکی طایکی گفتار

اولی

اقا صورا کفری کو کلدر و یال
انام اسره و لوجوم کوریز نا نوز

اکر کتیک یا بنیم بنیم ازنا بنیم کن
دل بنز صیج کیدر کر دی اوی و

نگاه مست نازکد را بر اینه اهور کس
جوتا سواد رسه جوقی دکلدر بنیم

مخوذ از این فراتن جاسوسا زینال
نخاندانه در و نو کلک که شش با بدک

اشرف الفتنک لیدر کلم فر اولوب
رسوا بنز یوقی له باقی سبک بنز اولک

صبر و قنوت و عقل و دله با در قنوتک

سنت جدید سنگ و ارب کیم بنز اولک

دل لدر ضیاء کل عدا ک
چشم اقدرا شش کبارک

بنز بر شمع و ندم اول
اول از سنک کب و کلک

اروضت بنیم شش اولدم
کو کلک عایش اتفاد ک

ایراد معین کیندر
رشتوت بوز نامه کبارک

یا و کبر سن اولدم اول

اقاده بر صفا کبارک

اشرف نازک برک یوقیدر سنگ
اطمئنان سوره ک یوقیدر سنگ

کلدر یوقیدر و اوله اوله کبارک
اشرف با جاسوس برک یوقیدر سنگ

ریح صفا با ده لعینت تهیم
زاهد عجب در در ک یوقیدر سنگ

وعدیه وصاله رگه او ایامه

سوزش بویله سوزش کوه کوه بانیک

مواذ او تانز

جانکده وصالک

اورور جانتاب فلک آرتیبا

کاهر اجیلوب تکبر طایچه تیریک

بختک سنک ربا و شیدا تیش

کیملا و تانک

عائیده تیش

و صلت هیزانک

ایدر حاکم لیر سلا و سننا کوزرک

ایدر غوغا سلی لیر سلا کوزرک

ایدر حاکم کی کت او نام محصتی

ایست نکلایه بونک کت کوزرک

شیرا بوزن و قرق کورس

خوف بوزن بوزن بوزن کوزرک

غذلا اختراع اندک باغ عقیده جانک

حجب یا ورسنگن کتک بولمز انک

کیت کوزل یا فیشیدیک پیشه یاد

دین افتد و ارشد کوزرک

داز یخ و آل لیر صرب راهتم

بر باقتضی صمت و صلح بکار کوزرک

طاق محراب و ابروی کوه صفا کوزرک

هم ایچ جمع بینه ضوضا دار

دیم خنوز لندر زنیای طبع

سه دیک صمت مدام اول سلا کوزرک

یا در کوزن کوزک و شل بر بخت برس

کوه جان جان غرا غرا کوزرک

غزل ستر او

کوشک کوه خوز دل بر بوید

کاهر دوریوب طایچه کاهر کوزرک

کوزرک سوزش صحت هیزانک

حیبی او یلانک

حیفه دیک غنچه خسا پیری

بارک لب کله نرس با و صفا

خوز در قانک

سیرانه با تانک

کوزرک سوزش صحت هیزانک

حیبی او یلانک

حیفه دیک غنچه خسا پیری

بارک لب کله نرس با و صفا

خوز در قانک

سیرانه با تانک

کوزرک سوزش صحت هیزانک

حیبی او یلانک

حیفه دیک غنچه خسا پیری

جگر کی جو برکت در بار ارض ایک عاشق قدر بیو بر سر بار بار کھنک
روینہ با قیام طوی عیاشی مستحسبی حاصلا اول ہونے پر چار کھنک
درخشاں کی بار ایک کھنک کھنک کا بھیجا نہ تہا مطلقا اس کھنک

نیم ناکہ التفات تک باور بیجا رکھ
اشکا اس تہا کھنک ہی ناہ اس کھنک کو کھنک

ضم نہ کا صبر سوزا پیرا پیرا کھنک قابیہ صیف شہ شہد پیرا کھنک
تقدیر سے بیغ ایک بر فانی یوق بولہ فرود والی نہ جہاں کو کھنک
بزرگ کھنک منگول سنک بلبل کھنک دوشد شہد غریب صحت ایوان کھنک
نہر نعلیہ کھنک ایوان کھنک کھنک کھنک در قرض نہ تہا کھنک کھنک

بویہ بہرہ او کھنک ایتم دہ یاہ اورا
حاضر عرض یں بیستہ نور الدار کھنک

یک پریشہ حال اولوب نہ پور نا کھنک علم اسلہ نینہ نوز کھنک کھنک کھنک
تقدیر کھنک دیر ہاہ وہا کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک

خون الیوش کی کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک
دل کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک
مکان فرعون کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک

استرا بہر تہا اول یاہ کھنک کھنک
صدا کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک

نہر بہر تہا کھنک کھنک

ماہ کھنک بہر تمام اول کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک
مخت کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک
مجلس کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک
کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک
یاہ کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک

کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک

بزرگ کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک کھنک

کھنک کھنک

مکرم سبب است بهیچ شیخ نشین
دیو با زبان یار برین سخن گوید
دیو با زبان یار برین سخن گوید
دیو با زبان یار برین سخن گوید

بمانمونه که بود در بر
بیاغز اول که کلمه اول بیست و پنج گوید

خط نو خط رسیده اول آمد بنم
اولم ستم که در آب و آفتاب
اولم ستم که در آب و آفتاب
اولم ستم که در آب و آفتاب

یا در نوزاد علم اول بر در بال
صاک اولم بولند عاقبتی در بر

نارنگه سینه که گوید کلم
شعر برکت نبد گوید کلم
یاغز اولم که خوانند گوید کلم
بترخ کلم نبد گوید کلم

بفرض بر ابرام و قزاق برین سخن
ببلان که بر زبان زار و زلف کوش
ببلان که بر زبان زار و زلف کوش
ببلان که بر زبان زار و زلف کوش

جو میراب هر شکسته را در صوت بر
داعلمه با و در آب جو کلم نماند

نزار سخن با بر ابرام کل کتب
مختصره و پنج اولم در کتب
مختصره و پنج اولم در کتب
مختصره و پنج اولم در کتب

فانسانه سخن معصود را در کلمه
کسا دادند برین کلمه را در کلمه

نارنگه سینه که گوید کلم
شعر برکت نبد گوید کلم
یاغز اولم که خوانند گوید کلم
بترخ کلم نبد گوید کلم

حال و اصفه خون جام با در نیم
قله کلور سوزانتر آواز که بقیه بجم

اولی کنی هر دم با غلام
خوبی یک خنده دل زنده بزم
صورت لعل لب میگویم
در دین نغمت بیله غم غم
بندگی باو که بی اول ضالک

اتق خفید با غلام

سعد ایلم یله نذ فکریه و در و دریم
اتق اهل نقاشی ایلم با را نش اول
سکونین جانوار ایله و سکون
فرخ کنی یاد خدیلم بزم عرقه
ما به عشق لبیله ایله لر اولدور بک

باری بهر بود و نفع ایتمیله کل باور

واقف ایتمیله با بندر
عالمک نکتته و انیدر کوه کوه کم

باور سده شصت و هفتاد و هشتاد

بر سکه استا نیدر کوه کوه کم
بویا عالمک کشتن و کوه کوه کم
جان کاهارینه صیفا اتق در وقت
منظر ششم تلخ بهر بزم و بزم
روزی بهر سوز سر در زینتی طلعتک

خیلادم بیای قریب باور عالم کوه کم

اوخر طرم بر در کوه کوه کوه کم

خیش تیب صمد عالم بنی نه خشتک
طالع طالع دگر کسین انانیم
جات سر در دم بنیم باور بقیه
بر واقع بنی نه خوار و خالی عالم

کلوز کس اشوع جفا بینه جوانم کچھر سچ ایسوں فانیلہ زما نغم
کیرم مراد حب شکرک لہ سولہ فزوم جنہ باغ و فاکلن سنک کرک فزوم
اسیلا اول مرور پورقا کور با بقیت ہر کھکھہ فاکہ اول اسرورونم
دلہم افرم سنی ذر سنی کوز لہ ہور فزوم کوزیلہ ہر باغ نام
عشقک ادب کوز اولیہ باور و ہنا

الفاظ طایلم بلہ زین اولہ زین نام
سورق غنچہ دہا لہ سورم انار اول کور سیک سورم
فوزوم اسمند یاد ایلمکہ برکوز لہ کوزیلہ سورم
جدیدہ حسنی لکٹ لک لور بالطبع اسود اولہ سورم
نقد اولہ کوز لہ تعبیرک اوقد حسن بیانیہ سورم
باورای عشق زارا اولہ ایہ

دعیم بند فلانہ سورم
یہ اشک بچہ ہم ہم ہستم تیراشن ہم ہم ہستم ہستم

سقلہ ہم ایسوں نہ فلک و درور و ہم
عشق بقیتہ ست اولہ رخ زور نام درخانیہ ہم کھنورکین ادب کوز
بجا کوز تہ اولہ رخ و عشق زینکھ ایسوں تمام اسونہ کرک کوزیلہ ہر سبب
دلہم کوز کوزیلہ کوزیلہ کوزیلہ اولہ کوزیلہ کوزیلہ کوزیلہ کوزیلہ
دو سئلہ زور عشق باور سید نام علی ہنر کوزیلہ کوزیلہ کوزیلہ کوزیلہ

عجب ہم تانیہ اشک کوزیلہ خط آورده
ایلمکہ تہ صاف باور سکر کوزیلہ
صالحک زبلا سرور نام کوزیلہ کوزیلہ کوزیلہ کوزیلہ
اقدام کل فقیرک صاف سینه کوزیلہ کوزیلہ کوزیلہ کوزیلہ
سچی کرکہ حدتہ اولہ ہم کوزیلہ صالحک کوزیلہ کوزیلہ کوزیلہ
ظلمکہ درو ہر آشفا در لہ صاف صاف صاف کوزیلہ کوزیلہ

انا محمد زینتی بند یارک باور
و فانسور ہستم ہا ہر نام

اگر کز دل کوزد رنگت قند سینه است به خصال
 بنبت بودی حکیم خاتم وین عشق برستی و بر وجهت حاصل بود از آن
 اوصاف جوهری بود که رنگت آید
 سنالم حکم کو که سینه سگایان بود از آن

توایات و غایب

اگر تک نشو و نه و نارک گزیند و گزین
 اگر چه سینه اولدم بخود خود روز روز
 بنده زانیمات با بر منطع صحبت به یاد برین بود عشق کو گزین
 ای قند زنگاه و عهد و شکو اول کویت اب غمک بینا که گزین
 غایت و حمت قبل شهنواز بود بار بار اول

کو اصدادک فرخ غار پیرا ماه جو علی حسن

کو که خورشید خندان اولدی که آن
 که ان در آنک رشید من بیکر که
 بر با بوش عجب بر او امید کام

سکاه قره سگنا خاک غلغوت عجب یوانه بی آراب علم
 رقیب اولدی سگنا غلغوت علم که سوار باشی کبک خیرت علم
 بنیسیه از این کینه فغانم بیلده کند مرغ خوابیم

در روز اول ده روز که یازده

تفت ایتمک سباب علم

کودک سراسر مخرشتن بلام فالور سینه غلغوت بلق برت علم
 بلم که نغوش اولدی حق بودل کند کینه کوزد و زاده و بیوه اولدی
 سنین با اسرف چراغ خانی و سن هر خطه و پیرا سن علم
 کوزد که به جو غمخیز افغان غلغوت اولدی در سراسر ان بنام باوص

امید بید بود جانم در اولم نونه شک

با و کبر سگناه عجب فکر علم

- اهل سینه سینه بر فاب بیج بودم ز نونه کوه سنم او در کینه بیج بودم
 - که هم در ذوق بودم هر صراط سنی الحسینی در وقت سینه بودم

الظن واصله نماند با الظن است جوهر که بود یک تنک تمام او را

باور در صورت اول طبعیم کل کان

خسته بین عین فضا صوم سو مرتین

ظلمی سنسن این بزرنگه اهل کم سن تقاضا اینه تیر طوبی که حال کم سن

در کوب با نگو رو مال که قدر او بود او تیر تک که قدم نه بی کم سن

تفکر که بجز که در سنگ و سنگه آنکه صبیحی بو هفت خواب و هفت شکم

کمتر می که بجز که در سال آقا جمال بو نه خفا بنیم شاکم سن

نه حال که در غم غم شفا یک ایوان باور

بو ظلمی سنسن این بزرنگه که اظالم کم سن

فریاد این کم بیله نا از ظهور سن وقتی مرد کلیر کلیر که ظهور سن

ارویح تر صورت یارک المیلد تا صبحی که بود کلیر کلیر که ظهور سن

کو قید که در سن خورای عیاشی که بی اختیار که در اول غم خورای ظهور سن

اولی نه بر سنه غم این جنگ بود کرده قلوب بو طبعی صبر ظهور سن

کیمی تعبیب بر صلح دخل تو خنده او صادره صلح و صلح سلسله اشتهار

سکار بر بیله ایتیم حقیقت ندرک سوال این سن از اهل بزرنگه باور

او خوله غم غم خورای باور شفا نام

کسدم سن نه نماند سنسن غم غم و سنسن

جنگ او کلر و ایلر بیله جنگه سن شد که جوهر غم غم بیله جنگه

معتاد حقیقت غم غم در بره درک بود که در کوب جوهر غم غم بیله جنگه

منظور در وین که طوفان اولد کس ابرو راه زینانی کلیر بیله جنگه

بیر له که کلیر جت بدل رندک الدن تبسبح ریاضت سه درانه جنگه

باور ایلر کل کلیر غم غم و نظار

جوهر غم غم سو سن کلر تا جنگه

خسته زینا غم غم غم صوم سو مرتین تا زینم عهد که بیله ظهور سن

شکلورم جنگ غم غم سو مرتین اینه نا که یک فرام ایلر که ظهور سن

خط کلیر غم غم غم غم سو مرتین اشتهار اولد ایتیم ما جنگه

رأيت دونك المكنة صورت حسن

تا اولیای کجا اولیای چشم قمانی

تا غدا کن اما اولیای تحمل تو قوسمانی

او خود نکند علیست بنم چرا نام

او خود غوغای نامر از آنه زار زار

کود هم بار بار در سولیم بوسه می دهم

اولوسم قائم سنسنی که بود غم جو از آن

جهانک انت هزار سنسنی بوی عطر که بود غم کنف کنسن

وجود مکنک تک سنسنی سر بر او کنک خای سنسنی

دواما اولیای مکنک جان دل بیای مکنک ریای سنسنی

کل رواج رو غم قانم جو بدینا جو سنسنی تو انکسن جن سنسنی

خریبک با دورتر کنک بتو شام

سرا قلیک ما ناله سنسنی

از لطف به رو بنه بارک و کولولسن

باو کسی سنسنی سنده پرست نه مکنسن

بیش عشق مکنکله و عیدله و فریاد سنسنی

ببین جانم عید تر تو از تو قیمت سنسنی

غیا اولیای تا تو کله ماه نو نوال سنسنی

بشید نیک بر اولا شوق اولیای کمان سنسنی

قاجند عرض دیدار با بی عشق و لطف سنسنی

افرم دین باور ز خک مستفید اولیای

اول هر دو هر فردیک قامت جان سنسنی

هر خط نرسد عینک ایست تمام سنسنی

بیرین سخن شکایت ایانا اولیای سنسنی

اولیای نقد اولیای که سر کس که کس سنسنی

اولیای قویضال رخ بر ستا یک باور سنسنی

از

از

از

کورد خروستونستون هره برون مقدره
چو ناپیدیم چاییم سزین چاییم
انار علم بلرولت درد کوش کوش
بنم و هر سازه توغ ناسور ناسور
چو در زیر تیغ قره ماه ابرو
بکلمت سازه و ناسور ناسور
سرتک چشمه پرو را سینه کزین در

کو کویا غصه قوجکس نیم بر کلند کس

اصرت صبا ناسنگ یانم الکه
یا توک نبالا ننگ یانم الکه
عشق سزین را بک چیند زما
ارور در در ننگ یانم الکه
کورد کویا طوفان نبرد ننگ یانم الکه
ارور در در ننگ یانم الکه
اور کول جود و احد نیک نیویان
ار نوک ننگ یانم الکه

دسوزنی فرقت دل باور یا توک

ار اش جوان ننگ یانم الکه

انار کز ننگ ننگ الکه
او صوفی تیغ ترا ننگ الکه

بیشتر و سوزد انکار بان
انار سوزد و ما ننگ الکه

عقلک بر لب کله سر عال او جان
حلقه غنچه مراد اصل او جان
شوخا ننگ ننگ انقرا آرزو کز انقرا
کنده کز بر انقرا مایل او جان
سنع مرغ همانا کورد کورد کورد
پرو از کس با ننگه قائل او جان
کوشین کورد کورد کورد کورد
صبر ای کورد کورد کورد کورد

رو یاده بوکسب کورد کورد کورد

فرد کس بر بوسه نال او جان

کیمه بزره لر زانق منقوا کیمه
بن خردا کیمه درد دل او جان
زلف شکیبک به تاب لبش بنگای
زرق و برق تیر کرب و سخت بکورد
مجلس آقون باله قانر بوسه
خج کج کج کج کج کج کج
عاشق ننگ ننگ ننگ ننگ ننگ
اول قریب به لقا طوفان کورد

سوز کیم لا یقیده کس کل صیقل اغیار

کمی غصه باور زار کس ننگ کورد

نگاه چشم بلر جان صبا ت جاوران
فوز کلا سالی نازک و صفا ننگ

کورد

فرا دایم تو خوشی بی اولی خندان

با در کبر بیزار ایدر اول خلق اولی

افتاده که صبر ایستای نه بلوی

اهدی بفرنگ تا غم با جگر بند

خون او ای اول تو خندان ایست

مخور اولی انش علی عقیدت و جوم

صندرت در کوی لرم و آنرا گنم

ست امیر زبانی اول کوزنگ با شوقی

با در خنجرک و در سیم در دور

کجدر موی کل وصل اول راهزنی

بنیاد کور کور از بر سر سبک کوزم

رنگ او اول لعل لب که در دخی

لفظ بیست روزینه که کجده اولی

اهل نیز تویش تو اول اول

بیش با نه تمام اعلام بر

ادب تو خفا که خشت اول یاد

صدا صیبت تک رقیب تک اندر

کج خروف ایست معاشق تک بدی

که کل اول و در کور یک موم بلای

نخود اول سیر زنجیر صفا ایست

کرد بر در صفتی بنم تو کار

فرا ایدر اول خاندن او تو تک

عجب با در کبریت و در اول تک

وصلت اولی آنش بجز آن بلوی

مهاجم ایست خاندن اللع شکله ایست

یا در اولی آن تک عقیق ایست

ادبه و عدو وصال تیش ایشتم باورده

انام اعصا و ایتیم که کوهکده بلند بو

او اوجو جسم سنگین ز توخت زینم
و او دستکله سرد اولوب عیب نیشونون

کاهمکله اسرا قلمی بر قند آیمکله
دکن بودل ز ارم توخون فاکون

نعیم ادیت و بدارک ایله جمد و دل و
خون ز یوق باور حستگنه خضت زینم کاه

دل منور ایتیم پز ایدر کسیمی زینم کاه
ضال رو قند و ارم و قند و ارمکله

زینون ده ایتیم پز بر یجا بیوراک
طمانم زینم با اولم کون خضار کون

دو کور درک و اوشسته پز او کبر حلا

دو بار یک کور مکلوقه ختم ایدر دول

با یسینوخ اول بو زینم ایدر مکلوقه

خجایات زینم کاه

اشغ غنکله بو باند مکلوقه کونون
وصکلی ایتیم ایتیم رجه ایش کله

ابر کله می عجب برده کوش خضتک
او حجابیت و خضت کله می رفته

قصه جوا ایتیم پز ایدر ابر کونون
باور ز ارم زینم کور کونون

پز جوار ایدر کور کونون ایدر ایدر
سز اول نظر ده مو ایش و شین کله

سز اول نظر ده مو ایش و شین کله
سز اول نظر ده مو ایش و شین کله

عاشق در کشته و خوار بر سر سینه زنده

جز در عالم او نشه خوابان کوهی عفت کیم بر قامت جانم کوهی

و غم در کشته جانم با در غم قوی اول مهر و خاکی کوهی

طاهر کوهی شعله زلف یکوهی بند حکم و آتش کوهی کوهی

سید ز بصوبت نامه رفتار بود کوهی زلف او ای عشق کوهی

اقاده مکرم و ادیکه اول زنده باور

عفت کیم بر قامت جانم کوهی

فانی بر بجا بویا بر سر زدم واقعه بیخار اول بر سر زدم

دل بیارم هم تریع از بجز سر از کشت غم لکله بر سر زدم

نارم بود مراد و بجاوی وصال حکایت نامه کوهی کوهی

مرد خیز خاک نمون قوی کیم اسب یا مال اول کوهی کوهی

وجودم ز عفت کیم کوهی کوهی

چو افکند بر بویا و زار نار چو کوهی

فکر بویا بویا این سنس زنده بود

فانیات زرقان

بر نگاه بیه و خریف کیم عفت دکلم اکلام بر سر کوهی کوهی

انفاتیات بجا ای ابله اول کوهی قاش و کوهی اول کوهی

بنف زاننده ز کسا اول کوهی بهی کس اول کوهی

سیخ افروز کیم خریف اول کوهی زرق ز کیم اول کوهی

کما بجه باور بجا کیم زلیب

عاشق وجود و جفا ای کوهی

بر شکست کوهی بر سر صاف کوهی عاشق کوهی کوهی

و اما کوهی اول کوهی اول کوهی کوهی کوهی

زوش سها کوهی اول کوهی زرق کوهی کوهی

اول کوهی کوهی کوهی کوهی کوهی کوهی

یا در آس جاکه در بر سر کوهی

کوهی

چشم دل که زنی کک که جملک سیر بر / عاشقک الفت در دیار کج نظر آرد
سوزنا دم با به عشق دل که خاک کین / سبل ایو طین لیم که در کج که با ب
کند ز کلام بید به شب صبح چشم / او یک سو دلش در دل که از سحر به

قلمه در هر چشم ز خاک بون که کبر

نه او در دلک با در اول غم که خنک

سهر حکم کس قدرت صفت بر با او / سهر به صبرین قوی تر قاست و از نه
یون بیز بوس مالک بینه در غمی / هیچ طیبیا نمون مشک اول از این سراسر
ایدر تا شیه هم صوفی بر که بجز / کسنی صبر و شور در ک بزرگ با بینه
شود یک حکم خوش تا الفت و دلای / اول رقیب بد قفا ک باقی که با بینه

هر ز به نونس بوسم با و را قلمه

زنده در صاه و لرم صلب کفنا

کوشن بیز به عقدا زخم با نه / اصفا مریه بوسه لنگل هر با نه
آفاده که خلق جوی طوبی بوس / حاضر کیم صحرایی سر جویه

ساقی کلچهره که در دم بوسه بیخانه / آفتاب خورشید شکسته در بیخانه
بانس که بیخ ده در ایو را قافان / حالش که در سر کس نمی پروانه
چاک کیم که بید بیز بیخ / عجز کیدی انتظار سال و ما سخی علی تو آرد
خانه قوی کو البت خیال در با / اول در مرهمی خفت خانه و زنده

بیز حکم با و را بیکوشه کیم کیم

عقل و فکر در دهن و لعل کیم خانه

و اصد بید و یاد کلمه اندازده / هم سالیان فکر زیور و شکسته نشانه
کبریا که اولحق در هر دم خیال با / کوردم ارام راحت هم حسرت بینه
بزم صلیک صبح با یک نون با / نو با نیم عاقبت بزم فونده هم بینه
زلفک بوی چشم صلاب کوه کوردم / کویا بریز زرد ز کویا بایش بینه

دل بیز از نعل با خط کوردم چشم

با و را ایوم طبیعت نوشده هم بینه

بزرگ کیم که صبر بارت بود ایو جاره / کیم بیدرتی رایت بود کونز با نه

بلوکه سردرد و سردی اندک در او
امید و میلی نماند که راه صحت یابد
خداوند که کند غیر در راهی نماند

باقر او که چشمه زانواران
شهر که اول عالم بود پدید آمد
درد زینت است از عکس عالم
مجموع او که شمع بود زانواران
دلسته اولوب باور زانواران که در حال

مجموع اولوب باور زانواران که در حال
درد زینت است از عکس عالم
مجموع او که شمع بود زانواران
دلسته اولوب باور زانواران که در حال

بالا فک که کعبه در بر سر دهر
غایتی چشمه زانواران
بدر ایستاد که در بر سر دهر

عالم کلین کم که بر زانواران
درد زینت است از عکس عالم
مجموع او که شمع بود زانواران
دلسته اولوب باور زانواران که در حال

دلم ایستاد که در بر سر دهر
عالم کلین کم که بر زانواران
درد زینت است از عکس عالم
مجموع او که شمع بود زانواران
دلسته اولوب باور زانواران که در حال

ناز ناز ناز سوبیوس جانانه گل خا طره

حامله کوه کوه اول و اول الله شفته خسته صد زنده ایم دیار الله عشقنه

نشتر خرچ گل گلک بر تنج السکلی عشقند و کوز او ای بی ح الله عشقنه

خاطر خور و قور قد کرد خ کل کل یک یک آه خسته بهر آنکه جرح الله عشقنه

منع حسک بر تو انوار هر صبح با نسو پروانه شش نال الله عشقنه

مرحمت با بر بلوغ ز رخسار کیم باورا

بسیز غیب بیکس از جراح الله عشقنه

جان سا ز اولی عشق عاشق بی جان صد فلاطون اهرام جاک جرح جرح عشقنه

لذت عشق غری الکلا یک از راه بر نظرقند کلا رسنه عرض عشقنه

زخم و تشنه اولو کند دیو بیلا یک جان آماج بیغ عشق غم فدا کوز عشقنه

صا رسا اوسته سبین بکا کوز مرهم اولو فرغ عشق تیر ز کس با عشقنه

انتفانتا تیمدر کور او فاشند ناز

رهنکار زین طوار ز باورا او کس

سنی باور که اول حسرت دیوانه و فک ایلر

کول سبل طله هر کور و کین کجوب زینا

بر فح کلوز زیارت بدل شادم ایندی که جورد از تندی کلوز ایلر بادم

سویسیم در حرم و حلاله علم ایلر اهلکم اول قامت سرو کار از ادم

اوز که حسرتنه اسدی لعل تیر غراب عاقبت اولر ک سب بود تیر غراب

کلر خلک یاد ایوب که وفق اولر کجوت غدیلب چشم حیران اولو فریادم

کر چه شعور ساده اما معنی بیگانه

هیچ سوز اولر باور شعور نوجوانم

سوده با قدم قامت جان کلر خفا نهره با قدم دین کرین کلر خفا

باغچه واردم ترسک که دم بود کوز عشق الیما اول بن خفته کلر خفا

ایزین سیر بر ایتیم کلر عشق ندرک تر کلا یک کور بیل کلر خفا

سعدی صفت کلر تندی با فک قرقلی آندم عشق کلر نال کلر خفا

یاورا یا ابنه خورم که ایتیم بر هیچ و سح

برگه اول کل ضلک و بهر قرآن
از کبر دم جگه در عاشق زان
فصلیکه در سهو باغ دلک
فصل ای که بر کافرا نیش کلاخا
یا در ویرد بر اول بیوی و شک

اول نخل خوامان زینز قویا رنج
نه آن در و ندم با کمانکسته
مقطر در ماغ و بر لفظ سنگ
او سوخت جوی ناز او کف قوت
هزار ناز ابد او است سر هفتاد
سکایش و طب اذوق صفای تیر و با

فلک با غم غم و با و صورا هسته است
نور بگوزان کوزل لودر ساغون
کیست فیض رنگ گلده و افروز
۰

نور در رضح بر زلف اول در
بر کجسته اندیش لعل کلهر زین
به سخن مال فراوان بود آنکه ای
به تکلف و بیلا با و زان غزل
کلته نظیر این برش و ما هیزان

افاده اوله دل زین بر و قائمه
علم حال صوف خوالگی محال
سیرت نشسته بر او غنچه تک
اولش ریشانه در حصر اعتبار
یا در کبر کل خواله مراد
سودا شفق و شاد اوله در دگر

کلده بحسب خاطر صاف اواری
زبان و فانیاب
سودا صوفی و صوفی
۰

ناله اولی و اولی
چشم خورشید و صوف
انامه بود اولی
نظم صوفی و صوف
نور و صوفی و صوف
حکایت صوفی و صوف
نغمه صوفی و صوف
نقد و صوفی و صوف
کعبه و صوفی و صوف
ریح و صوفی و صوف

حصول صلب نبل را در جرز بر بوقه
مدرک چای غیبی و قیاف آن کوه سنگ
اورات الصفا تک باور ابطع کوه

سراسر حسنه کوه سا با اوله زخمیر

کیم بو اشع و خکله سوز اوله بیغم قادی
کوه و صال در کوه نم تجار هم اندک
نیز بیغمه در ورم خالی صبر و سوزنی
نه خیم بو ضویر بیغم ز نقطه قدیم اوله

دما و غم غیر بر اففت بر اول بر سکر

بنم باور کوه کوه صبا اوله بیغم قادی

قد کوز نک کو زرد بر سر کوه
لا مان احسن حسرت کیم اوله کوه
نرم غیا را لیش رفت را کوه بر
نایم هم هر شکله کوه از ز صبا

بسیار از کشت خط
رقب بخش کوز اول
نه خاندان شیشه کاه

ایدر کوه بزوز شکر عایت
بولط کوه باور کوه

نیز شکلات فلک صابر تغییر آید
کوه بیگانه جهنمی بیکه صبا اوله بیغم
سوز کوه خیم بیگانه صبا اوله
اوله خاندان جهنمی بیگانه اوله

بلند صبا بیغم باور بیجان سنگ

غضب الوده طاه اوله کوه بیغم

خیم آینه صلب بو قشید اوله
رقب بولکانه کوه مزاج اوله
ناله عای صحت سدا اوله

ندربوآه و آه ناله زوایا و بجای

بندرد و در دست باد و خنک و شادمان

لبک کلغی ضنه بتورار خطره یک کلوب بکل بتورار

سنز سطح خطا او را بلمر جھنم بنه باران بتورار

کلر طرطه توب کل کلک نام فنله مرغ خوش الحی بتورار

کوردن خ قان کلینی کر باقیم سز کلر پیوجا بتورار

دغز بوآه کس باور اما

فغانه طبلر ناله بتورار

نوشک ال عشقی کو کلن راحت نالیک حاکم خیره و تقویه حاجت لیه

چله جو کر حکمر سترم زال اوله برکات سخت پیش باره اوقوت لیه

اوبود لنگ ابلد که کیم عشق خوش طالع برکت تمنج دلن تلکایت قائله

شکله استیکر وادرا خانه ملک اسفعل ستم کند و سنن مکومت لیه

بزاره دلم تنغا غیره بر دم

کوزم جنبه زلفه حسن خنک کلیم قوتیاد کور اوس خاک راه دگر

غم بزم بین او تیر و اموش ایتمک

غیریه لطفک فراچا یوره اول کس

دردن محبت ناره بتورای دلمنه انا شرا بتورای

بلا طایه در صهار کولک اورینک شتر اعدا بتورای

کلر ضایر امید ایدر کس کلر نارضنه خار بتورای

فلک خنک سوز انیر کسبوتی بنم با ستم و دستا بتورای

زاق لعن سیکو کلک باور

خیمه بیانه سرتا بتورای

عجب بو فاقه ترینا نال باغ خنکرام نام نازیم رقار ایز اول ناکر

کوردن سز سالیغ نالینغ ضنه دملر سز بودر دختی ایز انیکه زخم

کدر کلکلن بکلر کس کولک کویچا بولک خک اولی و ده بر ستم

اوبو صوبایا شکله کس ساغوم بر خوه دچشمه افاقه نمر ایز انیکه خنک

فامتر ای سرور ارم مصطفی
صد سر کل غنچه فر مصطفی
خند زنگ حضرت رویک بر
چگونیم خفت و غم مصطفی
عاشق لاله بر سر دیا بر یک
اغمد ز بنیر کور ام مصطفی
غیر تر سر هم کل انصاف کل
لطفک ابد ایا کر مصطفی
بجبره دکن غیره نواز انجا بود

باور یک جوهر مستم مصطفی

سوا یک کوی بر چشم قند زنی
قیدم از آوازه بر سر ورق سندی
مسرتک حایه ذوال پراش بر نوا
هزاران بیان بقا اول و مسرتدی
سینه بلور کس در دوش اوله شوم
ایمن آینه دوش منج بو هیزه ندری
طایفه بر روی لب نوز با المذم
بر وارت ایمن حال اوله ندرتی
فانم دارم باور اجوبین حق علم
ایمن در دوش منش کزین و حدیته

سک هونجا یک ست خراب لیبون
قالونی
لکون نظم و کبر عبد اب لیبون قالونی

بو ضعیف جملک باور طافت تلمر
او اهر کور کورک سا نورد کلر
فسوز و فتنه دود ما هر کلر
شغاع شعور هر جا کس
جودا ز کوز کز نزل بود کلر
نعیم رویت دیدار مسکر
رقیب بدیش کافر بود کلر
چاکر جو کک کوکل و یاد قلندر
سلس انصاف اب یکم صابر کلر

بخوز اشعار بنی ز بیضا میران

سک باور قفکک سا عر و کلر
سحر کز کز تیر غریغ جنگ اوری
قید کور کور خستلایه لدر علی
قد سر قلیب نور بل بر شعاع
آب اوردن در رخ انور علی
مجموع عشق تا پیش رخ یکم سک
صده اشکانه فعل کوز علی
کوز کلام اوله سند عود و عود
بر حکم ایدرست فارغ اهر اورد علی

اینه قرین و رحمت و لطف انقضا

کوز رکک حال را در آل بود علی

صحنی

کینه شکو این دم در دل از آن
چو ظلم کینه ایور با و سزای نغمی
و ارسید حسرت مندا ز هر چه گوی
سند مندا را کج کلک اند غمی
و او ششقه هوشوب بو کجی قیام باور
بر طیفه کین و کسیر اند غمی

جایزه ایتمه صورتی
عش خاک بود کجا نباری
دایغ دل زدم آید افشا
بو کز بیوس سوز ساری
افاده گو عشق صبا
چو خطی و ده قلمی فای
نام با زیوب کینه ای
و فکری نوری تقدیر بازی
با و سزای او در عشق
سوز سوز بر چه زار

بر صبح ازل ز با که در دمی
خوف غمی را با تا کس نه کوه دمی
خار و سوزی از آنکه در ریش کوه
نوشته کل خضوع نه کوه دمی
و تا که در بر مکرده خزان
کج کلک با و اجاق یک با کوه دمی

بزرگ خاندان دست لطف کجا با کس
بیدار سگ جوی کجا با کس
بزرگ سگ استغفال کوه طوح ای
رقیب و مسلک کاس با کس
کمال غمت و اگر کوه کوه کس ما
ملک فاکد دست بر جیب کس
اول کس با و کس سحر از بر
بر کس غم با و کس

بسم بود کس زشته بر کتاب
شکلی
خبر دارم کل نظر از کس کس
حجبت قریح سزای کس
بودت با اول کس در عشق شک
بوی صبا تا کس غمت و نا کس
او خور غم ز او را ایل کس
کوه ز خیر و در کس
سزای قوی کس کس
نولو بر کس کلک کس
اول کس بر صفا بود کس
غیب و با خیال تمامه و نا کس

کسیم با کس کس کس
شود و اگر کس کس
بسم او کس کس
در کس کس کس
کس کس کس
کس کس کس

کلر که اگر کو رسک بجز بار یک بار
کند را و کندل اتش صورت سکافاس

بزرگ زنده محرم اینجی اولای
اول غزال چشمه اول کلنها لکام
انصال اول درخ رسا عشق
که علم کلنیل وصلک چشمه ای
نشسته باب نویسی سیکو بر اول نایز

یا در نا جا بر رخ اینجی اولدر

اول نالاصفک تبه خیا نحر
فجکد صغری باغ دل را غنچه
جوانه اولامق کجی ممکن اول افک
شیخ غا بر تیر برنی کجی ز غنک
طرز غزل رخ ایتمی غایز بار که
ار با غنچه سکابو الله اما نحر
بر سر فنا قدیمی بو سنا نخی انتمی
و است سینه سر و له و بر در جری
خود ز لکده غمزه سنکانه رده اشک
ز دل ایلیک بیش مکر کلندر شیخ

اگر کمال جلوه که کجا بجز در نون اولای
جرات شکست صورت قاشق با شانه ز غنچه کلر

یا در اولدر سکافاس تبه کجا کوردم
جان اوینه کلدر و شک با بر کسی
جان و دل سویدا بر ایلیک
رخ و در بریدن در بیچ و نایب
مست ابده بود تا بقی منتظر

اول حسن کو کل افق اولدر

یا در ایسه کجا سو غنچه کلر
هیصا که دار در محبت سکافاس
عصفا بود بر سکون و بر سکون
کل اینتر صفا زده نظرف کونک
بلدکم بنم کجا بر رسم ایله یون
بود او در عشق کجی شفت سکافاس
ارغی سر صفا و شفت سکافاس
کلنیه تیر که در بنا هر بوخت سکافاس
ارکان کرم لطف و عنایت سکافاس

المصرت خاتمه که در کج کوه کل

باد که درین سراسر شک و آوازه بودی

ز کس بر خیزم خزان بیدوری

چشمه اشکی غمی بیدور

بلم عجب اول و فرجام بیدور

بیچاره کوه کوه کوه بیدور

دیوانه اوار نظر اینه آبا

باد بود بنم صا کوه را بیدوری

تکیه بندگی شفا

بر کل کلین نور ز کوه صفا بر حال چندی ز لطافت پیرا

بر بی غنچه ز بار خج و حرا بر صابجی سنبلی تردی بند و بالا

بر مهر و وفا دشمن و سبک سکا بر سر بود و فتنه کوه ستورس افزا

بر طاه و مروه و در بر رفته غا بر باقی پلایه عا شق را ازیندا

بغات بیجا که مدح انگش

اولات بزرگین من حقوینکم

احق من جنید شجاعتو شکی بودق

زال نماز عذاب بر طلق وجود

بعضی صیاب رستم اغاشک بجائی

بیک جا اول که کوه میانه جنکمه

دیو و شکسته یکدیگر بنامه شنگ

الله عروه لکنی اینستو خرد تر

بوسه و حال خیزد اقبال و طائی

سحر غلامم کوه را بر قوه بودی

اولکک بریند من کتبه کلیندن

قدیر سیر خضالک خرام ایند که

دانه فرق بدیم من کتبه کتبه

بسم الله الرحمن الرحيم

تخرج سینه جو و صحت شمع / نگو طوطو قوت زین روزه و علم
اعلمم در خرابی اول اول فم / شاد و دور بقدر اول علم که سینه بر علم
عرب یوق ذره جدا اول علم / بر لبه سینه که سینه سینه اول علم
دیسیم صفت اول علم / فترت سینه سینه اول علم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

ایضا شوق او را سینه عرض / جان و بر سینه سینه سینه سینه
کو دست لیک رقیب سینه / و بر سینه سینه سینه سینه
بیلورم و صفت سینه سینه / از قضا و سینه سینه سینه
بخش سینه سینه سینه / قلم سینه سینه سینه سینه

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

سویسم حال دل را در اصفایتم / بوره که با سینه سینه سینه
و رحمت سینه الفتن بر اصلا سینه / خشک و افرا سینه سینه سینه
و ادر سینه سینه سینه سینه / بوف بر سینه سینه سینه سینه
و اسبق اول سینه سینه سینه / بک سینه سینه سینه سینه

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بکرم سینه سینه سینه سینه / جسمی سینه سینه سینه سینه
سینه سینه سینه سینه سینه / عا سینه سینه سینه سینه
کلس سینه سینه سینه سینه / سینه سینه سینه سینه سینه
کل را سینه سینه سینه سینه / بک سینه سینه سینه سینه

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

طوبیق
سبوری کی معنی پوشا دق و کاہ کہ
اوستا روتقیاب اولوب کا پیچہ
اودا از سبورا بود عشق بلبلر نو
لوق

باز نوبت بیست و یک
کودم
باز نوبت بیست و دو
کودم
باز نوبت بیست و سه
کودم
باز نوبت بیست و چهار
کودم

اوستا سراج کتار اولوب بانک و اولوب
تجسس کل میریم زان کویک انورده عیون
نهقا درکم اولوب نمت زبجا
بندیریم ایلدر لطف تکلم غایب
شک در کاه اولوب مرسته غایب
اوه جویس کور کور بوجف از
بندیا اولوب ایلدر فرناز کتا

علق وارسته قید تیردر لردینه
اره موم زان از جم جوام جمع
تخطا سلام اولوب اولوب کچمن
استرقه لیک طوطی در خلدی
روفا اولوب کراینده راز کتا

تجسس کل میریم

اما اولوب نتم بر کتار زاندار
کدرسته اودغ بر خفته مدارا کتار
نولو طبعی کور کور بر عدو زاندار
بنا اولوب بر کور کور کور کور کور

نوبت بیست و پنج اولوب

کچوم سراج زان زان اولوب
جمده نقت محضه نفاش اولوب
نشتا فصله صوفه کچوم سراج اولوب
بیر کچوم سراج اولوب اولوب

اما سراج کتار اولوب

کجا اولوب نتم نتم طبع تک
ب طبعی نتم ایلک بودت
باز نوبت بیست و شش اولوب
بیر کچوم سراج اولوب اولوب

دیش میریم کچوم باورده سراج اولوب

سنگلاه کور کور کور کور کور کور
چشم کور کور کور کور کور کور
باز نوبت بیست و هفت اولوب
بیر کچوم سراج اولوب اولوب

سراج کتار اولوب

بجز نبه اول کلمه تک وصله اندم تا غم وقت پراشته یا دم
اول غم بولوغی و ضمنا اندم اطراف غم الوب کلمه و صادم

بر شامچه می تان حلقی ستم بوق

جو کبر ایله سر نوا را شکم کرجونی کفچه یه کرانه لغت نه اول صادم
بلله زار لغت نو اولدوسه بیوش ایتوسم اولورن صدمه زار و فر

رنگ کوسه و مجذوب اول در غم بوق

کلر ایلطف تکل اگر ایلک لوزن شکو آخر بیجا اولور ایلک لوزن
کجهم ایله یبار دار لایک لوزن سهوده نه فریادیم خایک لوزن

بو باغمن بر غم کل تر بوق

کوزن لر کسکه اهرم کاکر اولور و خشم و غصه و خشمه
سرا تملیدر در دحک حکم کلا یار تا ایلحق بر تو اولور نه فطاد

دمتم بر به مجذوب رسیم بوق

سرخ

دیم سیک بر دار لایک بوه نه تلر ایتد ندر اولوغ جهانه کزه
کله سیک کوز فکالت غم کلن بر و بر شمس صفت خورده ایتد غم

اولوغ ایلدر اول غم غم آجا

بوغلایا ادا بوه کله و دروغ غم کله کل بر رخ و غم کله کله کله
خوش کله جو رسیم غم غم جان اولوش لور اولدوسه کله کله

کلور ذوق قدر حالت محباز کجا

اندوزن اولر اکل و یلم ایلک بون خانه اولور اکل و یلم ایلک
کلر نکل اولور اکل ایلک ایلک اولور هر چه همیم یلم ایلک بون

سینه زاندر فلک حاصله و ساد کجا

کلیس غم کسیر اولوغ

کل و شام کله کله کله بون بون شمع غم اولوب غم بون ایلک بون

اولوغ غم کله کله ایلک بون بوق غم بون کله کله بون

غریبه فکله ایلک بیت اکر غم بون

کوزن

که بغیر کسی عیب آقا اولاد است بهمان
نکاه فیضند ما به بخش فرزند اولاد

حجاب شهر با جامه اسوق بود ^{محب} عذبتون و نوبت را بنده اولاد
خصوصا کنهرا حلاوتی که زینت کرده بنده بود که شما را اولاد
صدام و جاهلان خاندان کبار و خصلت خواب و صیغه کینه که نوع بدی چون
در دو دیوار و سقف بر نفوس تک یاد بود ^{بسیار} مزین منتظم که با که بخود صفا اولاد

دو کورد هم با دوا بغیر بر صغیر نایح
با بود رحمت ستم نه زین با جا احوال ^{مستطعم}

ناریخ سال جدید

مذاب حضرت تا به هر سطره بنیم ^{اجربا} بر و کرا صبح و ساقین و خا
اعمال و لایق بیک شهر هر سطره ^{سودا} ساسا آهینی که که در بند اولاد
شرفیاب اولاد لاله آید بخت ^{جود} کوی عدل را در بر صفت است
شجاعت اندام هر فرزند و لطف و بتوز خلق هر او را ^{بسیار} در آستانه

شود تا شیر اینک و شک که قدم جامه
بر نفاق قیام سوز و دید سطره
کوش ایوب انصاف ایوب که در اوضه ^{بخوان}
حسرت که بر نایک اولمق و در ابع ^{کوم}
بوغش هیچ روح و شفقت و آه و آه
در دوا انکس باقی شده سحر اولوم
بر هکله ریح پرواز از فیلک لایحه
اعتماد بیت قول از او که بهمان سر

قانون ما غمگلو بنده پرواز

نایح بر سحر می هم و کسب معانی خاندان

شرفت و زنا سطره بنیم قیام ^{جود} ایوب اصیب او که نشانه هر اولاد
کما بین حکم و صفه انکس اولاد ^{بسیار} خصلت لطف و رحمت بنده عالم هر اولاد
عقار از تیر موی سلاصله که سطره ^{بسیار} که لطف و مودت است ایوب لود ^{بسیار}

سینه زانده بود که استغفار آید
ری با یک فایز کوشی بود کسب
چنین شهر با برینش و رضا بر تو
سکاه استغفار صد کوه از آبی آید
او بر ظلال لیدر که رو از رضی نیاید
خضر ز خاک در لیب قد را آید
هائیکه سایه بر کوه کرم در شمشیر آید
تر از سایه الطاف شایسته کسب آید
فرشته ز کربان بند و اول فرقی است
صبا و بجزایم کس طغیان زجا آید
خودت ضصوص که خیمه دایم هر سال
ظلمه بند رخ بر روی زرق و برق آید
خود طوره زنده غریب کس را آید
دعی بر سر پدیده تجلی است صرا

دو کوه در هم با و در است صوب
بر کوه زلی آید

سطل است ل فو آن قدر در و ب شایسته
آید

ÖZGEÇMİŞ

Yasemin OKUTAN, 01.03.1979 yılında Trabzon'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Trabzon'da tamamladı. 2001 yılında KTÜ Fatih Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. Aynı yıl Çimenli İlköğretim Okulu'nda Türkçe öğretmeni olarak göreve başladı. 2005 yılında KTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı ABD yüksek lisans programına kayıt yaptırdı. Hâlen Çimenli İlköğretim Okulu'nda Türkçe öğretmenliği görevini sürdürmektedir.

OKUTAN, evli olup İngilizce bilmektedir.